

Інформація
про виконання бюджету, програм соціально-економічного та культурного
розвитку Харківської області й делегованих обласною радою повноважень
за 2018 рік

Виконання бюджету

У цілому до зведеного бюджету області з урахуванням трансфертів за 2018 рік надійшло доходів 36 275,4 млн.грн.

Доходів до загального фонду (без урахування трансфертів) надійшло у сумі 16 842,6 млн.грн. або 101,9% до плану на рік (+311,9 млн.грн.). У порівнянні з 2017 роком надходження збільшились на 3 410,5 млн.грн. або на 25,4%.

Доходів спеціального фонду (без урахування трансфертів) одержано 1 291,6 млн.грн.

У повному обсязі до плану на рік з державного бюджету місцевим бюджетам області надійшли: базова дотація у сумі 262,3 млн.грн., стабілізаційна дотація – 7,2 млн.грн., додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 915,8 млн.грн., додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності – 35,1 млн.грн.

Реверсна дотація з місцевих бюджетів області повністю перерахована до державного бюджету в сумі 247,2 млн.грн.

До бюджету області надійшло цільових субвенцій з державного бюджету в сумі 16 925,9 млн.грн. при плані на рік 17 155,3 млн.грн. або 98,7%, виконано 16 919,3 млн.грн., у зв'язку із закінченням бюджетного періоду невикористані кошти субвенцій повернуто місцевими бюджетами області до державного бюджету у сумі 6,6 млн.грн.

Кошти місцевих бюджетів області спрямовувались, в першу чергу, на фінансування видатків на виплату заробітної плати, оплату спожитих енергоносіїв та комунальних послуг, продукти харчування, медикаменти, допомоги малозабезпеченим сім'ям та сім'ям з дітьми, відшкодування нарахованих пільг, субсидій населенню.

Станом на 01.01.2019 прострочена заборгованість по виплаті заробітної плати працівникам бюджетних установ, що фінансуються з місцевих бюджетів, відсутня.

До обласного бюджету з урахуванням трансфертів у 2018 році надійшло доходів 15 352,0 млн.грн.

До загального фонду (без урахування трансфертів) надійшло доходів у сумі 2 663,9 млн.грн. або 109,3% до плану на 2018 рік (+225,9 млн.грн.). У порівнянні з 2017 роком надходження збільшились на 755,6 млн.грн. або на 39,6%.

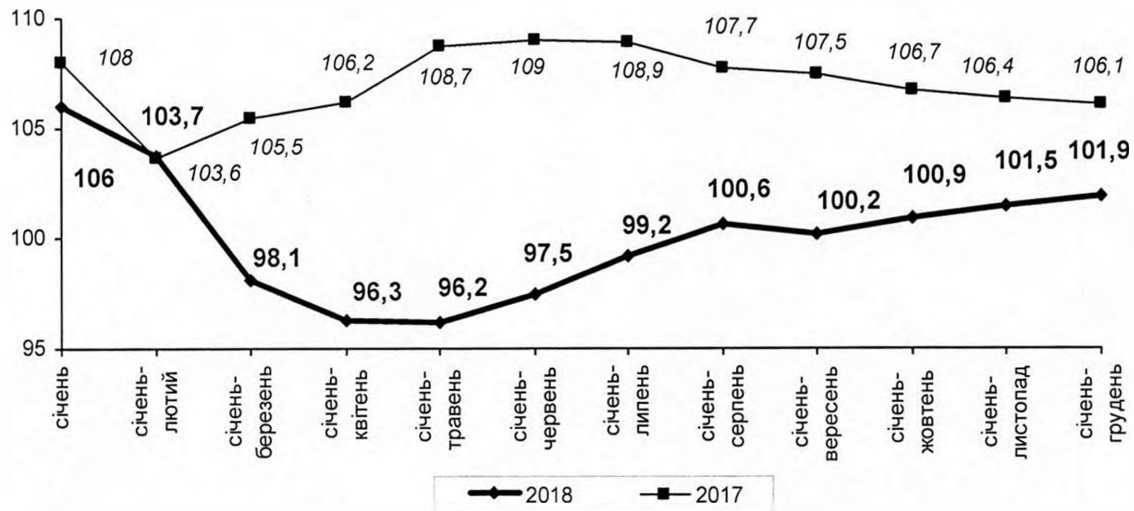
Доходів спеціального фонду (без урахування трансфертів) одержано 346,8 млн.грн.

Промисловість

У 2018 році у промисловості, третій рік поспіль, спостерігалось збільшення виробництва. У 2018 році індекс промислової продукції по області склав 101,9% (прогноз на 2018 рік за Програмою - 101,9%), по Україні – 101,1%.

У грудні 2018 року до листопада 2018 року обсяги промислового виробництва збільшились на 12,1% (по Україні зменшились на 1,7%), до грудня 2017 року збільшились на 5,5% (по Україні зменшились на 3,5%).

Індекси промислової продукції у 2017-2018 роках
(у % до відповідного періоду попереднього року)

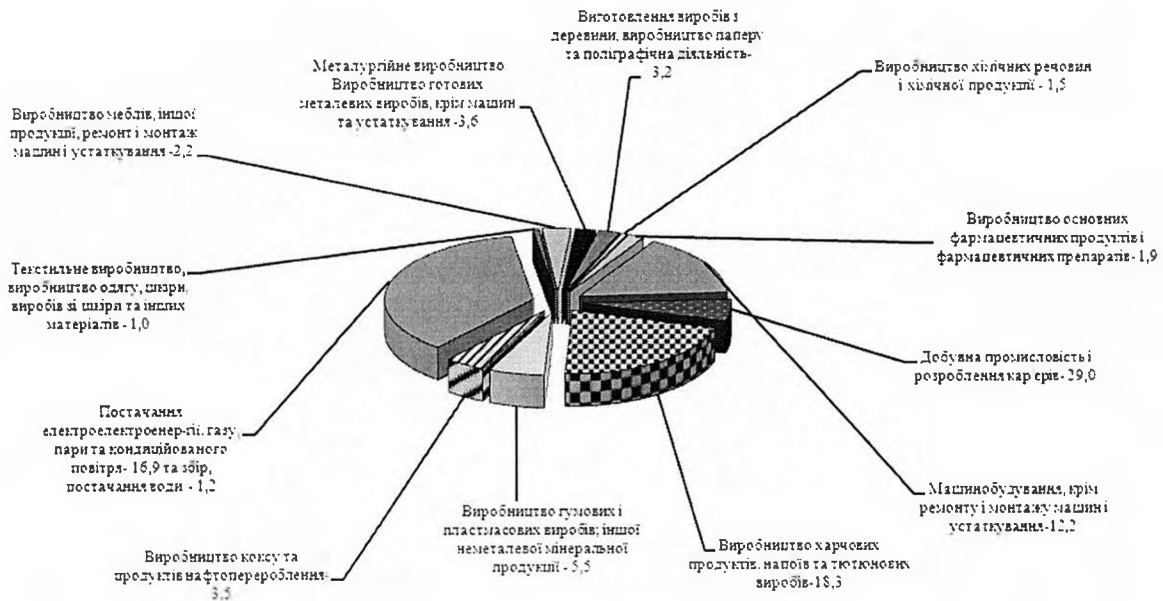

У порівнянні з 2017 роком по 6 видах відбулося збільшення обсягів виробництва продукції: у добувній промисловості і розробленні кар'єрів – на 7,4%; машинобудуванні – на 5,6%; виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній промисловості – на 14,0%; виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – на 1,2%; виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – на 20,3%; постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 12,5%; на які припадає 64,4% обсягів реалізації промисловості.

У 2018 році обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) склав 190,5 млрд. грн. (без ПДВ та акцизу), що становить 7,6% у загальному обсязі реалізації промисловості країни. За обсягами реалізації Харківська область посідає 4 місце серед регіонів України.

За 2018 рік промислові підприємства отримали замовлень на 58,3 млрд.грн., з них 31,6% - іноземні (18,4 млрд.грн.).

Структура обсягів реалізації промислової продукції за 2018 рік

Обласною державною адміністрацією вживалось організаційних заходів, спрямованих на вирішення проблемних питань, підвищення ефективності діяльності та укріплення кадрового складу провідних промислових підприємств області, проводилася активна робота з центральними органами виконавчої влади, органами управління підприємств (Кабінетом Міністрів України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, ДК «Укроборонпром»).

З 2017 року головою облдержадміністрації Ю. Світличною започатковано практику виїзних прийомів громадян на провідних промислових підприємствах області, що дало можливість вирішувати соціальні та економічні питання.

У січні 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична відвідала ДНВП «Об'єднання «Комунар». Підприємство, вперше за декілька років, завершило 2017 рік з прибутком, що дало можливість на 40% підвищити зарплату працівникам підприємства. Керівник області відзначила готовність підтримувати підприємство у питаннях завантаження виробництва.

Протягом 2018 року за рахунок збільшення капітальних інвестицій активно проводилась оптимізація виробництва (за 9 місяців 2018 року обсяг капітальних інвестицій збільшився в 2,3 рази до відповідного періоду 2017 року).

Також у січні 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична взяла участь у святкуванні 84-річчя АТ «Турбоатом» та провела робочу нараду з питання підвищення соціальних стандартів на підприємстві. Як результат, за підсумками 2018 року заробітна плата на АТ «Турбоатом» зросла у середньому на 30%, виконано план надходжень до бюджету України дивідендів.

У квітні 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична відвідала ПАТ «Хартрон», де ознайомилась із потужностями підприємства і провела нараду з керівництвом. За підсумками візиту досягнута попередня домовленість про сприяння у завантаженні підприємства замовленнями ПАТ «Укрзалізниця», що дозволить підвищити зарплату працівникам на 25%. За підсумками січня-вересня 2018 року середня зарплата склала 9246 грн. і збільшилась до відповідного періоду 2017 року на 27%.

У липні 2018 голова облдержадміністрації відвідала державне підприємство «ХМЗ «ФЕД», де ознайомилась з виробничими потужностями, зустрілася з колективом і провела нараду з керівництвом Державного концерну «Укроборонпром». Також під час відвідування заводу «ФЕД» Юлія Світлична провела особистий прийом громадян, на який звернулися як співробітники ХМЗ «ФЕД», так і працівники ПАТ «ФЕД», і ДП «Харківське агрегатне конструкторське бюро». За підсумками 2018 року зарплата на ДП «ХМЗ «ФЕД» зросла на 30%.

У серпні 2018 року під час робочої поїздки до Харківської області Прем'єр-міністра України В.Б. Гройсмана голова облдержадміністрації відвідала ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод», де ознайомилась з роботою цехів випуску оборонної продукції та сільгосптехніки. Під час зустрічі з колективом підприємства були обговорені проблемні питання заводу, які потребують підтримки Уряду. За підсумками візиту було досягнуто домовленості про збільшення заробітної плати до кінця 2018 року на ТОВ «ЛКМЗ» на 20% (за підсумками січня-вересня 2018 року заробітна плата збільшилася на 37%). З боку держави - розробляються програми, мета яких - стимулювати виробництво. Зокрема, Урядом запроваджено механізми компенсацій на придбання вітчизняної техніки.

У вересні 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична ознайомилась з роботою нового цеху ПрАТ «Харківський плитковий завод», який повністю автоматизований та оснащений найновішим європейським обладнанням, що використовують передові виробники плитки в ЄС. Тут вироблятимуть 4 млн кв. м плитки на рік. Зусиллями бізнесу та влади для будівництва цеху залучено 750 млн грн інвестицій, що сприятиме зростанню виробництва не тільки на підприємстві, але й всього регіону, збільшенню надходжень до бюджету на 35%, або на 45 млн грн; збільшенню робочих місць для жителів Харківщини (на 100 од.).

01 листопада 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична відвідала ПАТ «Завод «Південкабель», де запустили нову технологічну лінію, яка дозволить збільшити обсяги виробництва на 200 млн грн за рік. Керівник області оглянула потужності підприємства та поспілкувалася з робітниками заводу. Обсяги виробництва на ПАТ «Завод «Південкабель» за останні 2 роки збільшилися майже на 40%, завод активно нарощує експорт до європейських країн (Польщі, готується контракт з французькою компанією «Франстелеком», Нідерландів). Під час X Міжнародного економічного форуму «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!», який відбувся у вересні 2018 року, укладено один з найбільших контрактів (на 250 млн грн) з партнерами з Польщі. Підприємство має портфель замовлень на 2019 рік.

За підсумками візиту досягнуто домовленостей щодо зростання заробітної плати на 30% до кінця 2018 року.

У грудні 2018 року голова облдержадміністрації Ю. Світлична відвідала ДП «Завод «Електроважмаш», де, зустрівшись з колективом, провела нараду з керівництвом і особистий прийом громадян. Завод «Електроважмаш» - це один з флагманів машинобудування країни, єдиний завод, який виробляє комплексне обладнання для залізничного та міського електротранспорту. За 2 останні роки підприємство збільшило обсяги виробництва в 1,5 раза, а зарплату - на 70%, має повний пакет замовлень на 2019 рік. Виходячи з наявного портфеля замовлень, у 2019 році підприємство розраховує отримати зростання прибутку на 40% і збільшити зарплати на 15%. На даний момент на заводі «Електроважмаш» працює понад 4000 робітників, середня зарплата робітника - близько 10500 грн, що на 70% більше, ніж у 2017 році, відкрито понад 400 вакансій.

Тісна співпраця влади та бізнесу дозволила забезпечити збільшення обсягів промислового виробництва на машинобудівних підприємствах області.

У 2018 році стабільно відбувається **зростання виробництва у машинобудуванні** (з травня 2016 року) і за 2018 рік обсяги виробництва збільшились на 5,6% (по Україні – на 0,4%).

Відбулось збільшення виробництва машин і устаткування (питома вага в галузі – 39,5%) на 4,0%; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (питома вага в галузі – 27,7%) – на 2,9%; електричного устаткування (питома вага в галузі – 23,5%) - на 6,9%; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (питома вага в галузі – 9,3%) – на 20,9%.

Протягом 2018 року із зростанням обсягів виробництва продукції працювали такі провідні підприємства області: ПАТ ХМЗ «Світло шахтаря», ПрАТ «Завод «Південкабель», АТ «Турбоатом», ДП «Завод «Електроважмаш», ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПрАТ «Харківський підшипниковий завод», ПрАТ «Укпостач», філія «Панютинський вагоноремонтний завод «ПАТ «Українська залізниця», ТОВ «Промелектро-Харків», ДП «ХМЗ «ФЕД», ТОВ «Харківський завод підйомно-транспортного устаткування», ДП «Ізюмський приладобудівний завод» та інші.

За 2018 рік машинобудівними підприємствами реалізовано продукції на 23,2 млрд.грн., отримано замовлень на виробництво продукції, виконання робіт, послуг на 20,5 млрд.грн., з них частка іноземних замовлень складає 9,9 млрд.грн., або 48,3%.

На підприємства Харківщини припадає 12,8% обсягу реалізованої продукції машинобудування України, що вивело регіон за цим показником на 2 позицію.

В рамках проведення X Міжнародного економічного форуму «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!» за сприяння облдержадміністрації підписано низку контрактів і угод. Зокрема, контракти та меморандуми підписали АТ «Турбоатом» та ДП «Завод «Електроважмаш».

Контракт на суму 250 млн грн підписано з ПАТ «Донбасенерго» на виготовлення обладнання для Слов'янської ТЕС.

Також підписано контракт між автомобільною корпорацією «Богдан-Моторс» та ДП «Завод «Електроважмаш» на постачання тягових двигунів для тролейбусів на суму до 150 млн грн.

Меморандуми щодо спільної діяльності підписано між компанією Siemens (Німеччина) та АТ «Турбоатом» щодо спільної участі в програмах модернізації парових турбін для тепло- та атомних електростанцій на суму до 2 млрд грн.

Угоду про співпрацю уклали також АТ «Турбоатом» та китайська компанія Dongfang Electric Machinery - щодо спільного виготовлення енергетичного обладнання для тепло-, гідро-, атомних та електростанцій на суму 1,7 млн грн.

Меморандуми про співпрацю з китайськими та європейськими партнерами мають на меті полегшення виходу підприємства на європейський та азіатський ринки.

За 2018 рік експортні поставки машинобудівної продукції становили 386,6 млн. дол.США. і збільшились у порівнянні з 2017 роком на 16,0%. Питома вага експортних поставок машинобудівної продукції у загальному обсязі області склала 30,2%.

Основними товарами серед машинобудівної продукції, які експортувались за межі України, були реактори ядерні, котли, машини (206,3 млн. дол. США, що на 22,7% більше 2017 року).

Також відбулось збільшення на 39,5% у порівнянні з 2017 роком поставок машинобудівної продукції до країн ЄС, обсяг яких становив 82,2 млн.дол.США або 27,2% обсягу експорту до країн ЄС.

У 2018 році підприємства області активно впроваджували енергозберігаючі технології та проводили технічне переоснащення виробництв.

ДП «Завод «Електроважмаш» реалізовано інвестиційний проект з модернізації виробництва у механоскладальному цеху, а саме, стосовно горизонтального розточувально-фрезерного верстата мод. CNC Boring and Milling Machine НВМ-5Т.

ПрАТ «Завод Південкабель» відкрито нову ділянку з виробництва низьковольтних кабелів та проводів, для цього змонтовано і введено в експлуатацію нове обладнання європейських виробників. Завдяки відкриттю нової ділянки розпочато освоєння виробництва низьковольтних кабелів і проводів з ізоляцією з силанольнозшитого поліетилену, в тому числі для відновлювальних джерел електроенергії (зокрема, для сонячних електростанцій). Проведено технічне переоснащення ділянки з виготовлення проводів з комбінованою і скловолоконною ізоляцією (проведена модернізація обмотувальних машин), що надало можливість розширити діапазон випуску проводів з комбінованою плівко-скловолоконною ізоляцією. На крутильній машині МКРА, в цеху силових кабелів, встановлено новий приймальний пристрій, це надасть можливість виготовляти на крутильній машині кабелі з пластмасовою ізоляцією.

На підприємстві продовжується впровадження перетворювачів частоти для керування асинхронними двигунами, що дозволяє економити до 30,0% електроенергії. Крім того, підприємством виконується модернізація енергетичних мереж шляхом заміни старих металевих трубопроводів опалення, водопостачання та каналізації на пластикові.

ДП «Харківський машинобудівний завод «ФЕД» проведена робота з підготовки договору на придбання 2-х одиниць високопродуктивних вертикально-фрезерних обробних центрів у 3-х координатному виконанні. Також проведена заміна зношених мереж теплопостачання (350 м) та мереж водопостачання і водовідведення (450 м); встановлення додаткових лічильників електроенергії (18 шт.); заміна світильників з лампами розжарювання на світлодіодні світильники (128 шт.); заміна зношених силових трансформаторів (2 од.); впровадження електробойлерів гарячого водопостачання замість парових (10 од.). В результаті впроваджених заходів по енергозбереженню у 2018 році планується отримати економію електроенергії в обсязі 215 тис. кВт.год. та економію природного газу у кількості 68 тис.м³.

ДП «Ізюмський приладобудівний завод» провів технічне переоснащення виробництва, придбавши основні засоби на суму 1,6 млн.грн.

ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод» - проводилась реконструкція системи освітлення на гальванічній ділянці, на термічній ділянці, у відділах №3 та №24, корпусу 234 з встановленням світлодіодних ламп; нормалізація витрат електроенергії на виробництво продукції на гальванічній ділянці; встановлення датчиків руху на сходових маршах корпусу 221-м; заміна вікон на енергозберігаючі цеху № 16.

На ДП «Харківський завод спеціальних машин» впровадження енергозберігаючих технологій проводилось шляхом заміни ламп розжарювання для освітлення виробничих приміщень і території підприємства на сучасні світлодіодні лампи і прожектори, які мають низьке енергоспоживання.

ДП «Балаклійський ремонтний завод» проведено поступову заміну в системах освітлення люмінесцентних ламп на світлодіодні; відбулось впровадження нового обладнання, а саме, перетворювача частоти АПЧ-ТТП-30-85/220-400-100-УХЛЗ.1.

ДП «Харківський бронетанковий завод» - впровадження LED-світильників та LED-ламп замість застарілих.

У січні-вересні 2018 року (остання статистична звітність) промисловими підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 4293,0 млн.грн., що майже в 1,5 раза більше відповідного періоду 2017 року.

Протягом 2018 року з метою розширення ринків збуту машинобудівні підприємства області брали активну участь у виставкових заходах, у тому числі міжнародних.

ДП «Ізюмський приладобудівний завод» - DEFEXPO-2018 (Індія), EUROSATORY (Франція), ADEX-2018 (Азербайджан), MSPO (Польща), «Зброя та безпека-2018» (м. Київ), «Авіасвіт – XXI» (м.Київ), EDEX-2018 (Каїр, Єгипет);

ДП «Завод «Електроважмаш» - Inno Trans 2018 (Берлін, Німеччина).

ДП «Харківський машинобудівний завод «ФЕД» - Міжнародний авіакосмічний салон «FIDAE-2018» (м. Сантьяго, Чилі), Міжнародна виставка сухопутної, морської та авіаційно-космічної техніки «Africa Aerospace and Defence 2018» (м. Цване, Південно-Африканська Республіка), Міжнародний авіаційний салон «EURASIA AIRSHOW-2018» (м. Анталія, Туреччина), XI Міжнародний авіакосмічний салон «АВІАСВІТ-XXI» (м. Київ),

XII Міжнародний аерокосмічний салон та виставка «AIRSHOW CHINA 2018» (м.Чжухай, Китай).

ДНВП «Об'єднання Комунар» - XI Міжнародний авіакосмічний салон «Авіасвіт XXI» (м.Київ), XV Міжнародна спеціалізована виставка «Зброя та безпека-2018» (м. Київ).

Харківське державне авіаційне виробниче підприємство - «Авіасвіт-XXI» (м. Київ).

ПраТ «Завод Південкабель» - «Elcom Ukraine-2018» (м. Київ), «WIRE 2018» (м. Дюссельдорф, Німеччина).

ПраТ «Вовчанський агрегатний завод» - «Farnborough Airshow 2018» (Фарнборо, Велика Британія), Міжнародний форум для аерокосмічної промисловості «AEROMART TOULOUSE» (Тулуза, Франція).

ДП «Харківський механічний завод» - «Зброя та безпека-2018» (м. Київ), «Технології захисту/Пож-Тех – 2018» (м. Київ).

ДП «Харківський бронетанковий завод»: «Зброя та безпека-2018» (м.Київ).

ДП «Чугуївський авіаційний ремонтний завод» - «Авіасвіт XXI» (м.Київ), «Зброя та безпека - 2018» (м.Київ), 3 Азербайджанська Міжнародна оборонна виставка (м. Баку, Азербайджанська Республіка);

ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка» - «Зброя та безпека-2018» (м. Київ).

ПраТ «Лозівський завод «Трактородеталь» - «АГРО-2018» (м. Київ).

Крім того, підприємства, які входять до складу ІГ «У.П.Е.К.», зокрема «Лозівські машини», ПАТ «ХАРП», ПАТ «Харверст» та ПАТ «ХЕЛЗ «Укрелектромаш» брали активну участь у профільних виставкових заходах.

Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів є важливою складовою частиною промислового комплексу області, на яку припадає 18,3% обсягу реалізації промислової продукції та 28,3% експорту у товарній структурі зовнішньої торгівлі регіону, і має важливе соціальне значення.

За 2018 рік в області збільшилось виробництво напоїв (питома вага в галузі – 9,9%) - на 11,7%; м'яса та м'ясних продуктів (питома вага в галузі – 9,5%) - на 12,5%, молочних продуктів (питома вага в галузі – 7,0%) – на 2,0%, перероблення та консервування риби (питома вага в галузі – 2,8%) – на 13,3%, перероблення та консервація фруктів та овочів (питома вага в галузі – 0,7%) – на 12,0%.

За 2018 рік в області вироблено 10,1 тис.т свинини (132,8% до 2017 року), 4,3 тис. т м'яса кур та курчат (108,4%), 281,3 тис.т олії (80,6%), 22,5 тис.т ковбасних виробів (137,1%), 225,8 тис.т борошна (81,0%), 4,9 тис. т вершкового масла (124,3%), 42,0 тис.т кормів для тварин (113,6%).

Протягом звітного року працювали із збільшенням обсягів виробництва такі провідні підприємства: Харківське відділення ПАТ «Сан ІнБев Україна», ТОВ «Салтівський м'ясокомбінат», ТОВ «УСП «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський», ТОВ «Богодухівський молочний завод», ТОВ «Юніверсал фіш Компані», ТОВ КВФ «Рома, ТОВ «Фабрика морозива «Хладопром»,

ТОВ «Рибоконсервний завод «Екватор», ТОВ «Васищевський завод рослинних олій» та інші.

У 2018 році на базі ТОВ СП «Білий Колодязь» Вовчанського району введено в експлуатацію елеватор потужністю 110 тис.т, створено 40 робочих місць, інвестовано 223 млн.грн. У Нововодолазькому районі ТОВ «Агроком Нова Водолага» введено в експлуатацію олійно-екстракційний завод потужністю – 500 т на добу, створено 231 робоче місце.

У 2018 році розпочато будівництво нового комплексу з виробництва заморожених сортів хлібобулочних виробів та напівфабрикатів, їх зберігання з застосуванням автоматизованих систем на ТОВ «Українсько-словенське підприємство «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський». Це дозволить вперше в історії України експортувати хлібобулочну продукцію до будь-якої точки світу. Загальна кошторисна вартість будівництва Комплексу – 50 млн. євро. Площа комплексу складатиме 12 тис.м², виробнича потужність 150 т на добу, передбачено 12 виробничих ліній. Введення в експлуатацію - 1 квартал 2019 року. Реалізація проекту дозволить створити 1000 нових робочих місць, збільшити обсяги виробництва та експорту, а також надходженню коштів до бюджету України.

За 2018 рік експортні поставки продукції харчової промисловості становили 361,5 млн. дол.США. і збільшились у порівнянні 2017 роком на 10,2%.

Серед підприємств **інших видів промислової діяльності** у 2018 році збільшили обсяги виробництва: ПрАТ «Харківський плитковий завод», ТОВ «Виробнича фірма «Полімер», ТОВ «Комсерв-Україна», ПФ «Алекс-3» (виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції); ТОВ «Амкріс», ПрАТ «Харківський завод штампів і пресформ», ТОВ «ПК Росса», ТОВ «Іпріс-профіль», ТОВ «Українська ливарна компанія» (металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування); ТОВ «ФК «Здоров'я (виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів) та інші.

Як наслідок, **фінансовий результат** діяльності великих і середніх промислових підприємств області до оподаткування у січні-вересні 2018 року (остання статистична звітність) становив 3614,3 млн.грн. прибутку.

Прибутковими підприємствами промисловості отримано 5565,6 млн.грн. прибутку. Збільшення прибутку проти відповідного періоду 2017 року зафіксовано у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (в 1,6 раза); металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування (на 38,2%), виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (на 38,8%).

Основна частина прибутку сформована підприємствами машинобудування (2162,1 млн.грн. або 38,8% від загальної суми прибутку промисловості) та з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (1375,3 млн.грн. або 24,7%).

За січень-вересень 2018 року частка прибуткових підприємств у загальній кількості становила 74,9% (по Україні – 68,9%) і у порівнянні з відповідним періодом 2017 року збільшилась на 2 в.п. Найбільша частка прибуткових

підприємств спостерігається у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування (86,4%), виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (85,0%), машинобудуванні (84,7%).

Зростання промислового виробництва протягом трьох років вплинуло на зростання соціальних стандартів у промисловості. З 2017 року, вперше з 2012 року, спостерігається позитивна динаміка працюючих у промисловості. У грудні 2018 року кількість працюючих у промисловості становила 153,9 тис. осіб, що на 4,4 тис. осіб більше, ніж на початку 2017 року. У грудні 2018 року середня заробітна плата у промисловості становила 9682 грн. і до грудня 2017 року зросла на 23,9%.

Харківщина займає перше місце в Україні за кількістю **інноваційноактивних підприємств** та їх часткою. У 2017 році (остання статистична звітність, раз на 2 роки) інноваційною діяльністю у промисловості займалися 111 підприємств або 28,1% від обстежених промислових підприємств (по Україні 16,2%).

Серед підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, домінували підприємства переробної промисловості – 91,9%.

У 2017 році промисловими підприємствами області впроваджено 230 нових технологічних процесів, з них 85 маловідходних та ресурсозберігаючих, 396 інноваційних видів продукції, з них 112 одиниць машин, устаткування, приладів.

Підприємствами реалізовано інноваційної продукції на суму 2,5 млрд. грн, або 14,2% обсягу реалізації інноваційної продукції по Україні, це третє місце по Україні.

Сільське господарство

На сьогодні аграрний сектор є ключовою галуззю економіки, базовою складовою якого виступає сільське господарство. Цей сектор також формує основу продовольчої і, значною мірою, економічної та екологічної безпеки, а також формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Харківщина – один із найбільш потужних агропромислових регіонів України, який включає в себе 1,9 тисяч сільськогосподарських підприємств, з них 1,3 тисячі - фермерські господарства.

У структурі валового виробництва сільського господарства області у 2018 році рослинництво займає 79,9%, тваринництво – 20,1%.

За 2018 рік за обсягами валової продукції сільського господарства область займає 6 місце серед регіонів України, її частка становить 5,6% у загальнодержавному виробництві сільгосппродукції. За обсягами виробництва продукції рослинництва – 4 місце і частка становить 6,0%.

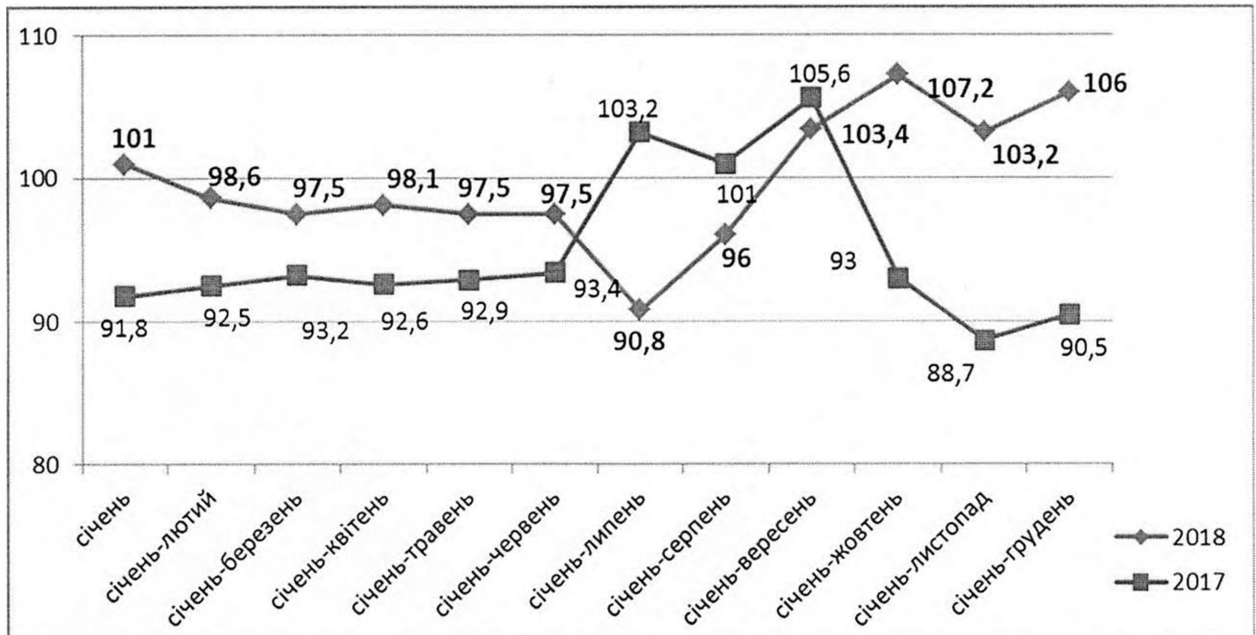
Протягом 2018 року вживалися заходи, спрямовані на забезпечення продовольчої безпеки області, підвищення конкурентоспроможності продукції аграрного сектора на внутрішньому та зовнішньому ринках, вирішення соціальних проблем села.

На сьогодні агропромисловий комплекс області забезпечує потреби внутрішнього ринку в більшості видів продукції та займає провідні позиції на зовнішніх ринках щодо експорту соняшникової олії та зернових культур.

За підсумками 2018 року індекс валової продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств склав 106,0% (по Україні – 107,8%), у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 109,7%, в господарствах населення – 101,7%.

Динаміка індексу валової продукції сільського господарства за 2017 та 2018 роки

(у % до відповідного періоду попереднього року)

Індекс виробництва валової продукції **тваринництва** за 2018 рік склав 101,7% (по Україні – 100,3%), з цього показника область посіла 5 місце, у т.ч. у сільгосппідприємствах – 104,3% (по Україні – 102,8%), у господарствах населення – 99,9% (по Україні – 98,1%).

За 2018 рік усіма категоріями господарств реалізовано худоби та птиці на забій (у живій масі) – 117,7 тис.т, вироблено 526,6 тис.т молока, одержано 604,4 млн.шт. яєць. До 2017 року обсяг реалізації худоби і птиці на забій зменшився на 5,1% (по Україні збільшення на 1,0%), виробництво молока збільшилось на 0,8% (по Україні зменшення на 1,8%), виробництво яєць збільшилося на 8,9% (по Україні збільшення на 4,1%).

Станом на 01.01.2019 кількість великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств області склала 180,8 тис. голів, що на 2,6% менше показника 2017 року (по Україні менше на 4,3%), свиней – 186,9 тис. голів, що на 12,3% більше (по Україні менше на 2,0%), овець – 71,0 тис. голів, що на 1,8% менше (по Україні менше на 3,1%), птиці – 8021,4 тис. голів, що на 6,3% більше (по Україні більше на 2,9%).

В сільськогосподарських підприємствах кількість великої рогатої худоби станом на 01.01.2019 склала 88,7 тис. голів, що на 0,6% більше показника 2017 року, свиней – 91,2 тис. голів, що на 40,7% більше, овець – 6,8 тис. голів, що на 13,3% більше, птиці – 3146,9 тис. голів, що на 20,4% більше.

Сільськогосподарськими підприємствами у 2018 році реалізовано худоби та птиці на забій (у живій масі) 45,2 тис. т, що на 14,9% менше, ніж у 2017 році

(по Україні на 2,5% більше), вироблено молока –240,1 тис. т (4 місце в Україні), що на рівні 2017 року (по Україні на 0,2% менше), одержано 246,5 млн.шт яєць, що на 20,9% більше (по Україні на 6,4% більше).

За 2018 рік в середньому по сільгосп підприємствам області, від однієї корови надоєно 7067 кг молока (2 місце в Україні), що на 3,7% більше показника 2017 року.

Протягом 2018 року ряд сільгосп підприємств впроваджували інвестиційні проекти в галузі тваринництва, а саме:

- ТОВ «Агросервіс ЛТД» Чугуївського району закінчив будівництво молочного комплексу на 1500 голів корів, у лютому 2018 року введено в експлуатацію майданчик для молодняка великої рогатої худоби;

- ТОВ АФ «Пісчанська» Красноградського району продовжує будівництво молочного комплексу на 1920 голів великої рогатої худоби (на 01.12.2018 стан виконання проекту 98%).

Впровадження цих інвестиційних проектів дасть можливість суттєво збільшити на підприємствах чисельність продуктивної худоби, а отже, і обсяги виробництва молока.

За підсумками 2018 року область посіла 5 місце серед областей України за кількістю поголів'я великої рогатої худоби, 3 місце – за кількістю овець та кіз; 6 місце - за кількістю птиці.

У **рослинництві** проводилася робота по нарощуванню обсягів виробництва продукції шляхом удосконалення (оптимізації) структури та розширення посівних площ зернових та технічних культур.

Індекс валової продукції по галузі рослинництва складає 107,2% (по Україні – 110,7%), у т.ч. у сільгосп підприємствах – 110,7%, у господарствах населення – 102,3%.

Підприємствами агропромислового комплексу області, за попередніми статистичними даними, зібрано 3828,1 тис. т зернових та зернобобових культур, середня врожайність склала 37,7 ц/га. У тому числі: пшениці зібрано 1783,1 тис. т зерна (2 місце в Україні), середня врожайність – 33,7 ц/га; ячменю – 450,7 тис.т (5 місце по Україні), середня врожайність - 30,8 ц/га; кукурудзи - 1431,4 тис. т (150,5% до 2017 року), середня врожайність - 56,3 ц/га.

Соняшнику зібрано 1468,2 тис. т (133,1% до 2017 року), середня врожайність – 27,8 ц/га. **За обсягом виробництва соняшнику область посіла 1 місце серед областей України.**

Картоплі зібрано 1078,8 тис. т (100,1% до 2017 року), середня урожайність - 175,0 ц/га.

Посів озимих зернових культур по всіх категоріях господарств проведено на площі 547,9 тис. га (103,9 % до 2017 року), з них: пшениці – 532,6 тис. га (102,9% до 2017 року); ячменю – 11,1 тис. га (176,3 % до 2017 року); жита – 2,4 тис. га (128,3% до 2017 року).

Моніторинг стану посівів озимини засвідчив, що на 99,5% обстежених площ отримані сходи, з них 86,7% площ перебувають у доброму та задовільному стані.

Капітальні інвестиції у розвиток сільськогосподарських підприємств за січень-вересень 2018 року склали 1,8 млрд.грн., що становить 13,5% загального обсягу інвестицій.

У 2018 році проводилась робота по технічному та технологічному переоснащенню агропромислового виробництва. За даними структурних підрозділів райдержадміністрацій, за 2018 рік аграріями придбано 1139 од. техніки на суму 1583,6 млн. грн., в тому числі: тракторів – 206 од. (382,7 млн. грн.), зернозбиральних комбайнів – 80 од. (316,5 млн. грн.), ґрунтообробної техніки – 199 од. (113,2 млн. грн.), посівної техніки – 175 од. (246,9 млн. грн.) та іншої техніки і обладнання – 479 од. (524,3 млн. грн.).

Сільськогосподарські підприємства продовжують здійснювати розрахунки за оренду землі з власниками земельних часток (паїв). Загальна кількість орендодавців землі в сільськогосподарських підприємствах у 2018 році становить 191,8 тис. осіб.

Загальний розмір орендної плати за договорами оренди земельних часток (паїв) складає 2499,3 млн. грн, що на 14,8% більше показника 2017 року.

Станом на 09.01.2019 сума виплати орендної плати склала 2486,1 млн. грн або 99,5% від загального розміру орендної плати.

Середній розмір плати за 1 гектар орендованої землі, відповідно до укладених договорів, складає 2521 грн, що на 383 грн або 17,9% більше у порівнянні з попереднім роком (у 2017 році – 2138 грн).

Розмір плати за оренду земельних часток (паїв) у 2018 році в середньому по області складає 7,7% від вартості земельної ділянки (у 2017 році цей показник складав 6,6%).

Розмір середньої заробітної плати є важливим індикатором рівня життя, оскільки заробітна плата займає вагомий частку в загальних доходах населення. З керівниками та власниками сільськогосподарських підприємств проводиться робота щодо підвищення розміру середньомісячної заробітної плати працівникам сільськогосподарських підприємств. За статистичними даними, середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника у галузі сільського господарства за січень-листопад 2018 року склала 6636 грн, що на 1375 грн або на 26,1% більше, ніж у відповідному періоді 2017 року.

Протягом 2018 року в районах області функціонувало: 12 дрібнооптових ринків; 36 оптово-продовольчих та 24 оптово-плодоовочевих ринків, на яких відбувалася реалізація молодняка ВРХ, свиней, птиці, овочів, продуктів харчування та інше. Одночасно на ринках здійснюються заходи щодо розбудови, реконструкції та благоустрою торгових місць, площадок, відкриваються нові місця для реалізації сільськогосподарської продукції.

Також в області діють 2 агроторгових дома та 199 заготівельних пунктів, з них по заготівлі: молока – 187, живої худоби та птиці - 5, плодоовочевої продукції - 4 та іншої сільськогосподарської продукції - 3.

В області створено та функціонує 9 кредитних спілок, з них активно працює 6, які засновані на кооперативних засадах, з метою використання тимчасово вільних коштів для надання взаємної фінансової допомоги.

З метою недопущення необґрунтованого підвищення цін на основні споживчі товари та наповнення ринку доступними продуктами харчування для

сільського населення щомісяця на центральних площах міст обласного і районного значення та селищ проводиться виїзна ярмаркова торгівля за соціальними цінами, у якій беруть участь підприємства харчової та переробної промисловості, фермерські господарства і сільськогосподарські підприємства. Ціни на сільськогосподарську продукцію нижчі на 10-15% ніж ті, що на ринку.

В м. Харкові та у районах області проведено 3045 продовольчих ярмарків і реалізовано продукції на суму 560,0 млн. грн.

За результатами ювілейної XXX Міжнародної агропромислової виставки «Агро-2018» за вагомий внесок у розвиток аграрного сектора Харківська область нагороджена трьома золотими медалями у трьох номінаціях.

У жовтні 2018 року проведена IX Міжнародна виставка та форум з підтримки фермерства «AGROPORT East Kharkiv 2018». У рамках цього заходу відбулась виставка найсучаснішої техніки та інноваційних технологій, тематичні семінари та конференції для фермерів, змагання сільськогосподарської техніки. З нагоди відкриття форуму відбулось нагородження аграрних підприємств області незалежною премією AGROPORT Awards Kharkiv 2018.

У 2018 році Кабінет Міністрів України схвалив програми підтримки аграрного сектору. Протягом 2018 року Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації вживались комплексні заходи з реалізації державних програм у Харківській області. За результатами проведеної роботи сільськогосподарські підприємства області отримали державну підтримку за різними програмами в сумі 123,9 млн. грн.

Капітальні інвестиції та будівництво

За січень–вересень 2018 року (остання звітність) підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування, у фактичних цінах освоєно 13700,9 млн. грн **капітальних інвестицій**, обсяг яких проти 9 місяців 2017 року збільшився на 9,5%.

Майже всі інвестиції (98,2% загального обсягу) були спрямовані у матеріальні активи, з яких у машини, обладнання, інвентар та транспортні засоби – 48,8%, у будівлі та споруди – 45,4%.

У нематеріальні активи вкладено 1,8% загального обсягу капітальних інвестицій, з яких 0,7% – витрати на програмне забезпечення та бази даних, 0,5% – на права на комерційні позначення, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо.

Головним джерелом фінансування залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 56,1% загального обсягу капітальних інвестицій. Частка запозичених коштів, за рахунок кредитів банків та інших позик, становила 3,8%. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 19,8% капітальних інвестицій.

Із загального обсягу капітальних інвестицій по області найбільш вагомий обсяг освоєно у м. Харкові – 8628,5 млн грн (63,0% до загального обсягу), Харківському районі – 1374,9 млн грн (10,0%), Вовчанському районі – 432,5 млн грн (3,2%), Дергачівському районі – 586,4 млн грн (4,3%), Красноградському районі – 288,1 млн.грн (2,1%), Чугуївському районі – 227,2 млн грн (1,7%).

За видами економічної діяльності найбільші обсяги капітальних інвестицій спрямовані у розвиток промислових підприємств Харківщини – 4293,0 млн грн, або 31,3% до загального обсягу, будівництво - 3046,9 млн грн (22,2%), підприємств сільського, лісового та рибного господарства - 1854,2 млн грн (13,5% у загальному обсязі капітальних інвестицій області).

Найбільша частка капітальних інвестицій, освоєних підприємствами промисловості, припадала на підприємства переробної промисловості – 84,9%.

Разом з тим, досить вагомими для області були капітальні інвестиції, освоєні підприємствами оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 5,0%; транспорту – 2,6%; підприємствами, що здійснюють операції з нерухомим майном – 2,3%; підприємствами інформаційно-телекомунікаційного сектору – 1,3%.

Капітальні інвестиції за рахунок коштів населення у житлове будівництво становили 1862,1 млн грн, (13,6% від загального обсягу). Усього в первинну житлову нерухомість було вкладено 2929,2 млн грн (23,0% від загального обсягу).

Обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу склав 5108,5 грн.

Частка Харківщини у загальнодержавному обсязі капіталовкладень становила 4,1%.

У 2018 році підприємствами області виконано **будівельних робіт** на суму 12692,4 млн. грн. (4 місце серед регіонів України). Темп склав 102,3% (по Україні – 104,4%).

За структурою виконані будівельні роботи розподілилися наступним чином: нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння склали 78,0% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний та поточний ремонт – 14,1% та 7,9% відповідно.

У Харківській області основну частину загального обсягу будівельно-монтажних робіт виконують підприємства: філія БУ «Укрбургаз» ПАТ «Укргазвидобування», ПАТ «Трест Житлобуд-1», Філія УБМР «Укргазспецбудмонтаж» ПАТ «Укргазвидобування», ТОВ «Спецгазбуд», ТДВ «Житлобуд-2», ПАТ «Південспецатоменергомонтаж», КСП «Харківгорліфт», ТОВ «Техностар», ТОВ «Електропівденмонтаж».

За статистичними даними за 9 місяців 2018 року введено в експлуатацію 285,6 тис. кв. м. загальної площі житла, що становить 186,2% до відповідного періоду 2017 року. Розподіл загальної площі прийнятих в експлуатацію житлових будівель за їх видами у січні-вересні 2017 року склався таким чином: будинки одноквартирні – 26,0% до загального обсягу, будинки з двома та більше квартирами – 73,1%, гуртожитки – 0,9%.

За попередніми даними, станом на 29.12.2018 на території області введено в експлуатацію житла загальної площі близько 582,5 тис. кв. м нового будівництва, із них: 171,8 тис. кв.м – індивідуальні житлові будинки; 410,7 тис. кв.м – багатоквартирні житлові будинки. В порівнянні з 2017 роком очікуваний показник введення житла в експлуатацію в 2018 році збільшиться приблизно на 67,5%.

В області продовжується реалізація житлових програм.

1. Державна програма будівництва (придбання) доступного житла. У 2018 році з державного бюджету було виділено 6,35 млн.грн, з бюджету м. Харкова - 4,88 млн. грн для надання державної підтримки на будівництво доступного житла. Станом на 01.01.2019 укладено договори на придбання 36 квартир загальною площею 2132,9 кв.м. На кредитування працівників бюджетної сфери з міського бюджету виділено 11 млн.грн. для придбання 19 квартир загальною площею 1105,1 кв.м.; 10 млн грн. профінансовано на кредитування внутрішньо переміщених осіб, придбано 18 квартир загальною площею 1001 кв.м.

2. Програма забезпечення молоді житлом

У 2018 році профінансовано 22,33 млн.грн для надання довгострокових кредитів на придбання житла молодим сім'ям, в т.ч. з бюджету м. Харкова - 21,89 млн.грн. Станом на 01.01.2019 укладено договори на придбання 41 квартири загальною площею 2373,64 кв. м.

3. Обласна програма надання підтримки учасникам антитерористичної операції для будівництва та придбання житла в Харківській області на 2016 – 2018 роки.

Рішенням Харківської обласної ради від 14 квітня 2016 року № 100-VII затверджено обласну Програму надання підтримки учасникам антитерористичної операції для будівництва та придбання житла в Харківській області на 2016 – 2018 роки. Рішенням Харківської обласної ради від 08 вересня 2016 року № 256-VII затверджено Порядок використання коштів обласного бюджету з метою надання підтримки учасникам антитерористичної операції для будівництва та придбання житла в Харківській області.

У 2018 році на реалізацію зазначеної Програми з обласного бюджету профінансовано 13 млн грн, які повністю використані на придбання 56 квартир загальною площею 3054,24 кв. м. Крім того, на кредитування учасників АТО (ООС) з бюджету м.Харкова профінансовано 22 млн.грн, придбано 37 квартир загальною площею 2233,25 кв.м.

4. Обласна програма індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2018 рік

На реалізацію Програми в 2018 році на кредитування індивідуальних сільських забудовників надійшли кошти з державного бюджету в сумі 758 тис. грн. У межах фактично отриманого фінансування укладено 5 договорів на отримання 2 кредитів на придбання житла та 3 кредитів – на реконструкцію.

В області в 2015-2018 роках відновлено будівництво усіх довгобудів, соціально значущих об'єктів, важливих об'єктів транспортної та інженерної інфраструктури. Серед знакових об'єктів 2018 року такі:

- Відновлена повністю і 29 вересня 2018 року за участі Президента України П.О.Порошенка відкрита автомобільна дорога державного значення Р-46 – Харків – Охтирка (81,7 км); 9 січня 2018 року було відкрито рух через міст в с.Губарівка, який був зруйнований в 2007 році і практично повністю відновлений у 2017 році; відремонтовано міст в с.Куп'єваха.

- Введені в дію 3 стадіони (м. Зміїв, смт Великий Бурлук, м. Дергачі); об'єкти не ремонтувались десятки років. Президент України П.О. Порошенко

29.09.2018 відвідав заходи з нагоди відкриття після реконструкції стадіону «Авангард» у Дергачах, який повернули до власності територіальної громади та капітально відремонтували в 2018 році, оновивши всю інфраструктуру, глядацькі трибуни та поле. Відкриттю стадіону присвятили змагання на Кубок Президента України.

- Виконувались роботи щодо забезпечення вводу в експлуатацію на початку 2019 року Великої концертної зали Харківської обласної філармонії на 777 місць. Виконано роботи з облаштування Великої концертної зали, зали-фойє, виставкової зали, центральної вхідної групи та роботи з благоустрою території. Урочисте відкриття унікальної зали та перший концерт відбулись 14 лютого поточного року за участі Президента України П.О.Порошенка під час робочої поїздки до Харківської області.

- У 2018 році почався перший за 35 років капітальний ремонт в Обласному спеціалізованому диспансері радіаційного захисту населення. Виконувались роботи з капітального ремонту будівель та інших приміщень з заміною інженерних мереж (з відновлення покрівлі над корпусом, де розташований стаціонар, у приймальному відділенні, фізіотерапії, відділеннях функціональної діагностики та статистики тощо). Реконструкцію в головній чорнобильській лікарні регіону фінансують з двох джерел - коштом Європейського банку реконструкції та розвитку й обласного бюджету.

- Відкрили новий фізкультурно-оздоровчий комплекс у мікрорайоні «Мобіль» у селищі Пісочин Харківського району. На кінець минулого року практично завершено будівництво фізкультурно-оздоровчих комплексів у смт. Золочів та м.Красноград.

- Завершено першочергові відновлювальні роботи, зокрема, ремонт даху та комунікацій, реконструкцію вхідної групи та відновлення оранжереї палацово-паркового комплексу «Садиба» в с. Шарівка Богодухівського району. До відновлення комплексу долучаються спонсори і громадські організації-партнери. Фінансування робіт з реконструкції вхідної групи Шарівського палацу та оранжерейного комплексу здійснювалось за рахунок інвестиційних коштів німецької фірми «BASF».

У 2018 році за Програмою економічного і соціального розвитку Харківської області було профінансовано будівництво, реконструкцію, капітальні ремонти 503 об'єкти на суму 1282,8 млн.грн.

Харківська область у 2018 році залишалась лідером по ремонту доріг.

За один минулий рік в області відновлено відразу 14 доріг державного значення, 3 шляхопроводи (у смт Пісочин, с.Губарівка та с.Куп'єваха Богодухівського району (дорога Харків - Охтирка), с.Кислівка Куп'янського району (дорога Чугуїв-Мілове), с. Коробочкіне Чугуївського району), а також 80 місцевих доріг. Загальна протяжність відремонтованих ділянок – понад 280 км.

Повністю відновили 3 магістральні дороги у напрямку Сумської, Донецької та Луганської областей.

Трасу «Харків – Охтирка» (81,7 км) обіцяли відремонтувати з кінця 80-х. Необхідне фінансування з державного бюджету було виділено за дорученням особисто Президента України. Сьогодні це одна з найкращих трас у державі, яка

проходить через 11 населених пунктів і забезпечує потік у 20 тисяч автомобілів на день.

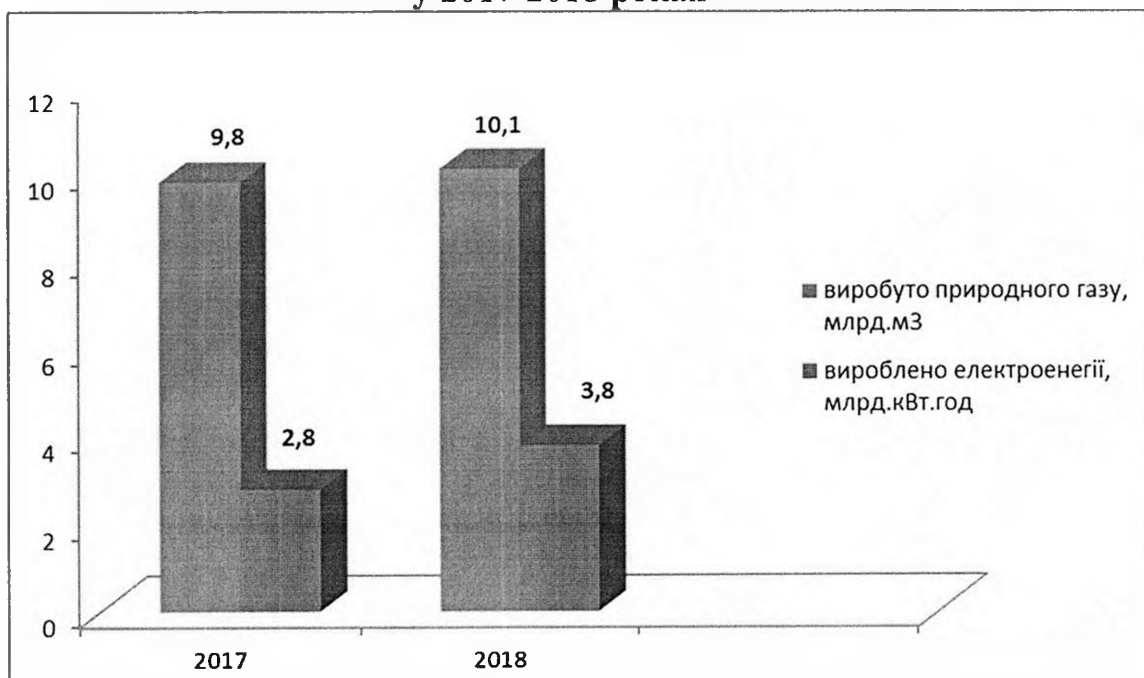
Ще одним пріоритетом року було завершення доріг «Чугуїв – Мілове» (28,1 км) до кордону з Луганською областю, а також «Київ – Харків – Довжанський» (54,3 км) від Харкова до кордону з Донецькою областю з проїздом через місто Ізюм. Завдання виконане, дороги відновлені повністю та відкриті як для громадського користування, так і для військових потреб.

Найбільш об'ємні відремонтовані ділянки автомобільних доріг загального користування місцевого значення: Барвінкове-Мечебилове, Великий Бурлук - Григорівка - Обухівка - Дворічна, Вовчанськ - Землянки, Зміїв – Таранівка, Куп'янськ-Кругляківка, Нова Іванівка - Орілька - Чернявщина (окремими ділянками), Харків - Липці - Борисівка (окремими ділянками).

Енергозабезпечення

Майже половина (49,4%) загального обсягу реалізації промисловості області припадає на підприємства паливно-енергетичного комплексу, якими за 2018 рік реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на суму 94,2 млрд. грн.

Динаміка видобування природного газу та виробництва електроенергії у 2017-2018 роках

У добувній промисловості і розробленні кар'єрів обсяги виробництва збільшились на 7,4% (по Україні збільшення на 2,1%). У 2018 році в області видобуто 10,1 млрд. м³ природного газу, що на 3,1% більше 2017 року, і становить 49,5% видобутку газу по Україні. Видобуток газового конденсату збільшився на 18,3% і склав 243,9 тис.т або 36,7% від видобутку по Україні. За обсягами видобутку природного газу Харківська область займає перше місце серед 13 областей, де видобувається природний газ.

На основному газовидобувному підприємстві області ГПУ «Шебелинкагазвидобування» АТ «Укргазвидобування» (питома вага в галузі – 70,6%) за 2018 рік видобуто 8,7 млрд. м³ природного газу, що на 2,6% більше ніж у 2017 році.

З метою збільшення обсягів видобування підприємством вживаються відповідні заходи зі стабілізації видобутку газу і нафти за рахунок інтенсифікації видобутку із діючих родовищ і свердловин та введення нових потужностей згідно з Регіональною програмою розвитку паливної галузі Харківської області до 2020 року, затвердженою рішенням обласної ради від 22.12.2011 № 292-VI. В межах області підприємствами ПАТ «Укргазвидобування» розроблялося 41 родовище з експлуатаційним фондом 1500 свердловин.

У 2018 році підприємствами енергетичного комплексу області забезпечено стале енергопостачання споживачів області. У 2018 році енергетичними підприємствами вироблено 3,8 млрд.кВт.год електричної енергії, що на 34,7% більше 2017 року.

У структурі виробництва електричної енергії основними виробниками є Зміївська ТЕС ПАТ «Центренерго» (56,4%) та ПрАТ «Харківська ТЕЦ-5» (30,7%), частка філії «Теплоелектроцентрально» ТОВ «ДВ Нафтогазовидобувна компанія» становить 10,0%.

На Зміївській ТЕС ПАТ «Центренерго» здійснено технічне переоснащення систем подачі, приготування та спалювання вугілля з переведенням котлоагрегатів №2 та №5 на використання вугілля газової групи, що забезпечило безперебійну роботу двох енергоблоків протягом 2018 року. Двома блоками на газовому вугіллі за 2018 рік згенеровано майже 2,2 млрд. кВт.год, що в 1,6 рази більше 2017 року.

На ПАТ «Харківська ТЕЦ-5» виробництво електроенергії збільшилось на 5,6%, на філії «Теплоелектроцентрально» ТОВ «ДВ Нафтогазовидобувна компанія» - в 1,5 рази більше.

Надійне електропостачання в області досягнуто завдяки постійній роботі АК «Харківобленерго» та Північної електроенергетичної системи НЕК «Укренерго» в цьому напрямку та виконанню заходів щорічних інвестиційних програм по реконструкції електричних мереж та енергооб'єктів.

У 2018 році АК «Харківобленерго» на реалізацію заходів інвестиційної програми використано 15,9 млн.грн. Проведено модернізацію лінії електропередачі 0,4-3-10 кВ на 20 кВ смт. Есхар з технічним переоснащенням трансформаторної підстанції 10 ТП та високовольтної підстанції 110 кВ з улаштуванням автоматизації зазначених мереж та організацією каналів передавання інформації та автоматичної системи диспетчерського контролю Чугуївського РЕМ.

З метою підвищення надійності електропостачання споживачів м. Харкова та Харківської області та згідно з постановою НКРЕКП від 28.12.2017 №1511 Північною електроенергетичною системою НЕК «Укренерго» в рамках реалізації заходів інвестиційної програми у 2018 році виконано технічне переоснащення шляхом заміни автотрансформаторів, іншого обладнання на ПС 330 кВ «Артема» (м. Харків), ПС 330 кВ «Первомайськ» (м. Первомайський), ПС 330 кВ «Лозова» (с. Новонадеждине Близнюківського району).

Згідно з основними напрямками державної політики в області реалізуються заходи у сфері **енергоефективності та енергозбереження**.

Загальна сума, витрачена на підвищення рівня енергоефективності відповідно до регіональної Програми підвищення енергоефективності, енергозбереження та зменшення споживання енергоресурсів у Харківській області на 2016 – 2022 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 08.12.2016 № 307-VII, складає з початку 2018 року 236,0 млн.грн., а саме: 35,0 млн.грн. - з Державного бюджету; 99,2 млн. грн. - з обласного бюджету; 63,5 млн.грн. - з місцевих бюджетів; 3,3 млн. грн. - власні кошти підприємств; 35, 5 млн. грн. - міжнародні інвестиції, гранти, кредити, позики.

Найбільш поширені заходи з підвищення енергоефективності та енергозбереження - це заміна вікон та дверних блоків, заміна застарілого обладнання, модернізація котельного обладнання, впровадження світлодіодного освітлення, заміщення споживання природного газу твердим паливом, утеплення фасадів та інші.

Так, зокрема у 272 закладах проведено заходи з енергозбереження та енергоефективності, а саме: на 57 об'єктах – замінено вікна та двері; на 93 об'єктах – проведено капітальні ремонти з використанням енергозберігаючих матеріалів (термомодернізація); на 95 об'єктах – замінено лампи на світлодіодні; на 15 об'єктах – замінено системи опалення; на 12 об'єктах – модернізовано котельне обладнання.

Зокрема: у Балаклійському районі за кошти місцевого бюджету проведено термомодернізацію Балаклійської ЗОШ I-III ступенів № 1 ім. О. А. Тризни Балаклійської районної ради у сумі 3219,9 тис. грн.; у Барвінківському районі за кошти обласного бюджету проведено: реконструкцію системи опалення стаціонарного відділення КЗОЗ Барвінківська районна лікарня за адресою вул. Назалежності, 20 у м. Барвінкове у сумі 1852,3 тис. грн., прогнозована річна економія теплової енергії складає – 55,0 Гкал; а також реконструкцію стаціонарного відділення КЗОЗ Барвінківська районна лікарня за адресою вул. Назалежності, 20 у м. Барвінкове (утеплення покрівлі та заміна вікон і дверей на енергозберігаючі) у сумі 1766,6 тис. грн. У Вовчанському районі за кошти місцевого бюджету проведено реконструкцію твердопаливної котельні по Рубіжанському шосе, 20А в м. Вовчанськ (пелета соняшникова) з установкою додаткового котла потужністю 800 кВт у сумі 1300 тис. грн, прогнозована річна економія природного газу складає – 200 тис.м³. У Куп'янському районі за рахунок субвенції з обласного бюджету проведено технічне переоснащення системи тепlopостачання Глушківської ЗОШ I-III ст. з установкою блочно-модульної котельні на твердому паливі по вул. Миру, 86 в с. Глушківка у сумі 2249,7 тис. грн., прогнозована річна економія природного газу складає – 10,2 тис. м³. У Первомайському районі за кошти обласного бюджету проведено енергозберігаючі заходи для реконструкції Комунального закладу Грушинського навчально-виховного комплексу загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад (ясла - садок) Первомайської районної державної адміністрації за адресою с. Грушине, вул. Шкільна,3 у сумі 4076,2 тис. грн., прогнозована річна економія теплової енергії складе – 164,00 Гкал; а також термомодернізацію хірургічного корпусу

Комунального закладу охорони здоров'я «Первомайська районна лікарня» (м. Первомайський, вул.Світанкова, 3) у сумі 3000 тис. грн., прогнозована річна економія складає: теплової енергії – 100,0 Гкал; електричної енергії – 27,0 тис.кВт·год.

Завдяки заходам з енергозбереження, проведеним у 2018 році протягом опалювального сезону зменшено витрати природного газу на 4,4 млн. м³ та зекономлено теплової енергії на 3000 Гкал, електричної енергії на 612 тис. кВт·год.

В 2018 році у Вовчанському районі в с. Зарічне створено підприємство ТОВ «Рекорд-Гранов» з виготовлення альтернативного виду палива – пелети. Потужність підприємства – 250 т/рік. Всього в області виготовленням альтернативних видів палива займається 30 підприємств.

За січень-вересень 2018 року частка котелень на альтернативних видах палива в області складає 20,3% від загальної потужності котелень регіону, що відповідає 4 місцю серед регіонів України.

На кінець 2018 року на території області нараховувалась 701 котельня усіх форм власності, які використовують альтернативні види палива, загальною встановленою потужністю 1734,74 Гкал/год.

В області діє Програма відшкодування відсотків за кредитами, отриманими населенням Харківської області на впровадження енергозберігаючих заходів на 2016 – 2020 роки, яка затверджена рішенням обласної ради від 17.12.2015 № 14-VII (зі змінами). Програмою передбачено додаткове відшкодування з обласного бюджету 15% річної ставки за отриманими кредитами. Рішенням обласної ради від 01.03.2018 року № 684-VII для реалізації Програми у 2018 році з обласного бюджету виділено 6700,0 тис. грн. За 2018 рік, згідно з Програмою, населенню відшкодовано кошти на загальну суму 2234,9 тис. грн.; «теплими кредитами» скористалося 2152 мешканців області.

З метою раціонального використання та економії паливно-енергетичних ресурсів протягом 2018 року для забезпечення зниження енергоємності продукції та зменшення рівня втрат паливно-енергетичних ресурсів, обласною державною адміністрацією проведена робота з нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів по 328 підприємствах і організаціях суспільного виробництва всіх форм власності області.

Житлово-комунальне господарство

У 2018 році споживачів області забезпечено житлово-комунальними послугами у необхідних обсягах.

Рівень оплати споживачів за надані станом на 01.01.2019 послуги теплопостачання склав 92,0%, в тому числі населення – 79,7%. Установи, що фінансуються з державного бюджету, розраховались на рівні 98,3%, з місцевих бюджетів – на 92,8%, інші споживачі – на 101,8%.

По оплаті послуг водопостачання та водовідведення рівень розрахунків споживачів у 2018 році склав 83,9%, в тому числі населення – 86,8%, установи, що фінансуються з державного бюджету – 98,3%, з місцевих бюджетів – 93,7%, інші споживачі – 62,4%. З утримання житлових будинків – 91,0%.

Загальна сума дебіторської заборгованості підприємств галузі станом на 01.01.2019 склала 6066,3 млн грн, в т.ч. за житлово-комунальні послуги, надані населенню - 3598,2 млн грн або 59,3%. Заборгованість бюджетних установ, які фінансуються з державного бюджету, склала 20,0 млн грн; бюджетних установ, які фінансуються з місцевих бюджетів – 164,8 млн грн; інших споживачів – 1021,7 млн грн.

Недостатній рівень розрахунків споживачів за надані послуги залишається головною проблемою житлово-комунального господарства області.

Кредиторська заборгованість підприємств житлово-комунального господарства області на 01.01.2019 становила 13888,7 млн грн. Заборгованість за енергоносії в загальній сумі кредиторської заборгованості склала 10963,0 млн грн або 78,9%.

З метою скорочення обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості підприємствами галузі та місцевими органами влади вживається ряд заходів: проводиться роз'яснювальна робота щодо підвищення платіжної дисципліни споживачів, необхідності оформлення субсидій, робота з укладання договорів на реструктуризацію заборгованості населення за житлово-комунальні послуги, претензійно-позовна робота зі злісними неплатниками.

У 2018 році відповідними органами місцевого самоврядування прийнято 115 рішень про встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги: 46 рішень - на послуги водопостачання, водовідведення, 52 – на теплопостачання, 17 – на утримання житлових будинків та прибудинкової території.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 110 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування» (зі змінами) Харківській області передбачено субвенцію на погашення різниці в тарифах в сумі 36,514 млн грн. Підприємствами області на вказану суму укладено 7 договорів на проведення розрахунків за спожиту електроенергію, енергоносії, які профінансовано в повному обсязі.

В ході підготовки об'єктів водопостачання та водовідведення області до роботи в осінньо-зимовий період 2018/2019 років здійснено заміну 45,64 км аварійних водопровідних мереж та 7,31 км каналізаційних мереж.

В ході підготовки об'єктів теплового господарства здійснено заміну 32,55 км аварійних теплових мереж, капітально відремонтовано або реконструйовано 25 котельних. На підготовку водопровідно-каналізаційного та теплового господарства до осінньо-зимового періоду витрачено 149,0 млн грн.

З метою оптимізації обсягів ресурсоспоживання в житловому фонді продовжуються роботи з оснащення житлових будинків приладами обліку.

Станом на 01.01.2019 рівень оснащення лічильниками теплової енергії складає 94,8%, холодної води – 56,6% та гарячої води – 8,6%.

У реалізації енергоефективних заходів у багатоквартирному житловому фонді беруть участь ОСББ та ЖБК Харківської області. Станом на 01.01.2019 налічується 1204 ОСББ, в т.ч. у районах і містах області – 643, в м. Харкові – 561.

В 2018 році на сферу **житлово-комунального господарства** та розвиток інфраструктури області було освоєно 202,1 млн.грн грн з обласного бюджету, з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища - 82, 7 млн. грн., за рахунок яких реалізовувались заходи з:

реконструкції:

- каналізаційно-насосної станції в с. Феськи Золочівського району, 3 каналізаційно-насосних станцій в м. Красноград та 2 каналізаційно-насосних станцій в смт Шевченкове;

- 4 ділянок самопливного каналізаційного колектору в м. Лозова, самопливного каналізаційного колектору в м. Первомайський та системи відведення стічних вод м. Мерефа;

- мереж водопостачання с-ща П'ятигірське Балаклійського району, с. Гаврилівка Барвінківського району, с. Катеринівка та с. Федорівка Великобурлуцького району, с. Донець Зміївського району, м. Куп'янськ, м. Лозова, м. Люботин, м. Чугуїв та м. Балаклія;

- водонапірної башти в селі Калинове Золочівського району;

- системи газопостачання в смт Мала Данилівка Дергачівського району;

- котельні в смт Хорошеве Харківського району;

- системи теплопостачання в смт Кочеток Чугуївського району;

будівництва:

- 1-го пускового комплексу КНС № 1 та КНС № 2 м. Вовчанськ;

- водонапірної башти Рожновського в смт Вільшани Дергачівського району та с. Китченківка Краснокутського району;

- експлуатаційної свердловини в с. Бугаївка Ізюмського району та с. Китченківка Краснокутського району;

- I та II черги газопостачання с. Івано-Шийчине та с. Братениця Богодухівського району;

- світлофорного об'єкту в смт Мала Данилівка Дергачівського району;

- автомобільного мостового переходу через р. Велика Бабка в с. П'ятницьке, Печенізького району;

- очисних споруд біологічної очистки стічних вод смт Новопокровка Чугуївського району;

капітального ремонту:

- 2 покрівель будинків в м. Балаклія, 2 покрівель будинків в смт Борова, 2 покрівель будинків в м. Дергачі, 5 покрівель житлових будинків в смт Орілька Лозівського району та капітальний ремонт м'яких покрівель 9 багатопверхових житлових будинків в Зачепилівському районі;

- водопровідних мереж в м. Валки, с. Бірки, с. Лиман Зміївського району, м. Зміїв, с. Сквородинівка Золочівського району, смт Костянтинівка та

с. Олексіївка Краснокутського району, с. Гришівка та с. Дубові Гряди Сахновщинського району, смт Савинці Балаклійського району;

- водозабору в селищі Трійчаті Первомайського району;

- теплових мереж в смт Чкаловське Чугуївського району та м. Куп'янськ;

- котлів в котельні смт Ківшарівка, м. Куп'янськ;

технічного переоснащення теплових мереж смт. Ківшарівка та м. Куп'янськ;

розробки проектно-кошторисної документації на: реконструкцію очисних споруд в смт Есхар Чугуївського району та очисних споруд в смт Сахновщина, будівництво очисних споруд в м. Люботин, будівництво модульних очисних споруд в смт Пересічне Дергачівського району та смт Печеніги;

придбання 5 одиниць спеціальної техніки для потреб Богодухівського району, м. Люботин, м. Барвінкове та Введенської селищної ради Чугуївського району та енергозберігаючого насосного обладнання для об'єкту водопостачання м. Люботина та обладнання для реалізації заходів з водообміну у Краснопавлівському водосховищі.

В рамках реалізації **Програми «Енергія світла»** у 2018 році з обласного бюджету на відновлення вуличного освітлення було освоєно 36,9 млн. грн, за рахунок яких відновлено зовнішнє освітлення на 351 вулиці у 105 населених пунктах області, замінено 225,5 тис. метрів електричних мереж, встановлено 400 нових опор та 4 тис. 730 енергозберігаючих світильників. Всього роботи проведено на 137 об'єктах.

Екологія

Висока концентрація промислового, сільськогосподарського виробництва, транспортної інфраструктури в поєднанні із значною щільністю населення створюють велике навантаження на біосферу Харківської області.

Переважна частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря – від процесів спалювання в енергетиці та переробній промисловості (49,8% від загального обсягу викидів). Основними забруднювачами повітря є Зміївська ТЕС ПАТ «Центрэнерго», Філія «Теплоелектроцентрально» ТОВ «ДВ Нафтогазовидобувна компанія», ПАТ «Харківська ТЕЦ-5», КП «Харківські теплові мережі».

Спостереження за забрудненням атмосферного повітря міста Харкова проводяться Харківським регіональним центром з гідрометеорології на 10 стаціонарних пунктах спостереження (ПСЗ), обладнаних комплексними лабораторіями «ПОСТ-1» та «ПОСТ-2». За 2018 рік відібрано та проаналізовано 46902 проби повітря на 20 забруднюючих інгредієнтів (за 2017 рік – 46642 проби).

Однією з найгостріших проблем в області є стан **поводження з твердими побутовими відходами**.

Згідно з отриманими від районних державних адміністрацій та міських рад міст обласного значення даними, на території Харківської області розташовано 78 місць видалення твердих побутових відходів, з них паспортизовано 49 об'єктів. Наповненість їх складає від 3 до 100%.

З метою покращення ситуації у сфері поводження з відходами, на території області в стадії реалізації знаходиться будівництво Комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництва електричної енергії в м. Дергачі Харківської області.

На території області проводиться робота щодо збільшення частки населених пунктів Харківської області, охопленої роздільним збиранням корисних компонентів твердих побутових відходів. Внаслідок вжитих обласною державною адміністрацією організаційних заходів кількість населених пунктів, в яких запроваджено роздільне збирання корисних компонентів твердих побутових відходів, складає 191 одиницю. На цей час, частка населених пунктів, у яких запроваджено роздільне збирання, становить 10,9% від загальної кількості населених пунктів Харківської області.

В рамках комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2009-2013 роки та на перспективу до 2020 року (далі – комплексна Програма), яка затверджена рішенням Харківської обласної ради від 29.10.2009 № 1413-V (із змінами), розподілом коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища і напрямками їх використання у 2018 році, затвердженим рішенням Харківської обласної ради від 01.03.2018 № 684-VII (зі змінами), у 2018 році було передбачено фінансування природоохоронних заходів на загальну суму 91796,4 тис. грн. Фактично за 2018 рік профінансовано заходів комплексної Програми на загальну суму 87524,5 тис. грн., що становить 95,3% від планованих обсягів фінансування, освоєно – 82973,6 тис. грн. (90,4% до планового обсягу фінансування), в тому числі:

– по розділу **«Охорона і раціональне використання водних ресурсів»** передбачено – 79346,4 тис. грн., профінансовано – 75086,9 тис. грн., освоєно – 70548,6 тис. грн.;

– по розділу **«Раціональне використання, зберігання або знищення відходів виробництва та побутових відходів»** передбачено виділити 12 450,0 тис. грн., профінансовано – 12 437,6 тис. грн., освоєно – 12 425,0 тис. грн. У тому числі: на реалізацію природоохоронного заходу «Будівництво Комплексу по управлінню комунальними відходами м. Люботин (коригування)» освоєно 3987,4 тис. грн. та придбано 3 сміттєвози і 1 вакуумну машину на загальну суму 8437,6 тис. грн.

Із загального переліку найбільш вагомі заходи:

– реконструкція очисних споруд в м. Валки Харківської області – обсяг фінансування – 7616,0 тис. грн., профінансовано – 7584,4 тис. грн., освоєно – 7584,4 тис. грн.;

– будівництво КНС № 1, КНС № 2 самопливної та напірної каналізації в м. Вовчанськ Харківської області. 1-й пусковий комплекс. КНС № 2 (Рубіжанське шосе). Мережі самопливної та напірної каналізації (Рубіжанське шосе) – обсяг фінансування – 3300,0 тис. грн., профінансовано – 3300,0 тис. грн., освоєно – 3294,7 тис. грн.;

– реконструкція очисних споруд каналізації Малоданилівської селищної ради Дергачівського району Харківської області (коригування) – обсяг

фінансування – 4000,0 тис. грн., профінансовано – 4000,0 тис. грн., освоєно – 3973,3 тис. грн.;

– реконструкція самопливного каналізаційного колектору по вул. Карла Маркса до каналізаційної насосної станції № 2 у м. Лозова Харківської області (коригування) – обсяг фінансування – 10025,0 тис. грн., профінансовано – 10025,0 тис. грн., освоєно – 9375,9 тис. грн.;

– реконструкція Південного самопливного каналізаційного колектора м. Лозова Харківської області – обсяг фінансування – 20731,9 тис. грн., профінансовано – 20731,9 тис. грн., освоєно – 20441,3 тис. грн.;

– реконструкція каналізаційного колектору К4 Ду800 протяжністю 869 м в м. Первомайський Харківської області – обсяг фінансування – 4680,0 тис. грн., профінансовано – 4680,0 тис. грн., освоєно – 4680,0 тис. грн.;

– реконструкція ділянки II Орджонікідзевського колектору (КП «Харківводоканал») – обсяг фінансування – 9500,0 тис. грн., профінансовано – 7450,9 тис. грн., освоєно – 7387,3 тис. грн.

Крім цього, за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища придбання обладнання, устаткування для реалізації заходів з водообміну у Краснопавлівському водосховищі на суму 728,7 тис. грн.

З метою забезпечення утримання територій населених пунктів у належному стані, їх санітарного очищення, збереження об'єктів загального користування та створення умов, сприятливих для життєдіяльності населення, на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.03.2010 № 777-р «Деякі питання проведення щорічної акції «За чисте довкілля» та дня благоустрою територій населених пунктів», було організовано та проведено всеукраїнську акцію «За чисте довкілля» та безстрокову всеукраїнську кампанію із забезпечення чистоти і порядку в населених пунктах.

З 21.03.2018 по 30.05.2018 в області організовано та проведено всеукраїнську акцію з благоустрою «За чисте довкілля». Протягом акції в області ліквідовано 1750 несанкціонованих сміттєзвалищ загальним обсягом 69,0 тис.м³. Висаджено 98,2 тис. дерев, 38,3 тис. кущів, приведено в належний санітарний стан 9763 тис.м² газонів, 245 тис.м² квітників, очищено від сміття 692,8 тис.м² берегів водойм. Прибрано прибудинкових територій площею 23,8 млн.м², приведено до належного стану 844 парки та сквери, впорядковано 2078 кладовищ, 1425 братських могил, меморіальних комплексів та місць почесних поховань. Акцію проведено у всіх населених пунктах області, в заходах якої взяло участь понад 525 тис. осіб.

Головою Харківської обласної державної адміністрації підписано доручення від 16.01.2018 № 01-28/535 «Про організацію виконання Указу Президента України від 21 листопада 2017 року № 381/2017 «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду».

У 2018 році, за ініціативи обласної державної адміністрації, введено до **природно-заповідного фонду області** три заповідні об'єкти, а саме:

- рішенням Харківської обласної ради від 06.12.2018 № 886-VII створено ентомологічний заказник місцевого значення «Малорогозянський» в Золочівському районі Харківської області орієнтовною площею 14,1 га;

- рішенням Харківської обласної ради від 06.12.2018 № 887-VII оголошено два об'єкти природно-заповідного фонду Харківської області: гідрологічний заказник місцевого значення «Вітрівський» в Балаклійському районі (орієнтовна площа 349,0 га) та ентомологічний заказник місцевого значення «Гаврилівський» в Борівському районі (орієнтовна площа 43, 56 га).

На сьогодні природно-заповідний фонд Харківської області налічує 246 заповідних об'єктів, загальна площа природно-заповідного фонду становить 74,843 тис. га, що складає 2,4% до загальної площі області.

Крім цього, у 2018 році отримано попереднє погодження Державного підприємства «Красноградське лісове господарство» щодо включення більше ніж 700 га до заповідних територій. Дана територія на цей час опрацьовується науковцями стосовно її природоохоронної цінності.

В рамках виконання Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385, відповідно до зазначеного доручення голови обласної державної адміністрації, районними державними адміністраціями продовжується робота щодо опрацювання пропозицій НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем», наданих за результатами проведення досліджень з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду Харківської області на період до 2021 року.

Одночасно з цим, на виконання Указу Президента України від 11.12.2009 № 1044 «Про створення національного природного парку «Дворічанський» ведеться робота щодо розширення території зазначеного парку.

Транспорт

Транспортний комплекс Харківської області включає залізничний, автомобільний, авіаційний, міський наземний електричний транспорт та метрополітен.

Загальні обсяги пасажирських перевезень усіма видами транспорту за 2018 рік становили 598,5 млн. пасажирів, виконано пасажирську роботу в обсязі 8242,8 млн пас. км. Порівняно з 2017 роком кількість перевезених пасажирів зменшилась на 1,3% (по Україні зменшення на 3,5%).

За 2018 рік всіма видами транспорту відправлено 43,8 млн т вантажів, виконано 21297,1 млн.ткм вантажної роботи. У порівнянні з 2017 роком обсяги вантажних перевезень зменшились на 5,0% (по Україні зменшення на 2,0%).

На зменшення обсягів перевезення вантажів вплинуло скорочення номенклатури перевезення вантажів. Скорочення пасажирських перевезень обумовлено змінами маршрутів слідування, відміною курсування частини транспорту у приміському сполученні.

Залізничний транспорт є однією з важливих складових частин транспортної мережі області, задовольняє потреби у вантажних і пасажирських перевезеннях. Розгорнута довжина залізничних колій по Харківській області складає 2165,4 км, експлуатаційна довжина дорівнює 1379,4 км, із них 80,3% обслуговуються електровозною тягою, решта 19,7% – тепловозною. Щільність залізничних колій на 1000 кв. км території дорівнює 48 км (по Україні цей показник складає 36 км).

Регіональна філія «Південна залізниця» ПАТ «Українська залізниця» є провідним підприємством з перевезення вантажів у регіоні, яким перевозиться 66,4% вантажів та 5,4% усіх пасажирів в області.

За 2018 рік регіональною філією «Південна залізниця» ПАТ «Українська залізниця» було відправлено 32,6 млн. пасажирів (96,4% до рівня 2017 року) та 29,1 млн. т вантажів (94,6% до рівня 2017 року). Разом з тим, за номенклатурою товарів, спостерігалось зростання перевезень хімічних і мінеральних добрив – в 1,6 рази, лісових вантажів на 12,5%, будівельних матеріалів – на 3,1%, залізної та марганцевої руди – на 0,2%.

Автомобільним транспортом перевозиться 33,6% усіх вантажів області та 17,2% усіх пасажирів області. Вантажний автомобільний транспорт здійснює доставку продукції у містах, підвезення – вивезення вантажів у транспортних вузлах залізничного транспорту; перевезення вантажів на малі та середні відстані у роздрібній торгівлі, промисловості, транспортному забезпеченні малого бізнесу, обслуговуванні аграрного комплексу і будівництва. Щоденно автомобільним транспортом користується майже 290 тис. пасажирів.

За 2018 рік автомобільним транспортом перевезено 14,7 млн. т вантажів та 103,0 млн пасажирів, що складає 95,8% та 90,4% рівня 2017 року.

Авіаційний транспорт Харківської області представлений Міжнародним аеропортом «Харків», який здійснює відправлення та прийом пасажирів, вантажів, пошти та забезпечує виконання польотів і обслуговування повітряних суден, що належать як вітчизняним, так і іноземним авіакомпаніям.

На сьогодні Міжнародний аеропорт «Харків» є найбільшим аеропортом у Східній Україні. На цей час регулярні та сезонні рейси з аеропорту виконують 15 авіакомпаній.

У 2018 році вже відбулося відкриття нових авіанапрямків: Дортмунд (Німеччина), Мілан (Італія), Барселона (Іспанія), Батумі (Грузія), Ріміні (Італія), Тбілісі (Грузія), Катовіце (Польща).

Крім того, Wizz Air розпочато перельоти до ряду європейських міст: 2 нових рейси до Вроцлава і Гданьська (Польща), Лондона (Великої Британії) та Відня (Австрія).

На цей час з авіакомпаніями ведеться робота по відкриттю наступних перспективних напрямків: Франція, Німеччина, ОАЕ, Катар, Нідерланди, Азербайджан, Вірменія, Мальта.

Відкриття нових авіарейсів у Міжнародному аеропорті «Харків» сприяло збільшенню пасажиропотоку. За 2018 рік пасажиропотік аеропорту склав 962,5 тис. пасажирів, що на 19% більше у порівнянні 2017 роком. У червні 2018 року пасажиропотік склав 114,6 тис. осіб, вперше перевищивши позначку у 100 тис. осіб.

Харківським метрополітемом за 2018 року перевезено 223,0 млн. пасажирів, що на 4,8% більше обсягів 2017 року. Щоденно метрополітемом користується майже 600 тис. пасажирів.

Іноземні інвестиції та зовнішньоекономічна діяльність

За січень-вересень 2018 року до Харківської області надійшло **10,8 млн.дол.США прямих інвестицій (акціонерного капіталу)**, вибуло 6,6 млн.дол. США. Абсолютний приріст (зменшення), з урахуванням зміни вартості акціонерного капіталу нерезидентів (-5,2 млн.дол.США, у тому числі курсова різниця склала -3,6 млн.дол.США), склав -1,0 млн.дол.США, темп до початку року склав 99,8%.

У цілому станом на 01.10.2018 загальний обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу), залучених в область, склав 637,3 млн. дол. США, у розрахунку на одну особу населення – 237,6 дол. США.

Станом на 01.10.2018 в економіку Харківської області було внесено прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з країн ЄС 470,7 млн. дол. США (73,9%).

За 2018 рік **зовнішньоторговельний оборот товарами та послугами** Харківської області становив 3 млрд 408,1 млн дол. США. В тому числі, зовнішній оборот торгівлі товарами склав 3017,5 млн. дол. США, зовнішній оборот торгівлі послугами – 390,6 млн. дол. США.

Темп росту зовнішньоторговельного обороту товарами та послугами до 2017 року склав 107,9%.

Починаючи з I кварталу 2016 року, основним зовнішньоторговельним партнером Харківської області став Європейський Союз, протягом 2018 року ці тенденції було посилено. Обсяг **зовнішньоторговельного обороту товарами і послугами з країнами ЄС** за 2018 рік збільшився на **18,8%** і досяг **990,7 млн. дол. США**.

Імпорт товарів і послуг

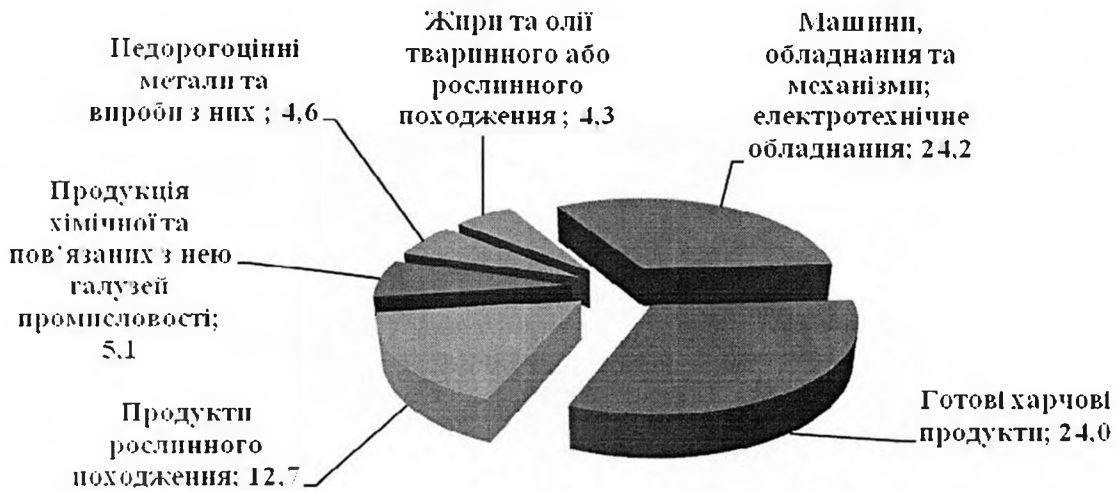
Імпортні надходження товарів і послуг збільшились на 8,0% і склали 1799,5 млн. дол. США, в тому числі обсяг імпортованих надходжень товарів склав 1738,4 млн. дол. США, послуг – 61,1 млн. дол. США. При цьому імпортованих товарів та послуг з країн ЄС збільшився на 12,4% і склав 588,1 млн. дол. США.

Експорт товарів і послуг

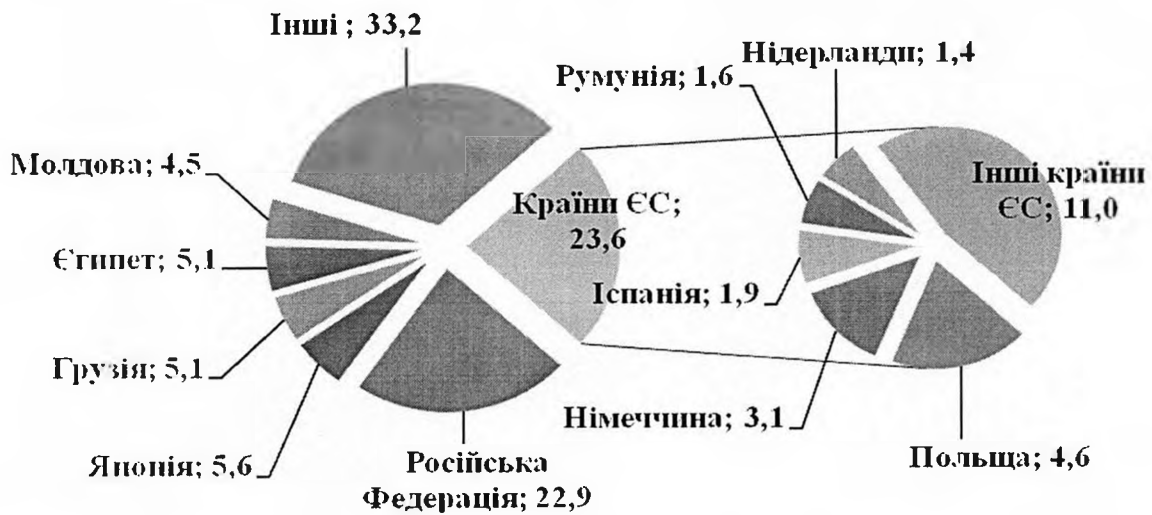
Експортні поставки товарів і послуг склали 1608,6 млн дол. США. і збільшились на 7,8%.

Експорт товарів за 2018 рік становив 1279,1 млн дол. США та збільшився на 7,4% (на 87,6 млн.дол.США).

В товарній структурі експорту області найбільшу питому вагу мають поставки продукції машинобудівної та харчової галузей промисловості, які загалом складають майже половину експорту.

Географічна структура експорту товарів за 2018 рік (дані вказані у відсотках від загального обсягу експорту області):

Експорт товарів до країн Європейського Союзу становив 301,4 млн. дол. США, або 23,6% від загального обсягу експорту, та збільшився порівняно з 2017 роком на 28,5%.

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Польщі – 58,6 млн.дол.США, Німеччини – 39,5 млн.дол.США, Іспанії – 24,9 млн.дол.США, Румунії – 19,9 млн.дол.США, Нідерландів – 18,4 млн.дол.США, Словаччини – 17,9 млн.дол.США, Угорщини – 16,4 млн.дол.США, Литви – 16,1 млн.дол.США, Італії – 13,8 млн.дол.США.

Серед країн-партнерів ЄС експорт товарів у порівнянні з 2017 роком збільшився до Франції (у 2,1 рази), Болгарії (на 85,7%), Польщі (на 70,7%), Чехії (на 68,3%), Румунії (на 65,2%), Словаччини (на 39,4%), Іспанії (на 33,6%), Литви (на 21,7%) та Німеччини (на 23,7%).

Основу товарної структури експорту до країн Європейського Союзу протягом 2018 року склали машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 65,2 млн. дол. США (збільшились у порівнянні з 2017 роком на 40,2%), готові харчові продукти – 41,0 млн. дол. США (збільшились на 2,8%), продукти рослинного походження –

35,1 млн. дол. США (зменшились на 12,3%), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 30,4 млн. дол. США (збільшились у 2 рази), недорогоцінні метали та вироби з них – 19,8 млн. дол. США (збільшились на 32,8%), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 19,6 млн. дол. США (збільшились на 46,9%).

Аналізуючи стан зовнішньої торгівлі товарами Харківської області з країнами Європейського Союзу за останні роки, слід відзначити **ріст питомої ваги продукції машинобудування в загальному обсязі експорту товарів**. Так, протягом 2018 року питома вага продукції машинобудування склала 27,3%, а, наприклад, у 2015 році цей показник становив 16,1% від загального обсягу експорту товарів до країн Європейського Союзу.

Експорт послуг за 2018 рік становив 329,5 млн.дол. США і порівняно з 2017 роком збільшився на 9,6%.

Оснoву структури експорту послуг з Харківської області склали послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги – 207,3 млн. дол. США (збільшились на 11,5% у порівнянні з 2017 роком) та послуги, пов'язані з подорожами – 45,8 млн. дол. США (збільшились на 10,5%).

Структура експорту послуг підприємств Харківської області за 2018 рік (дані вказано у відсотках від загального обсягу експорту області):

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами з 154 країн світу. При цьому майже 40% експорту послуг з Харківської області припадає на США та Ізраїль.

Обсяг експорту послуг, наданих країнам ЄС, склав 101,2 млн.дол. США і збільшився проти 2017 року на 32,5%. Його питома вага у загальному обсязі експорту послуг області склала 30,7%.

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами з країнами ЄС становило 268,4 млн.дол.США.

Харківською обласною державною адміністрацією втілюються нові підходи щодо міжнародного співробітництва з акцентом на просування інтересів регіону за кордоном, зокрема, діють наступні представництва на території іноземних країн:

- офіс Харківської області у м. Вашингтон (США);
- представництво Харківської області у м. Харбін провінції Хейлуцзян (КНР).

Одним з ефективних інструментів співробітництва з іноземними партнерами є також створення представництв міжнародних організацій на території Харківської області, зокрема, вже діють наступні представництва:

- регіональне представництво Консультативної місії Європейського Союзу у Харкові;
- регіональне представництво офісу Європейського банку реконструкції і розвитку у Харківській області;
- регіональне представництво Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в Харкові;
- офіс німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ;
- Центр Сприяння торгівлі Соціалістичної Республіки В'єтнам у м. Харків;
- Ізраїльський культурний центр у м. Харків.

22.08.2018 за участю голови обласної державної адміністрації Ю.Світличної відбулося урочисте відкриття Представництва Фонду Конрада Аденауера в м. Харків.

10.10.2018 за участю першого заступника голови обласної державної адміністрації М. Беккера відбулося урочисте відкриття Почесного консульства Грузії у м. Харків.

У 2018 році на території Харківської області діяли 15 іноземних дипломатичних представництв (генеральних консульств – 2, почесних консульств – 12, консульський пункт – 1), акредитованих в Україні.

Також, у 2018 році було відкрито офіс «Turkish Airlines» у м. Харків, що надало додаткові можливості для активізації і поглиблення економічної співпраці між Харківською областю і Туреччиною, а також країнами Середнього Сходу.

З метою залучення іноземних інвестицій в економіку Харківської області, Департаментом економіки і міжнародних відносин обласної державної адміністрації (далі – Департамент) створено Реєстр інвестиційних проєктів (пропозицій), який включає 58 інвестиційних пропозицій (проєктів) загальною вартістю 1699,47 млн. дол. США (проєкти відносяться до таких сфер, як промисловість, будівництво, житлово-комунальне господарство, енергетика, сільське господарство, медицина, екологія, ІТ). Зазначений реєстр постійно оновлюється.

Структурними підрозділами обласної державної адміністрації постійно надається інформаційна підтримка підприємствам та науковим установам регіону під час розробки останніми інвестиційних проєктів (пропозицій), спрямованих на забезпечення розвитку експортоорієнтованих та імпортозаміщуючих виробництв.

Спільно із районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування сформована база вільних земельних ділянок, виробничих площ. База налічує 70 земельних ділянок загальною площею 644,34 га (типу Greenfield) та вільні виробничі площі (типу Brownfield) у кількості 41, загальною площею 156,27 га, які можуть бути використанні для реалізації інвестиційних проектів.

У 2018 році, на виконання листа Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, направлено органам місцевої виконавчої влади і самоврядування Харківської області «Рекомендації щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні», які підготовлено державною установою «Офіс із залучення та підтримки інвестицій».

З метою представлення на міжнародних зустрічах, форумах та виставкових заходах оновлено презентацію економічного та інвестиційно-інноваційного потенціалу Харківської області (українською та англійською мовами).

Також, розроблено буклет «Харківська область: експортний, інвестиційний потенціал, перспективи розвитку» (українською та англійською мовами) і каталог провідних підприємств-експортерів регіону «Експортний потенціал Харківської області» (українською та англійською мовами).

Презентація інвестиційного потенціалу Харківщини проводиться на постійній основі під час робочих зустрічей керівництва області з офіційними представниками іноземних держав, а також шляхом розповсюдження інвестиційних пропозицій серед потенційних інвесторів, як на території України, так і за кордоном (зокрема, через закордонні дипломатичні установи України).

Зокрема, у січні 2018 року Департаментом було направлено презентаційні матеріали щодо економічного потенціалу Харківської області до Посольства України в Йорданському Хашимітському Королівстві.

Також, з метою залучення представників країн ЄС, зокрема, Французької Республіки, до участі у міжнародних заходах інвестиційного характеру, проведення яких було передбачено у 2018 році на території Харківської області, Почесному консулу Франції у м. Харків направлено відповідну інформацію.

У лютому 2018 року підготовлено інформацію Генеральному консулу Федеративної Республіки Німеччина В. Мьоссінгеру щодо зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності Харківської області з ФРН у 2017 році.

У березні минулого року, в рамках підготовки до візиту Міністра Європи та закордонних справ Франції Ж.І. Ле Дріана в Україну, було підготовлено інформацію Міністерству регіонального розвитку, будівництва житлово-комунального господарства України щодо співпраці Харківської області з Францією та пропозиції щодо її розширення.

У квітні 2018 року підготовлено та направлено Міністерству економічного розвитку і торгівлі України інформацію щодо виконання пункту 9 Плану заходів за результатами проведення Сьомого спільного засідання Координаційної ради з економічного співробітництва з Японією при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України та Комітету ділового співробітництва з Україною Японської федерації бізнесу «Кейданрен», а також інформацію щодо інвестиційних проектів (пропозицій) підприємств та організацій Харківської

області у сфері інфраструктури, відновлювальної енергетики, аграрного сектору та ІТ-технологій, готових для спільної реалізації з японською стороною.

Довідково: У Харківській області вже реалізується пілотний проект, фінансування якого відбувається за рахунок гранту від Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA), яким передбачено переведення котельень підприємств з природного газу на паливні брикети (пелети), що, у свою чергу, передбачає монтаж твердопаливних котлів і створення виробництва для виготовлення такого палива.

Котельню на пелетах відкрили в смт Дергачі. Обладнання було встановлено за рахунок гранту від згаданого агентства JICA. До Харківської області його поставили в рамках першої фази проекту «Пілотне дослідження з передачі Україні технологій малих і середніх підприємств щодо обладнання для виготовлення пелет з біомаси, а також бойлерів на біомасі».

Також, за фінансової підтримки агентства JICA, у м. Куп'янськ було встановлено міні-завод з виробництва пелет з соломи.

Протягом травня 2018 року Департаментом економіки і міжнародних відносин облдержадміністрації було направлено пропозиції керівникам структурних підрозділів обласної державної адміністрації, Харківській обласній громадській організації «Асоціація приватних роботодавців», громадській спілці «Харківський кластер інформаційних технологій» щодо започаткування співробітництва з підприємствами Французької Республіки у галузі сільського господарства, транспорту та інфраструктури, а також цифрових технологій.

Крім вказаного, Департаментом було підготовлено пропозиції Народному депутату України, Співголові групи з міжпарламентських зв'язків з Французькою Республікою О. Гончаренку щодо налагодження партнерських відносин між Харківською областю та адміністративно-територіальною одиницею Французької Республіки.

Відповідно до листа Міністерства аграрної політики та продовольства України, Департаментом було надіслано інформацію щодо інвестиційних проектів двостороннього співробітництва з КНР, перспективних для реалізації у секторі АПК на території Харківської області.

Крім зазначеного, у липні 2018 року Департаментом підготовлено інформацію Посольству Індії в Україні щодо інвестиційних проектів Харківської області з метою залучення до співпраці потенційних інвесторів з Індії.

У 2018 році обласною державною адміністрацією було направлено інформацію Міністерству закордонних справ України:

- щодо визначення актуальних пріоритетів співробітництва Харківської області з Королівством Нідерланди на торговельно-економічному та інвестиційному напрямі в рамках опрацювання питання проведення візиту в Україну Прем'єр – міністра Нідерландів М. Рютте;

- щодо виконання пункту 2 Плану заходів з реалізації домовленостей, досягнутих під час Одинадцятого засідання Спільної Українсько-Ізраїльської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва, а саме пропозиції щодо активізації співпраці ділових кіл Харківської області та Ізраїлю.

Також, у серпні минулого року було підготовлено інформацію Посольству України у Франції щодо існуючих проектів підприємств та організацій

Харківської області, реалізація яких могла би бути здійснена за участі французької сторони.

Крім зазначеного, у серпні 2018 року було підготовлено інформацію щодо інвестиційних проектів (пропозицій) у визначених напрямках співпраці з Італійською Республікою.

У вересні 2018 року Департаментом направлено інформацію Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо співробітництва Харківської області з Республікою Білорусь в рамках підготовки до проведення чергового засідання міжурядової українсько-білоруської комісії з питань економічного та торговельного співробітництва.

Також, у 2018 році було підготовлено та надано пропозиції Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та Торгово-промисловій палаті України щодо підготовки Першого форуму і виставки регіонів України та Республіки Білорусь, який проходив 25-26 жовтня 2018 року у м. Гомель (Білорусь).

В рамках участі у вказаних заходах, Харківською торгово-промисловою палатою за підтримки обласної державної адміністрації було організовано колективний презентаційний стенд Харківщини з інформацією щодо економічного та інвестиційного потенціалу регіону.

У листопаді 2018 року, в рамках підготовки офіційного візиту Президента Словацької Республіки А. Кіски в Україну 23-24 листопада 2018 року, а також до зустрічі Віце-прем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г. Зубка з Послом Держави Ізраїль в Україні Д. Ліоном та в рамках підготовки візиту Міністра державного управління Естонської Республіки Я.Мяггі в Україну 22-23 листопада 2018 року, Департаментом було підготовлено інформацію Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо співробітництва Харківської області з вищезазначеними країнами та пропозиції щодо його розширення.

Також, Департаментом було направлено діловим колам Харківської області пропозиції щодо перспективних напрямів співробітництва з муніципалітетами Латвії, а саме: встановлення коопераційних зв'язків з підприємствами м. Вентспілс, Вентспілського вільного порту та можливості реалізації спільних проектів на території спеціальної економічної зони (СЕЗ).

Презентаційні матеріали, а також інформація щодо суб'єктів господарювання, які розташовані у СЕЗ, контакти посадових осіб муніципалітету та Вентспілського вільного порту розміщено на веб-сайті Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації: <http://compet.kh.gov.ua/ukr/?start=20>

Крім зазначеного, було підготовлено інформацію Послу Ісламської Республіки Іран в Україні щодо розширення торговельно-економічних зв'язків між регіонами двох країн, зокрема, розвитку співпраці у таких сферах, як промисловість, агропромисловий комплекс, а також пропозиції щодо створення спільних підприємств: у галузі машинобудування, переробки сільськогосподарської продукції, виробництва готових харчових продуктів, та

участі у спільних виставково-ярмаркових заходах, які проходять в Україні та Ірані.

У грудні 2018 року Департаментом було підготовлено та направлено інформацію Посольству Республіки Корея в Україні щодо інвестиційних проектів (пропозицій) Харківської області, які можуть бути реалізовані за участю, у тому числі, іноземних компаній.

Також, обласною державною адміністрацією у 2018 році здійснювалися заходи щодо організації та проведення презентацій економічного та інвестиційного потенціалу Харківської області на міжнародних зустрічах та форумах в Україні.

Так, 14 березня 2018 року представники Департаменту прийняли участь у V Всеукраїнському Форумі інституцій місцевого розвитку (CDI Forum), який проходив у м. Київ. Головною темою форуму було: «Залучення інвестицій та інституції місцевого розвитку». У форумі взяли участь представники центральних і регіональних органів влади, українських організацій місцевого і регіонального розвитку, учасники проектів міжнародної технічної допомоги, науковці та експерти.

11-13 квітня 2018 року перший заступник голови обласної державної адміністрації М. Беккер взяв участь у відкритті III Харківського інвестиційного форуму. Організаторами форуму виступили Українське товариство економічних свобод, Рада підприємців при Кабінетові Міністрів України та Об'єднання промисловців і підприємців у Харківській області – регіональне відділення всеукраїнської громадської організації «Український союз промисловців і підприємців». В рамках заходу відбулися панельні дискусії за темами: Бізнес Харківщини на мапі України та світу; Податкова політика, як інструмент поліпшення інвестиційного клімату; Діалог влади і бізнесу щодо підвищення рівня захисту прав інвесторів.

18–19.04.2018 року керівництво обласної державної адміністрації прийняло участь у роботі Міжнародного форуму з питань технічного регулювання на тему «Роль стандартів та технічних регламентів для забезпечення сталого розвитку економіки України в умовах глобалізації», який відбувся у м. Харків.

13-16.06.2018 року організовано виїзне засідання Громадської організації «Міжнародний Трейд-Клуб в Україні» (далі – «Трейд-Клуб») на території Харківської області.

Під час перебування зазначеної делегації було проведено зустріч з першим заступником голови обласної державної адміністрації М. Беккером, в рамках якої представникам «Трейд-Клубу» було презентовано економічний та інвестиційний потенціал Харківщини, а також надано інформацію про стан розвитку сектору АПК і промислового комплексу та зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Крім зазначеного, для представників «Трейд-Клубу» було організовано відвідання таких підприємств й установ, як Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П.Василенка, ТОВ «Компанія БАЛЕКС», ТОВ «Харківський м'ясокомбінат», ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ТОВ «Українсько-словенське підприємство «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський» та Музей історії залізничної техніки Південної залізниці.

06 вересня 2018 представники Департаменту взяли участь у презентації методики Стратегії Розумних Спеціалізацій (СРС) Європейського Союзу. СРС є стратегічним інструментом політики ЄС, пов'язаним із забезпеченням сталого розвитку країн ЄС та реагування на соціальні виклики на основі широкого використання новітніх технологій та інновацій, а також міжнародного розподілу праці в межах ЄС. За попередніми оцінками, визначення Україною власних «розумних спеціалізацій» створить передумови для цільової інтеграції до відповідних сегментів ринку ЄС та доступу до відповідних механізмів стимулювання розвитку обраних секторів. Харківську область призначено пілотним регіоном для її впровадження. Зазначена презентація проходила за підтримки Генерального директорату «Об'єднаний дослідницький центр» Європейської Комісії за участю представників Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Харківської обласної державної адміністрації, провідних промислових підприємств, закладів вищої освіти і наукових установ Харківщини.

17.09.2018 керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації взяли участь у зустрічі з делегацією Міністерства економіки і технологій Республіки Словенія, в рамках якої обговорювались питання щодо можливості співпраці у сфері розвитку ІТ технологій між Словенією і Харківською областю, а також відбулось обговорення інших перспективних напрямів економічного та культурно-гуманітарного співробітництва.

27.09.2018 керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації взяли участь у зустрічі з представниками Посольства Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні, під час якої було обговорено актуальні питання регіонального розвитку та можливості співпраці з британськими компаніями та Посольством Великої Британії в Україні.

28.09.2018 на базі Харківської Торгово-промислової палати проведено презентацію економічного та інвестиційного потенціалу Харківщини для представників іноземних делегацій, а саме для: японської – на чолі із Послом Японії в Україні Ш.Сумі; албанської – на чолі з Послом Албанії в Україні Ш. Куретою, литовської – на чолі з першим секретарем Посольства Литви в Україні С. Тихомировасом. Після презентації, було організовано зустріч у форматі В2В з представниками ділових кіл регіону, зацікавленими у налагодженні співпраці з підприємствами вказаних країн.

29 вересня 2018 року у м. Харків відбувся X Міжнародний економічний форум «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!» (далі – Форум) – найвагоміший економічний захід на Сході України, у роботі якого традиційно взяли участь керівники органів влади, експерти, представники дипломатичного корпусу і міжнародних організацій та фондів. Зокрема, у роботі Форуму взяли участь біля 600 учасників та відвідали делегації із 35 країн світу, в тому числі:

– 18 іноземних Послів (ЄС, Японія, Канада, Азербайджан, Албанія, Бельгія, Білорусь, В'єтнам, Казахстан, Литва, Македонія, Молдова, Польща, Румунія, Угорщина, Узбекистан, ОАЕ, Посол України в КНР);

– 6 делегацій представників Посольств (США, Великобританія, Італія, Індонезія, Словаччина, Франція);

- 2 делегації міжнародних організацій (Консультативної місії Європейського Союзу у Харкові, «DOBRE» USAID);
- 2 Генеральних консульства (Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Генеральне консульство Федеративної Республіки Німеччина в Донецьку);
- 11 Почесних консульств, культурних центрів та торгових представництв в м. Харкові (Азербайджан, Албанія, Бразилія, В'єтнам, Грузія, Литва, Німеччина, Словенія, Туреччина, Франція, Чехія);
- 2 Регіони-партнери (провінція Хейлунцзян КНР, Південна Карелія Фінляндської Республіки);
- 4 іноземні ділові делегації на чолі з Послом (Албанія, Канада, Литва, Японія).

В рамках Форуму було підписано низку документів, а саме:

- контракт між АТ «Турбоатом» та ПАТ «Донбасенерго» на виготовлення обладнання для модернізації Слов'янської ТЕС;
- контракт між ДП завод «Електроважмаш» та АТ «АК «Богдан Моторс» на постачання тягових двигунів для тролейбусів;
- меморандум між АТ «Турбоатом» та Siemens AG (Німеччина) щодо участі у програмах модернізації парових турбін для ТЕС та АЕС;
- меморандум між АТ «Турбоатом» та Dongfang Electric Machinery Co. (Китайська Народна Республіка) по виготовленню енергетичного обладнання для ТЕС, ГЕС та АЕС.

Форум повністю виправдав себе, як комунікаційний і дискусійний майданчик, який формує позитивний імідж Харківщини та сприяє розвитку міжнародної економічної інтеграції, залученню інвестицій в область, демонструє конкретні проекти та перспективні можливості розвитку торговельної співпраці у машинобудуванні, агросекторі, енергетиці, науково-освітньому комплексі, а також у сфері цифрових технологій та креативних індустрій тощо.

11-13 жовтня 2018 у м. Харків за підтримки обласної державної адміністрації відбулась ІХ Міжнародна виставка та форум з підтримки фермерства «AGROPORT East Kharkiv 2018». У рамках зазначених заходів було презентовано найсучаснішу техніку та інноваційні технології, проведено тематичні семінари і конференції для фермерів, пройшли змагання сільськогосподарської техніки та проведено урочисте нагородження кращих представників аграрної галузі та харчопереробної промисловості області незалежною премією «AGROPORT Awards Kharkiv 2018».

16.10.2018 голова обласної державної адміністрації Ю. Світлична прийняла участь у Третньому Польсько-Українському форумі місцевого самоврядування.

Вказаний захід став традиційним для регіону, у якому беруть участь представники об'єднаних територіальних громад області, експерти Харківського Центру розвитку місцевого самоврядування та польські партнери.

Під час форуму було проведено дві панельні дискусії, присвячені питанням енергоефективності та наданню соціальних послуг на території ОТГ, а також відбувся обмін досвідом між українськими і польськими фахівцями з питань децентралізації.

23 жовтня 2018 року голова обласної державної адміністрації Ю. Світлична взяла участь у відкритті III Німецько-українського форуму «Біоенергетика, енергоефективність та агробізнес», який відбувся у Харкові. Форум проводиться один раз на два роки та збирає більш ніж 300 представників українського і німецького бізнесу, органів державної влади і міжнародних інвесторів, зацікавлених у реалізації проектів у сфері енергоефективності та відновлювальних джерел енергії. Також, у роботі форуму взяли участь Генеральний консул Федеративної республіки Німеччина в м. Донецьк В. Мьоссінгер і голова правління Німецько-української промислово-торговельної палати А. Маркус. Головними питаннями цього річного форуму стали: «Державна політика у сфері енергетики: чи йде Україна до Європи?»; «Стратегія сталого розвитку муніципалітетів та відновлення інфраструктури»; «Енергоефективність у медицині»; «Енергоефективність як вектор розвитку аграрного бізнесу», «Лібералізація та нові бізнес-моделі на ринку електроенергії в Україні» тощо.

14 грудня 2018 року регіональним Представництвом Фонду Конрада Аденауера у м. Харків за підтримки Департаменту було проведено Форум лідерів змін Харківської області «Солідарність та взаємодія НДО, влади та бізнесу – запорука сталого розвитку (на прикладах регіональних історій успіху)».

Під час заходу було обговорено вплив розвитку науково-освітньої та культурної сфер на соціальний сектор Харківщини в рамках панельної дискусії «Каталізатори змін в соціальному секторі (наука, культура, медицина, освіта)», підбито підсумки взаємодії недержавних організацій, місцевих органів влади та ділових кіл Харківської області (під час панельної дискусії «Досвід успішної взаємодії з владою в регіоні, добре урядування як новітній тренд досвіду області»), а також розглянуто перспективні напрями міжнародного співробітництва та його вплив на соціально-економічний розвиток Харківщини (панельна дискусія «Досвід успішної співпраці області в економічному розвитку Харківщини. Міжнародне співробітництво та його вплив на зміни в регіоні»).

17 грудня 2018 року керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації прийняли участь у зустрічі з представниками Посольства Корея в Україні, під час якої було обговорено актуальні питання розширення двостороннього співробітництва між Харківською областю та Республікою Корея у різних галузях економіки, а також корейська сторона була ознайомлена з інвестиційними проектами (пропозиціями) Харківської області, які пропонуються для реалізації за участю, у тому числі, іноземних компаній.

18.12.2018 керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації прийняли участь у круглому столі: «Перспективи розширення торгово-економічних відносин України та Азербайджану, підготовка кваліфікованих спеціалістів, шляхом обміні досвідом в рамках освітніх програм», організованому Почесним консульством Азербайджанської Республіки в м. Харків. У роботі заходу також брали участь представники дипломатичного корпусу Азербайджану в Україні, депутати Міллі Меджлісу Азербайджану і Верховної Ради України, а також представники ділових кіл і громадських організацій обох країн. В рамках заходу азербайджанській стороні

було презентовано економічний потенціал Харківщини, обговорено перспективні напрями торговельно-економічного співробітництва. Особливу увагу було приділено співпраці між Харківською областю та Азербайджанською Республікою у промисловій галузі.

У 2018 році суб'єкти Харківської області були залучені до участі та/або реалізації **20 програм** та **понад 100 ініціатив/проектів/мікропроектів**, які були ініційовані міжнародними урядовими організаціями, а саме:

- **3 програми (проекти) міжнародної технічної допомоги**, відповідно до укладених договорів, меморандумів, планів спільних дій, зокрема:

1. **Програма DOBRE «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність»** за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), яка надає допомогу 5 ОТГ (Старосалтівська, Мереш'янська, Роганська, Золочівська, Малинівська) та співпрацює з Харківським Університетським Консорціумом;
2. **13 мікропроектів** в рамках Проекту Міністерства соціальної політики України «**Сприяння розвитку соціальної інфраструктури, УФСІ V**», який виконується Українським Фондом Соціальних Інвестицій та фінансується Урядом Федеративної Республіки Німеччина через Кредитну установу для відбудови (KfW). У рамках мікропроектів здійснено капітальний ремонт/реконструкцію соціальних гуртожитків для ВПО та закладів освіти у: м. Лозова, смт. Золочів, м. Богодухів, м. Дергачі, м. Красноград, м. Ізюм, а також реконструкцію Вовчанського спеціального будинку – інтернату;
3. **Проект «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні»** (за підтримки Уряду США), в рамках якого надана технічна допомога у розвитку мережі ЦНАП в області (ЦНАП Старосалтівської ОТГ, ЦНАП м. Ізюм, ЦНАП м. Лозова, ЦНАП Вовчанської РДА).

- **Програма ЄС та Урядів країн-членів ЄС (Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції) «U-LEAD з Європою»** за 2 напрямками:

1. компонент з підтримки децентралізації «U-LEAD з Європою: програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку». В області відкрито та активно працює Центр розвитку місцевого самоврядування, в якому для представників ОТГ проводяться тренінги, семінари, наради, воркшопи, конференції, робочі зустрічі, круглі столи та організовуються навчальні поїздки;
2. компонент з підтримки створення/модернізації центрів надання адміністративних послуг (одна з найбільших програм МТД для України у сфері реформування системи адміністративних послуг). В рамках підтримки центрів надання адміністративних послуг Програми «U-LEAD з Європою» допомогу на створення та модернізацію ЦНАП отримують 3 громади області.

- понад 50 проектів в рамках інших програм/ініціатив міжнародної допомоги (у тому числі програм, що фінансуються програмами Європейської комісії, Уряду США через агенцію міжнародного розвитку, Урядом Німеччини через Німецький державний банк розвитку, посольські фонди), у

т.ч. понад 40 мікропроектів в рамках Проектів Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ – «Розвиток соціальної інфраструктури у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб (проведення будівельних робіт)»; «Підтримка українських громад у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб (розвиток спроможностей громад)»; «Психосоціальна підтримка та управління конфліктами (розвиток спроможностей громад)».

Зокрема, проекти з відновлення соціальної інфраструктури області:

1. Проект **«Сприяння розвитку соціальної інфраструктури, УФСІ V»** - реконструкція в 6 районах області будівель під житло для внутрішньо переміщених осіб та об'єктів шкільної та дошкільної освіти, а також проект з капітального ремонту Вовчанського спеціального будинку – інтернату;
 2. Проекти **Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ** – проведені ремонтні роботи на об'єктах соціального захисту і охорони здоров'я, шкільних та дошкільних закладів, створені об'єкти для молодіжного дозвілля та спортивні майданчики, в тому числі: реконструкція корпусу Оскільського психоневрологічного інтернату під корпус з фізкультурно-оздоровчими приміщеннями та приміщеннями для трудотерапії; ремонт пологового відділення Ізюмської центральної міської лікарні; переоснащення Первомайської міської бібліотеки зі створенням молодіжного центру ХАБ «Комора»; побудова відкритих футбольних полів та майданчиків при освітніх закладах Богодухівського, Великобурлуцького, Золочівського, Вовчанського районів.
- 23 проекти у сфері науки та освіти **Програми ЄС «Horizon 2020» та «Erasmus+»**. В проектах задіяні вищі навчальні заклади та науково-дослідні установи Харківщини (Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАН України, Національний науковий центр Харківський фізико-технічний інститут тощо);
 - 18 проектів, що реалізуються за рахунок кредитних коштів (проекти Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції та розвитку);
 - Програми організацій, що входять до системи ООН: ЮНІСЕФ, МОМ.

До реалізації проектів та програм технічної допомоги залучено 14 районів області, 5 міст обласного значення, 8 об'єднаних територіальних громад: Старосалтівська, Нововодолазька, Мереш'янська, Малинівська, Старовірівська, Золочівська, Роганська, Коломацька.

Слід зазначити, що більшість діючих проектів міжнародної технічної допомоги є загальнонаціональними або поширюють свою дію на територію декількох регіонів та не поширюються виключно на територію однієї області.

З огляду на те, що в рамках проектів МТД визначення суми коштів за аналітичною ознакою «регіон» не застосовується, а також з урахуванням того, що виконавцями проектів МТД є юридичні особи нерезиденти України,

визначити суму коштів, залучену в межах проектів міжнародної технічної допомоги на територію окремого регіону, не є технічно можливим.

У рамках розширення співпраці з проектами міжнародної технічної допомоги та проектами ЄС, за організації та підтримки обласної державної адміністрації проведено наступні заходи:

- 13 березня та 13 грудня 2018 року для представників ОТГ та органів місцевого самоврядування проведено інформаційні сесії **Програми «U-LEAD з Європою»** за компонентом створення та модернізація центрів надання адміністративних послуг;

- 21-22 березня 2018 року у Харкові відбулася презентація **програми Європейського Союзу «Креативна Європа»**. У рамках програми Національним Бюро програми проведено тренінг «Написання заявок на конкурси програми ЄС Креативна Європа». Захід зібрав понад 160 представників освітньо-наукової, культурної та креативної сфер Харківщини;

- 19 квітня 2018 року у Харкові презентовано **Проекти за рамковою програмою ЄС «Erasmus +»**. В рамках INFODAY спільно з представниками Національного Еразмус+ Офісу в Україні проведено семінар-тренінги: «Проекти за рамковою програмою ЄС Erasmus+. Практичні поради щодо їх підготовки та реалізації» та «Можливості Програми Erasmus+ для студентів та молоді». Участь у заходах взяли понад 300 осіб – представників професорсько-викладацького складу, студенти та молоді вчені провідних закладів вищої освіти області;

- 24 квітня 2018 року за результатами зустрічі голови обласної державної адміністрації Ю.О. Світличної з керівником програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) **«Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)»** в Україні паном Беррі Рідом підписано Меморандум про співпрацю та взаємодію із програмою;

- 25 квітня 2018 року ініційовано розширення проекту **«Підтримка реформи кримінальної юстиції»**, що фінансується Урядом США через Відділ з правоохоронних питань Посольства США в Україні та виконується Міжнародною організацією права розвитку (IDLO) в Україні у компоненті розвитку центрів надання адміністративних послуг м. Ізюм, м. Лозова, Сторосалтівської ОТГ Харківської області. 16.05.2018 підписано план спільних дій щодо реалізації проекту. Проект реалізовано протягом 2018 року;

- 1 червня 2018 року організовано проведення I Інформаційного дня Українського культурного фонду для представників установ та закладів культури, закладів вищої освіти, менеджерів, кураторів та інших представників сфери культури. У заході взяли участь близько 100 осіб. Від Харківської області до участі у конкурсах Українського культурного фонду подано 38 проектних пропозицій, з яких підтримано 21 проект на загальну суму близько 10 млн.грн., що є 4 показником серед регіонів України;

- 15 червня 2018 року проведено організаційно-інформаційну підтримку інформаційної сесії Програми USAID DOBRE **«Децентралізація приносить кращі результати та ефективність»** з метою презентації можливостей програми та забезпечення участі об'єднаних територіальних громад у конкурсі Програми у межах III раунду відбору. У Харківській області до програми залучено

5 об'єднаних територіальних громад (Старосалтівська ОТГ, Мерэф'янська ОТГ, Роганська ОТГ, Золочівська ОТГ, Малинівська ОТГ);

- 21 червня 2018 року в рамках проекту Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) «Підтримка українських громад у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб» 7 ЦНАПів та відділ соціального захисту населення Дергачівської РДА отримали мобільні кейси «Мобільний офіс» для надання адміністративних та інших публічних послуг громадянам, які не мають можливості відвідати установу ЦНАП;

- 6 вересня 2018 року проведено зустріч з керівником міжнародної компанії з дослідження та оцінки програм/проектів МТД на території різних країн «Evalutility. ltd» паном Родеріком Акерманном щодо питань ефективності впровадження на території Харківської області проекту «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», який реалізується за підтримки уряду США;

- 23 жовтня 2018 року організовано проведення Національним бюро Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні тренінгу, в рамках програми конкурсів «Проекти міжнародної співпраці–2019», «Кінофестивалі» та «Кіноосвіта». Захід проведено на базі Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, в якому взяли участь 23 представника сфери культури;

- 15 листопада 2018 року проведено Інформаційний день «Програма ЄС «Горизонт 2020»: правила та можливості для участі». У рамках інформаційного дня Національним бюро Програми ЄС HORIZON 2020 в Україні проведено семінар щодо умов участі та співпраці з програмою та зустріч ректорів/проректорів щодо можливостей залучення закладів вищої освіти Харківщини до Програми. Загальна кількість учасників – 180 осіб, представники закладів вищої освіти, навчальних закладів та науково-дослідних установ Харківщини. Презентовані проекти, що реалізуються в рамках Програми «Горизонт 2020», серед учасників представники Харківської області: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАН України, ННЦ Харківський фізико-технічний інститут, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця;

- 15 листопада 2018 року на базі Інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку» Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна організовано проведення Інформаційної сесії для представників закладів культури «Конкурси посольського фонду США зі збереження культурної спадщини». До заходу залучено керівників та працівників музеїв, театрів, кінотеатрів, методичних центрів. У рамках заходу відбулася зустріч з аташе з питань культури посольства США в Україні паном Шоном О'Харою;

- 19 листопада 2018 року представники керівництва Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону облдержадміністрації взяли участь у воркшопі GIZ «Досягнуті результати. Співробітництво з GIZ 2015-2018», під час якого було обговорено досягнуті результати співробітництва та здійснено збір ідей щодо напрямків подальшої допомоги GIZ задля забезпечення соціально-економічного розвитку регіону.

Окрім цього, протягом 2018 року прийнято участь у 5 засіданнях робочої групи Проекту Пробації NORLAU (Норвезькі радники з питань верховенства права в Україні) щодо посилення співпраці між установою виконання покарань та підрозділом пробації через удосконалення соціально-виховної роботи із засудженими та їх підготовки до звільнення.

З метою залучення суб'єктів Харківської області до участі у програмах/проектах/ініціативах міжнародної технічної допомоги протягом 2018 року Департаментом з підвищення конкурентоспроможності регіону облдержадміністрації проведено **4 виїзні семінари-тренінги з проектного менеджменту «Від ідеї до результату»** для представників:

1. Нововодолазької ОТГ – 7 лютого;
2. Зачепилівського району – 15 березня;
3. Головного управління ДСНС України у Харківській області на базі Навчального центру оперативно-рятувальної служби ЦЗ ДСНС України – 22 червня;
4. Люботинської міської ради, Люботинської спеціалізованої школи – інтернату «Дивосвіт», інших зацікавлених осіб освітянської та молодіжної сфери м. Люботин – 27 вересня.

Під час кожного виїзного семінару-тренінгу розглянуто методологічні засади управління проектами розвитку, залучення коштів МТД та акцентовано увагу на особливостях формування пакету документів для подання проектних пропозицій на конкурсний відбір.

З метою оперативного інформування потенційних реципієнтів щодо можливостей їх участі у програмах (проектах) міжнародної технічної допомоги Департаментом:

- сформовано та опубліковано на сайті структурного підрозділу (www.compet.kh.gov.ua), а також здійснено електронну розсилку районним державним адміністраціям, виконавчим органам міських рад міст обласного значення, структурним підрозділам обласної державної адміністрації, організаціям громадського суспільства, представникам малого та середнього бізнесу та іншим зацікавленим потенційним реципієнтам/бенефіціарам **45 інформаційних дайджестів «Актуальні запити на надання пропозицій програм та проектів міжнародної технічної допомоги»** щодо можливостей їх участі у конкурсах, тренінгах, семінарах, що реалізуються у рамках програм/ініціатив/проектів. Інформаційний дайджест включено до щотижневої електронної розсилки Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону облдержадміністрації, яка спрямована на інформування зацікавлених сторін про актуальні заходи, новини у сферах міжнародної допомоги, експортної діяльності підприємств та надання адміністративних послуг. Протягом 2018 року здійснено **38 електронних розсилок** близько 1100 адресатам – представникам органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства, закладів вищої освіти, МСБ;

- проінформовано керівництво структурних підрозділів обласної державної адміністрації щодо умов та процедур підготовки проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів

державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу в рамках проектів секторальної підтримки. Відповідні інформаційно-довідкові матеріали 5 травня 2018 року поширено на сайті Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону облдержадміністрації;

- розроблено та постійно поширюється інформація щодо можливостей участі у програмах «Креативна Європа», «Erasmus+», «Horizon2020», поширено Карта можливостей для МСБ, яка створена в рамках ініціатив та програм EU4Business, COSME, Горизонт 2020, за допомогою якої підприємці можуть дізнатися: про шляхи виходу на міжнародні ринки, де знайти фінансові ресурси та яким чином розвинути навички ведення бізнесу і покращити діловий клімат в Україні;
- розроблено та поширено інформаційні добірки «Можливості та фінансові інструменти підтримки МСБ» та «Міжнародні освітні проекти програми стажувань та стипендій».

Розвиток малого підприємництва

У регіоні успішно реалізуються заходи Програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016 – 2020 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 08 вересня 2016 року №245-VII (зі змінами) (далі – Програма).

Основним механізмом виконання завдань для досягнення поставлених цілей є ефективне партнерство влада – громада – бізнес. Здійснення завдань Програми реалізується у співпраці та із залученням усіх зацікавлених сторін, у тому числі представників науки та освіти області.

За допомогою Програми здійснюється подальший розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності, активізуються заходи щодо зайнятості населення, створюються сприятливі умови для розвитку суб'єктів господарювання, удосконалюється інфраструктура, фінансова підтримка та ресурсне забезпечення.

Одним із основних завдань підтримки підприємництва в Харківській області є організація співпраці з міжнародними організаціями, громадськими об'єднаннями та фондами, а саме, за 2018 рік:

- проводилась робота щодо надання суб'єктам малого і середнього підприємництва коштів обласного бюджету, що виділяються для мікрокредитування на зворотній основі під бізнес-плани проектів за пріоритетними напрямками розвитку підприємництва;

- здійснювалась реалізація програми «Новий відлік» шляхом проведення семінарів, тренінгів, майстер-класів та надання інформаційних, маркетингових, юридичних консультацій підприємцям із числа переселенців, ветеранів АТО з метою розвитку підприємницької ініціативи у безробітних та започаткування ними власної справи у сфері малого бізнесу;

- здійснювалась реалізація проекту «Інтернет-дайджест» БІЗНЕС-ІНФОРМ» з метою впровадження нових форм і підходів до надання інформаційної підтримки суб'єктам підприємницької діяльності;

- здійснювалась реалізація комплексної освітньої програми «Школа малого бізнесу», основною метою якої є проведення бізнес-семінарів, круглих столів та майстер-класів з питань, які актуальні для підприємців;

- проводились виїзні семінари для підприємців районів Харківської області;
- реалізовано для підприємців Харківської області Програму «Fit for Partnership with Germany»;

- проводились заходи з підвищення рівня фінансової грамотності населення на базі навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи».

Також, з метою поліпшення фінансового клімату малого і середнього бізнесу, Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації, Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва та Німецько-Українським фондом розроблено механізм часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків для суб'єктів малого та середнього підприємництва в Харківській області, затверджений рішенням XVIII сесії Харківської обласної ради VII скликання від 06 грудня 2018 року № 835-VII.

Проводила роботу Регіональна рада підприємців у Харківській області, сформована за територіальним принципом із числа представників суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців, об'єднань підприємців, організацій роботодавців. У 2018 році проведено 3 засідання Регіональної ради підприємців (03.07.2018, 23.09.2018, 14.11.2018).

На засіданнях розглянуто постанову Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем» (зі змінами), проблемні питання, пов'язані із реалізацією розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 649-р «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення», питання формування механізму залучення представників підприємницьких кіл до здійснення спільних перевірок дотримання законодавства про працю суб'єктами малого та середнього підприємництва.

У рамках Меморандуму про співпрацю щодо розвитку фінансової грамотності між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківським банківським союзом, громадською організацією «Харківський університетський консорціум» та Харківським навчально-науковим інститутом Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи», на виконання Стратегії підвищення фінансової грамотності населення Харківської області, продовжено роботу у Навчально-тренувальному комплексі «FinTech» з підвищення рівня фінансової грамотності на базі Харківського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи».

13.09.2018 та 08.10.2018 відбулись 2 засідання комісії з проведення конкурсного відбору суб'єктів малого та середнього підприємництва на отримання мікрокредитування. За підсумками засідань із 5-ти претендентів обрано 2 переможця із бізнес-планами: «Розвиток напрямку реверсивного інжинірингу» та «Відкриття філії Освітнього простору «Гравітація» – освітнього центру для дітей та дорослих у мікрорайоні с. Жуковського».

На даний час позичальниками освоєно усі кошти за цільовим призначенням, що підтверджується відповідними документами.

Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва проводиться супровід діючих договорів безвідсоткової позики, зокрема аналіз впровадження суб'єктами підприємницької діяльності бізнес проектів, цільового використання отриманих коштів та контроль за своєчасним поверненням позики.

У 2018 році Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва проведено заходи, які відвідали майже 1000 підприємців, у т.ч. демобілізовані із зони АТО та ВПО, а саме: 3 відкритих семінари в м. Харкові, 10 зустрічей з підприємцями у районах Харківській області, 2 інтернет – конференції спільно з представниками Головного управління Державної фіскальної служби України у Харківській області, 1 робочу зустріч із представниками Головного управління Державної фіскальної служби України у Харківській області.

У рамках глобального тижня підприємництва Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» за участю Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації проведено круглі столи, управлінські поєдинки, міні-конференції та майстер-класи, зокрема:

02.11.2018 – міні-конференція на тему: «Міжнародний бенчмаркінг: використання зарубіжного досвіду в розвитку малого та середнього бізнесу»;

05.11.2018 – круглий стіл на тему: «X Міжнародний інвестиційний форум: післямова. Зони зростання економіки»;

06.11.2018 – семінар на тему: «Міжнародні підприємницькі стажування. Актуальні програми та практичні інструменти для розвитку та міжнародного співробітництва»;

07.11.2018 – управлінські поєдинки серед громадських об'єднань, підприємців Харківщини та органів виконавчої влади;

08.11.2018 – презентація: «Американський щоденник» за результатами стажування за програмою SABIT «Місцевий економічний розвиток»;

09.11.2018 – «PROСервіс. Майстер-клас у форматі відвертої розмови».

14.12.2018 Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» взято участь у Форумі лідерів змін Харківської області, який організовано за підтримки Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації. Під час заходу презентовано Програму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області в 2016 – 2020 роки.

З 30.11.2018 розпочав роботу канал інформування підприємців – КІП з метою впровадження нових форм і підходів надання інформаційної підтримки суб'єктам підприємницької діяльності задля підвищення інформованості підприємців щодо проблематики малого та середнього бізнесу Харківщини, оперативного відстеження проблемних питань, які виникають у підприємців Харківської області та широкого інформування громадськості.

У рамках реалізації програми «Новий відлік» Харківською обласною організацією «Асоціація приватних роботодавців» спільно з обласною службою зайнятості протягом червня 2018 року проведені семінари в рамках проекту «Новий відлік – б».

З метою участі у конкурсі подано 84 заявки, серед яких по категоріях:

- ВПО – 28 осіб, що складає 33% від загальної кількості заявок;

- воїни АТО та члени їх родин – 6 осіб, що складає 7% від загальної кількості заявок;

- мешканці місцевої громади – 50 осіб, що складає 60% від загальної кількості заявок.

Для участі у проекті відібрано 46 учасників: група 1 (22 особи: 2 особи – воїни АТО, 14 осіб – мешканці місцевої громади); група 2 (24 особи: 8 осіб – ВПО, 1 особа – воїн АТО, 15 осіб – мешканці місцевої громади).

В осінній хвилі проекту «Новий відлік» до участі відібрано 33 особи. Пройшли навчання 22 особи, 7 внутрішньо переміщених осіб, 2 воїнів АТО та члени їх родин, 13 місцевих мешканців. До написання бізнес-планів та роботи з менторами пройшли 15 осіб. Захистили бізнес-плани 11 осіб, 4 особи відклали захист бізнес-планів на більш пізніший період.

22 листопада 2018 року Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації організовано та взято участь у проведенні проектним офісом GIZ заходу: «Дні Програми Федерального міністерства економіки і енергетики «Fit for Partnership with Germany» у Харківській області». Під час заходу відбулось підписання Спільної заяви про співробітництво між проектом «Програма Федерального міністерства економіки та енергетики для управлінських кадрів – Fit for Partnership with Germany» з Україною, що реалізується Німецьким Товариством Міжнародного співробітництва (GIZ), та Партнерською платформою Харківської області.

23 листопада 2018 року Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації організовано та взято участь у проведенні інтерв'ю представниками проектного офісу GIZ в Україні з кандидатами на участь у Програмі Федерального міністерства економіки і енергетики «Fit for Partnership with Germany» у Харківській області». Експертами проектного офісу GIZ в Україні розглянуто 13 кандидатів – представників провідних підприємств м. Харкова на участь у стажуванні за Програмою «Fit for Partnership with Germany», із яких 12 кандидатів отримали позитивні відгуки та можливість взяти участь у стажуванні до Німеччини у 2019 році.

Також, на постійній основі, керівництвом Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації проводяться робочі зустрічі з керівниками громадських об'єднань щодо обговорення шляхів розвитку підприємництва у Харківській області з метою надання пропозицій та подальшої взаємодії у даному напрямі.

Надання адміністративних послуг у Харківській області

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» в Харківській області створені та діють 47 офісів ЦНАП у: 27 районах, 6 містах обласного значення, 3 об'єднаних територіальних громадах (Старосалтівська ОТГ, Нововодолазька ОТГ, Наталинська ОТГ), 11 офісів (територіальних підрозділів) ЦНАП функціонують у м. Харків (ЦНАП, 9 центрів у кожному районі, Регіональний центр послуг м. Харків).

Загалом громадянам та представникам бізнесу Харківської області доступно понад 100 адмінпослуг по області та 160 адмінпослуг по м. Харків. Крім того, в

Регіональному центрі послуг м. Харків доступно близько 400 послуг адміністративного, соціального і пенсійного характеру.

У ЦНАП Вовчанської РДА, Дергачівської РДА, Зміївської РДА, Золочівської РДА, м. Первомайський, м. Люботин, м. Чугуїв, Старосалтівської ОТГ, Нововодолазької ОТГ запроваджено надання послуг соціального характеру.

За 2018 рік до ЦНАПів області звернулося 1467487 громадян та представників бізнесу, що більше ніж у 2017 році на 49% (у 2017 році звернулося 982853 громадян та представників бізнесу).

В ЦНАПах області надають послуги 306 адміністраторів, що більше ніж у 2017 році на 11% (у 2017 році надавали послуги 275 адміністраторів).

Протягом 2018 року:

- рішенням сесії Малоданилівської селищної ради Дергачівського району від 10.05.2018 № 47 прийнято рішення про створення робочої групи щодо утворення Центру надання адміністративних послуг у Малоданилівській ОТГ;
- рішенням сесії Наталинської сільської ради Красноградського району від 16.08.2018 № 477-VIII створено ЦНАП Наталинської сільської ради, затверджено Положення про ЦНАП та Перелік адмінпослуг. ЦНАП громади розпочав роботу з 01 грудня 2018 року;
- рішенням XII сесії Золочівської селищної ради від 30.10.2018 № 1797 прийнято рішення про внесення змін в структуру та штатний розпис і утворення структурного підрозділу «ЦНАП Золочівської селищної ради»;
- рішенням XI сесії Коломацької селищної ради від 06.11.2018 № 9 прийнято рішення про створення ЦНАП Коломацької селищної ради та затверджено положення про ЦНАП.

З метою утворення ЦНАП в новостворених ОТГ проводилися робочі зустрічі з представниками громад: Великобурлуцької селищної ради, Малоданилівської селищної ради Дергачівського району, Циркунівської та Пісочинської селищних рад Харківського району, Мерэф'янської міської ради, Золочівської селищної ради, Коломацької селищної ради, Малинівської селищної ради Чугуївського району.

У 2018 році в області тривала робота з розвитку та модернізації мережі будівель (приміщень) ЦНАП:

- Старосалтівська об'єднана територіальна громада – реконструкція будівлі по вул. Перемоги, 14 в смт. Старий Салтів, Вовчанського району, для створення комплексного центру надання адміністративних, правових, соціальних та медичних послуг;
- Вовчанська районна державна адміністрація – реконструкція гуртожитку по вул. Пушкіна, 1 корпус №4, №5 в м. Вовчанськ, під житло для внутрішньо переміщених осіб та ЦНАП, відділення фіскальної служби району;
- Мерэф'янська міська рада – реконструкція будівлі та створення «Прозорого офісу», в якому заплановано надання послуг адміністративного, дозвільного, соціального та пенсійного характеру, Ізюмська міська рада – реконструкція будівлі за адресою вул. Соборна, 50, м. Ізюм для розміщення нового ЦНАПу;

- Старовірівська об'єднана територіальна громада – капітальний ремонт 1-го поверху приміщень Старовірівської сільської ради по вул. Центральна, 60, с. Старовірівка, Нововодолазький район, для розміщення ЦНАПу.

В області у 11 ЦНАП (у т.ч. 9 офісах ЦНАП м. Харків, м. Чугуїв, Нововодолазької ОТГ) встановлено робочі станції, спеціалізоване програмне забезпечення та надаються послуги з оформлення та видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон з електронним носієм або паспорта громадянина України у формі ID-картки, та для реєстрації/зняття з реєстрації місць проживання/перебування осіб (внесення змін до ID-карток) з комплектом обладнання для взяття біометричних даних (параметрів). Первомайською райдержадміністрацією придбано 1 робочу станцію та продовжуються роботи з її встановлення у ЦНАП райдержадміністрації для надання паспортних послуг.

Для забезпечення інформування населення про розташування, режим роботи, перелік послуг, контакти ЦНАПів області на офіційному сайті Харківської обласної державної адміністрації створено розділи «Адмінпослуги» та «Доступ до публічної інформації» (підрозділи «Набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», «Адміністративні дані, що збираються (обробляються) розпорядником інформації»), в яких розміщена та постійно оновлюється інформація щодо розташування, режим роботи, перелік послуг, контакти ЦНАПів, тощо та «Карта центрів надання адміністративних послуг Харківської області».

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 №394-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні на 2017-2018 роки» для забезпечення реалізації механізму надання адмінпослуг в електронній формі та інтеграції їх до Єдиного державного порталу адміністративних послуг розроблено розпорядження голови обласної державної адміністрації від 06.09.2017 № 426 «Про створення робочої групи з реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні на 2017–2018 роки» і затверджено План заходів щодо запровадження надання адміністративних та інших публічних послуг (крім пріоритетних послуг) в електронній формі та інтеграції їх до Єдиного державного порталу адміністративних послуг.

У рамках роботи робочої групи забезпечено здійснення структурними підрозділами обласної державної адміністрації реінжинірингу процесів надання адміністративних послуг з метою їх переведення у електронний вигляд, розробку технологічних карток зазначених електронних послуг.

Відділом інформаційно-комп'ютерного та документального забезпечення апарату обласної державної адміністрації в рамках реалізації програми інформатизації Харківської області «Електронна Харківщина» на 2018 – 2020 роки проводиться робота зі створення порталу адміністративних послуг Харківської області (далі – Портал), який забезпечить суб'єктам звернення можливість замовляти/отримувати послуги обласної державної адміністрації в електронній /частково електронній формі.

Департаментом проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота, що включає регулярне поширення інформаційних матеріалів та відеороликів на сайті Департаменту, сторінках у соціальних мережах та через інструменти

e-mail розсилки районним державним адміністраціям, виконавчим органам міських рад міст обласного значення, структурним підрозділам обласної державної адміністрації та організаціям громадського суспільства, представникам малого та середнього бізнесу за тематикою адміністративних послуг, електронних сервісів отримання послуг.

На веб-сайті обласної державної адміністрації створено розділ «Електронні послуги», за допомогою якого поширено доступ до електронних послуг через Урядовий портал та Єдиний портал адміністративних послуг.

Проведено роботу з районними державними адміністраціям, міськими радами міст обласного значення, об'єднаними територіальними громадами та центрами надання адміністративних послуг щодо популяризації електронних послуг шляхом створення на офіційних веб-сайтах відповідних розділів з протоколами доступу до електронних адміністративних послуг, запроваджених в Україні.

Стан внутрішнього ринку

Оборот роздрібної торгівлі – головний індикатор стану внутрішнього ринку та доступу населення до товарів. Так, за даними Головного управління статистики у Харківській області, індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, по області за січень-листопад 2018 року склав 101,6%, при середньому показнику по Україні – 106,2%. При цьому, оборот роздрібної торгівлі в обсязі 64,6 млрд. грн. є третім серед регіонів України, після Дніпропетровської області (75,8 млрд. грн.) та міста Київ (157,4 млрд. грн.).

Аналізуючи розвиток мереж підприємств торгівлі області, треба відмітити поступове збільшення їх кількості. На 01.01.2019 кількість об'єктів роздрібної торгівлі становить 15457 одиниць (у порівнянні із 01.01.2018 зростання на 68 одиниць), з них: кількість магазинів – 10831 одиниць. Протягом 2018 року були відкриті нові магазини торговельних мереж «Дігма», «Посад», «АТБ», «КЛАСС». Все це позитивно впливає на обсяги створення нових робочих місць.

Товарне наповнення споживчого ринку у 2018 році відповідало задоволенню потреб споживачів. Дефіциту жодного з товарів продовольчої групи в торговельних мережах і на продовольчих ринках не спостерігалось.

Також, постійно проводилась робота зі сприяння насиченню споживчого ринку товарами місцевого виробництва, в т.ч. шляхом проведення у всіх районах і містах області у вихідні та передсвяткові дні ярмарків за участю в них місцевих виробників.

Департаментом економіки і міжнародних відносин облдержадміністрації проводився щотижневий аналіз динаміки вартості «соціального продуктового кошика», визначалась його середня вартість та здійснювались заходи щодо недопущення необґрунтованого зростання цін на продукти харчування, які до нього входять. Станом на 01.01.2019 вартість «соціального продуктового кошика» склала 881,47 грн.

За даними Головного управління статистики в Харківській області, станом на 01.01.2019 року, наша область посіла 2 місце за рівнем ціни на: хліб житньо–

пшеничний – 15,64 грн/кг (по Україні – 17,48 грн/кг), хліб пшеничний з борошна 1 гатунку – 14,90 грн/кг (по Україні – 14,48 грн/кг), 4 місце за рівнем ціни на цукор – 12,90 грн/кг (по Україні – 14,09 грн/кг).

Доходи населення

Середньомісячна заробітна платня штатних працівників у 2018 році в порівнянні з 2017 роком збільшилася на 22,6% (за Програмою – збільшення на 21,3%, рівень – 7520 грн.) і склала 7657 грн. (по Україні – 8865 грн., збільшення на 24,8%).

Реальна заробітна плата працівників області за 2018 рік зросла на 10,1% у порівнянні з 2017 роком.

Станом на 01.01.2019 загальна заборгованість із заробітної плати в області складає 271,5 млн. грн., на державних підприємствах зосереджено 217,4 млн. грн. Найбільші борги мають державні підприємства, підпорядковані Державному концерну «Укроборонпром» - 194,1 млн. грн., з них найбільша сума боргу у ДП «Харківське державне авіаційне виробниче підприємство» – 184,1 млн. грн.

У 2018 році за участю правоохоронних та контролюючих органів проведено 12 засідань обласної тимчасової комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. Відповідні комісії працюють в усіх районах та містах області, на 267 їх засіданнях заслухано 352 звіти керівників підприємств - боржників. За їх результатами керівників підприємств-боржників попереджено про адміністративну та кримінальну відповідальність у разі несвоєчасної виплати заробітної плати.

Моніторингом з питань оплати праці охоплені всі підприємства-боржники. Інформація про виявленні в ході моніторингу порушення чинного законодавства з праці передається до Головного управління Державної служби з питань праці в Харківській області для вжиття заходів до керівників підприємств в межах її повноважень.

З початку 2018 року Головним управлінням Держпраці у Харківській області вжиті заходи інспекційної діяльності щодо 27 підприємств-боржників із виплати заробітної плати. По 11 підприємствам винесено постанову за ознакою ст.188-6 КУпАП про накладення штрафу за невиконання приписів та створення перешкод в діяльності державних інспекторів праці.

По всіх перевірених підприємствах-боржникам матеріали направлені до правоохоронних органів за результатами виявлених грубих порушень законодавства про працю, по посадовим особам 3 підприємств-боржників внесені відомості до Єдиного Реєстру досудових розслідувань. З метою сприяння у погашенні боргів із заробітної плати облдержадміністрацією у 2018 році направлені листи до центральних органів виконавчої влади щодо 21 підприємства-боржника державної форми власності, у сфері управління яких вони знаходяться.

На особливому контролі знаходиться питання легалізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення. В області з початку 2018 року в результаті контрольної-наглядової (перевірочної) роботи виявлено 4558 «тіньових» робочих місць, з них вже легалізовано – 3955 робочих місць,

додатково до бюджету надійшло 4,9 млн. грн. податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне страхування.

У 2019 році робота вищезгаданих комісій буде продовжена з метою ліквідації заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах, в організаціях та установах області.

В області здійснюватиметься щотижневий моніторинг стану погашення заборгованості із заробітної плати та аналіз причин виникнення боргів з виплати заробітної плати на підприємствах усіх форм власності.

Зайнятість населення

Кількість економічно активного населення області віком 15-70 років за січень-вересень 2018 року, у середньому, становила 1332,6 тис. осіб, з них 1265,3 тис. осіб були зайняті економічною діяльністю, що на 1,1 % більше, ніж у відповідному періоді 2017 року.

Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) за 9 місяців 2018 року у Харківській області склав 61,8 % (за Програмою – 60,3%) від загальної кількості населення відповідного віку. Серед регіонів країни за рівнем зайнятості область посіла друге місце.

Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) зменшився з 5,9 % за 9 місяців 2017 року до 5,1 % за 9 місяців 2018 року і залишається нижчим, ніж в цілому по Україні (8,6 %). Серед регіонів країни за найнижчим рівнем безробіття населення у віці 15-70 років область займає перше місце.

Ринок праці області характеризується стабільним рівнем офіційно зареєстрованого безробіття - 1,3 % населення працездатного віку станом на кінець грудня 2018 року.

Проводиться робота з охоплення безробітних заходами активної політики зайнятості (працевлаштування, залучення до громадських та інших робіт тимчасового характеру, проходження професійного навчання).

До активних форм зайнятості на кінець 2018 року залучено (за різними напрямками) 77,5 тис. осіб, або 100,9 % від числа, зареєстрованих у службі зайнятості (у 2017 році – 100,1 %). Чисельність працевлаштованих безробітних громадян склала 38,7 тис. осіб; професійним навчанням охоплено 14,3 тис. безробітних.

До громадських та інших робіт тимчасового характеру з початку 2018 року залучено 24,5 тис. осіб. Рівень охоплення тимчасовою зайнятістю, в середньому по області, становив 32 %.

На особливому контролі питання зайнятості та надання соціальних послуг людям з інвалідністю. У всіх центрах зайнятості забезпечено вільний доступ до інформації та послуг, що надаються службою зайнятості. Реалізуються активні програми сприяння зайнятості особам з інвалідністю, проводиться широка інформаційно-роз'яснювальна робота з роботодавцями та населенням. Протягом 2018 року послугами Харківської обласної служби зайнятості охоплено 1249 безробітних осіб з інвалідністю, що на 292 особу більше, ніж протягом 2017 року. За сприяння служби зайнятості працевлаштовано 628 безробітних осіб з інвалідністю. Також, 167 осіб з інвалідністю взяли участь у громадських та

інших роботах тимчасового характеру, що надало їм додаткову соціальну підтримку.

Протягом 2018 року на обліку в службі зайнятості перебувало 597 демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО та ООС. За цей період працевлаштовано 424 особи. Професійне навчання шляхом перепідготовки та підвищення кваліфікації проходили 221 особа; у громадських та інших роботах тимчасового характеру брали участь 182 демобілізованих військовослужбовців. До заходів із соціальної та професійної адаптації за цей період залучено 242 учасника АТО та ООС, на їх навчання було використано майже 1,3 млн. грн. коштів державного бюджету.

Станом на кінець 2018 року на обліку в області перебуває близько 131,6 тис. внутрішньо переміщених осіб, що створює додаткове навантаження на ринок праці області, тому особлива увага приділяється працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб. Саме для цієї категорії осіб здійснюється адресний підбір роботи, організація широкомасштабних ярмарок вакансій, спільно з громадськими та волонтерськими організаціями. Харківська область одна із лідерів серед регіонів країни у використанні можливості сприяння працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб, компенсуючи роботодавцю заробітну плату за працевлаштованого переселенця протягом 6 місяців.

На нові робочі місця з компенсацією роботодавцю єдиного соціального внеску у 2018 році працевлаштовано 1,5 тис. безробітних, власну справу за рахунок отримання виплати допомоги по безробіттю одноразово започаткували 76 безробітних осіб.

Відповідно до рішення Уряду (постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1154 (із змінами) в Харківській області реалізувався **Пілотний проект «Рука допомоги»** із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб. Мета проекту – повернути непрацюючих членів малозабезпечених сімей та ВПО на ринок праці. Одним з механізмів проекту є надання його учасникам безвідсоткової поворотної фінансової допомоги для організації власного бізнесу.

З початку реалізації проекту його учасниками стали близько 2,2 тис. мешканців області, в т.ч. майже 1,0 тис. внутрішньо переміщених осіб, з них:

947 осіб - працевлаштовано (із них: 500 - із числа ВПО);

349 осіб - залучено до громадських робіт (із них: 117 - із числа ВПО).

79 осіб та 45 суб'єктів господарювання захистили свої бізнес-плани та отримали фінансову допомогу для організації підприємницької діяльності на суму 7,5 млн. грн.. Учасниками пілотного проекту створено 186 нових робочих місць.

Відповідно до результатів моніторингу створення нових робочих місць, проведеного згідно з Методикою, затвердженою наказом Міністерства соціальної політики України від 23.09.2013 № 611, за даними Міністерства соціальної політики України, в області за 11 місяців 2018 року створено 47,3 тис. робочих місць. За кількістю створених робочих місць область посідає 3 місце серед регіонів України.

Соціальний захист населення

Соціальне обслуговування громадян здійснюється через розгалужену мережу соціальних закладів. Функціонують 46 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), які забезпечують громадян соціальними послугами безпосередньо за місцем їх проживання: 15 установ у містах (у тому числі 1 в ОТГ) та 31 – у сільській місцевості (у тому числі 5 в ОТГ). Одночасно, в системі соціального захисту населення в області здійснюють діяльність 18 різноманітних типів інтернатних установ, де на державному утриманні проживають 3,1 тис. людей похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів. З початку проведення антитерористичної операції на сході України до інтернатних установ області було влаштовано 274 особи. Обслуговуванням підопічних будинків-інтернатів зайнято 1,9 тис. працівників.

У 2018 році для забезпечення підопічних/вихованців належними умовами проживання 12 інтернатним установам на проведення капітальних ремонтів житлових та санітарних приміщень, покрівель, котелень, системи водопостачання, автоматичної пожежної сигналізації, утеплення фасадів з обласного бюджету виділено кошти у сумі 44,5 млн. грн. та 1,1 млн. грн. на придбання сучасного обладнання для пралень і харчоблоків.

Уперше будинками - інтернатами за рахунок спеціального фонду обласного бюджету були придбані 12 спеціалізованих автотранспортних засобів для перевезення підопічних та вихованців (вартість 3,2 млн.грн.).

Інтернатні установи плідно співпрацюють з міжнародними організаціями з метою покращання рівня життя людей похилого віку, інвалідів, дітей-інвалідів, які перебувають на державному утриманні.

Завдяки фінансовій підтримці **Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ)** в Оскільському психоневрологічному інтернаті здійснено реконструкцію корпусу № 5 під приміщення для трудотерапії та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів, вартість проекту - 9,8 млн. грн. (17 жовтня 2018 року відбулося урочисте відкриття оновленого корпусу).

За рахунок коштів **Релігійної місії «Каритас-спес» Римо-Католицької церкви в Україні** (вартість проекту 3,5 млн. грн.) у КУ Богодухівському дитячому інтернаті проведені ремонтні роботи будівлі пральні; відремонтовано житлові приміщення правого крила 2-го поверху будівлі інтернату (31 липня 2018 року відбувся урочистий захід з нагоди завершення цього виду ремонтних робіт).

За фінансової підтримки **Уряду Німеччини та Українського фонду соціальних інвестицій** у Вовчанському спеціальному інтернаті ремонтуються житлові корпуси, вартість проекту – 29,0 млн. грн.

В області забезпечено своєчасне призначення та виплата допомог сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, тимчасової допомоги дітям, грошової допомоги особам, які здійснюють догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, надання житлової субсидії та щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг.

Протягом 2018 року **державні соціальні допомоги** (малозабезпеченим сім'ям, сім'ям з дітьми, дітям інвалідам та інвалідам з дитинства, тимчасова

допомога дітям, допомога по догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу) профінансовано на суму 2,8 млрд.грн. Допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошове забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам профінансовано на суму 73,2 млн.грн. Щомісячну адресну допомогу для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, отримують 18 тис. сімей.

З 1 вересня 2018 року в області реалізується проект із надання при народженні дитини натуральної допомоги «пакунок малюка». У 2018 році видано 6192 пакунки.

На кінець опалювального періоду 2017 - 2018 років житлову субсидію в області отримували 469,6 тис. сімей (42,0 % від загальної кількості домогосподарств – 1118 тис. сімей). Станом на 01.01.2019 житлову субсидію отримують 252,4 тис. сімей.

Починаючи з 2016 року, видатки на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян в державному бюджеті не передбачалися, кошти виділялися із місцевих бюджетів (без міста Харкова): у 2017 році – 20,0 млн. грн., у 2018 році – 31,1 млн. грн.

На обліку в органах соціального захисту населення перебуває 14690 **учасників антитерористичної операції** та 302 члени сімей загиблих військовослужбовців, що брали участь в АТО.

За рахунок коштів державного бюджету психологічну реабілітацію пройшли 186 учасників антитерористичної операції, на ці заходи використано 1136,3 тис. грн.

За рахунок коштів державного бюджету санаторно-курортним лікуванням забезпечено 172 учасника антитерористичної операції на загальну суму 1,3 млн. грн.

Відповідно до комплексної Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції на 2017 – 2018 роки, відпочинок у санаторно-курортних закладах Харківської області (терміном на 14 днів, короткотерміновий - путівка вихідного дня) пройшли 1372 особи, які брали безпосередню участь в АТО, члени їх сімей та члени сімей загиблих учасників бойових дій. На ці цілі з обласного бюджету використано майже 2,2 млн. грн.

У 2018 році за рахунок коштів обласного бюджету для дітей, батьки яких є учасниками антитерористичної операції, закуплено 4413 новорічних святкових кондитерських наборів (солодошів) на загальну суму майже 550,0 тис.грн.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 719 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей», за рахунок коштів державного бюджету 2018 року:

- 5 сімей придбали квартири (2 особи з інвалідністю внаслідок війни II групи з числа учасників антитерористичної операції та 3 сім'ї загиблих учасників антитерористичної операції) на загальну суму 4,5 млн. грн. Планується придбати ще 6 квартир, на ці цілі з державного бюджету виділено 6,0 млн. грн.;

- 1 особа з числа внутрішньо переміщених, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України та мають статус учасника бойових дій з числа учасників антитерористичної операції, придбала квартиру на

загальну суму 573,1 тис. грн. Планується придбати ще 2 квартири, на ці цілі з державного бюджету виділено 1,3 млн. грн.;

- 23 особи з інвалідністю внаслідок війни I-II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав придбали квартири на загальну суму 27,0 млн. грн. Планується придбати ще 3 квартири, на ці цілі з державного бюджету виділено 4,2 млн. грн.

На обліку в місцевих управліннях соціального захисту перебуває 20,7 тис. громадян, які користуються пільгами відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Протягом 2018 року отримали цільову адресну матеріальну допомогу 1038 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на загальну суму 897,2 тис. грн. На пільги для медичного обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (ліки за пільговими рецептами лікарів та зубопротезування), у 2018 році з обласного бюджету виділено кошти на суму 9,4 млн. грн. Для організації санаторно-курортного лікування постраждалих громадян I категорії з Державного бюджету виділено кошти у сумі 5,5 млн. грн. (49 % від потреби) - на ці кошти оздоровлено 809 осіб. Для 100% охоплення постраждалих громадян I категорії санаторно-курортним лікуванням, з обласного бюджету додатково виділено 3,2 млн. грн. та оздоровлено 471 особу. Для забезпечення санаторно-курортним лікуванням громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорії 2, та потерпілих дітей у супроводі батьків або особи, яка їх замінює, у 2018 році виділено 2,2 млн. грн., що дало змогу оздоровити 216 осіб.

Протягом 2018 року активізовано роботу з утвердження пріоритетності сімейних цінностей, **забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**, попередження насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 № 273 «Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року» рішенням Харківської обласної ради від 30.08.2018 № 773-VII затверджено Програму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року у Харківській області. Фінансовий ресурс програми становить 471 тис. грн. На обласному рівні протягом 2018 року проведено понад 20 інформаційно-просвітницьких заходів та більше 800 в районах та містах області. У Комунальній установі Харківської обласної ради «Кризовий соціальний центр для жінок», протягом 2018 року комплекс соціальних послуг отримали 52 особи (26 жінок та 26 дітей), які постраждали від домашнього насильства, та 55 жінок, які звільнилися з місць позбавлення волі.

Вирішення проблемних питань громадян - переселенців з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО

У Харківській області організована і налагоджена робота з надання всебічної комплексної допомоги та вирішення проблемних питань громадян - переселенців з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

За станом на 01.01.2019 за даними рай(міськ)управлінь соціального захисту населення, на обліку перебувають 131,6 тис. внутрішньо переміщених осіб - 103,8 тис. сімей (зміна кількості облікованих внутрішньо переміщених осіб/сімей відбулося у зв'язку приведенням у відповідність бази даних про внутрішньо переміщених осіб, а саме: переведення до архіву довідок, термін дії яких закінчився; закритих за заявою, померлих осіб, виявлення подвійної реєстрації, тощо, на виконання доручення Міністерства соціальної політики України від 23.10.2017 № 20652/0/2-17/22).

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» (зі змінами), у грудні 2018 року зазначену допомогу отримали 16,6 тис. сімей.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 535 «Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам» (зі змінами) до Міністерства соціальної політики України направлено подання на виділення одноразової грошової допомоги 1325 внутрішньо переміщеним особам на загальну суму 1938,7 тис. грн., у тому числі у 2018 році – 29 особам на загальну суму 37,0 тис. грн.. Матеріальну допомогу виплачено 782 особам на суму 1164,0 тис.грн.

За даними Харківського обласного центру зайнятості, за період з 01.10.2014 по 31.12.2018, із загальної кількості облікованих осіб працездатного віку (52,3 тис.), отримували послуги центрів зайнятості 8587 осіб, що переміщуються з тимчасово окупованої території України. З них: статус безробітного мали 7096 осіб, право на отримання допомоги по безробіттю мали 5021 особа. Працевлаштовано за направленням служби зайнятості 3716 осіб; проходили профнавчання – 1046 осіб; брали участь у громадських роботах 1585 осіб.

За станом на 01.01.2019 у шістнадцяти інтернатних установах системи соціального захисту населення області на повному державному утриманні проживало 155 осіб із Луганської та Донецької областей.

У грудні 2018 року забезпечено виплату пенсії 45299 особам, які тимчасово переїхали з Донецької та Луганської областей до Харківської області та в тому числі особам, які переїхали з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Станом на 01.01.2019 влаштовано до загальноосвітніх навчальних закладів 4903 учня, до дошкільних навчальних закладів – 1541 дитину, до закладів професійно-технічної освіти – 177 учнів, до вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації – 394 студента; до вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації – 4795 студентів, переміщені з території Донецької, Луганської областей.

Закладами охорони здоров'я м. Харкова та Харківської області забезпечено здійснення прийому тимчасово переміщених осіб та сімей за місцем тимчасового розміщення, та їх взаємодію з відповідним органом за постійним місцем проживання таких громадян. Станом на 01.01.2019 за медичною допомогою звернулось 193613 осіб; стаціонарна допомога надана 56385 особам, у тому

числі 36540 дорослим та 19845 дітям (з них - 1658 новонароджених). Амбулаторну медичну допомогу отримали 137228 осіб, у тому числі 93618 дорослих та 43610 дітей. В закладах охорони здоров'я в жіночих консультаціях на обліку перебуває 2178 вагітних. За період з 2 травня 2014 року в області відбулися 1645 пологів та народилося 1658 немовлят. За окремими видами медична допомога надана 484 особам, хворим на цукровий діабет (з них 126 дітей); 570 хворим на туберкульоз (з них 165 дітей); 305 особам із ВІЛ-інфекцією/СНІДом (усім проведено необхідне обстеження та проводиться спеціальне лікування); 5905 особам (8088 звернень), хворим на онкологічну патологію; 24 пацієнтам, хворим на хронічну хворобу нирок, надається високоспеціалізована медична допомога із застосуванням методів замісної ниркової терапії.

За даними служби у справах дітей обласної державної адміністрації, із центрів соціально-психологічної реабілітації дітей вибули 89 вихованців, які перебували із тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції протягом 2014-2016 років. Станом на 01.01.2019 60 дітей – сиріт та діти, позбавлені батьківського піклування, проживають у 49 сім'ях опікунів (піклувальників). У 4 прийомних сім'ях виховується 6 дітей - сиріт та діти, позбавлені батьківського піклування.

Охорона здоров'я

Питання реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні є одним із пріоритетних у діяльності місцевих органів влади.

За 2018 рік на галузь «Охорона здоров'я» по області фактично профінансовано 5 046 030,0 тис. грн, що на 440 292,1 тис. грн більше (+9%) у порівнянні з 2017 роком – 4 605 737,9 тис. грн. На реалізацію заходів комплексної обласної програми «Здоров'я Слобожанщини» на 2017 – 2018 роки» у 2018 році за рахунок коштів обласного бюджету, медичної та інших субвенцій з державного бюджету виділено 443,3 млн грн.

У 2018 році з державного бюджету область отримала централізовану поставку лікарських засобів та виробів медичного призначення на суму 332,3 млн грн.

За рахунок різних джерел фінансування закладами охорони здоров'я області отримано понад 2,8 тис. одиниць медичного обладнання, 36 одиниць автотранспорту на загальну суму майже 94,0 млн грн.

За рахунок коштів державного та обласного бюджетів для обласної клінічної лікарні придбано ангіографічне обладнання. На даний час проводяться монтажні роботи.

Крім того, з метою забезпечення хворих на серцево-судинні та судинно-мозкові захворювання необхідним лікуванням відповідно до завдань комплексної обласної програми «Здоров'я Слобожанщини» на 2017-2018 роки придбано 32 кардіостимулятори, 38 штучних клапанів серця, 80 стентів для надання високоспеціалізованої медичної допомоги хворим з хворобою серця на загальну суму 2,4 млн грн.

На проведення будівельних, ремонтно-реконструктивних робіт з різних джерел фінансування за 2018 рік, за оперативними даними, освоєно 228,0 млн грн.

Ремонтно-будівельні роботи проводились на 22 об'єктах закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування (у тому числі на 13-ти – коштом Європейського інвестиційного банку в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України). Проведено капітальні ремонти покрівель харчоблоку та навчально-діагностичного корпусу Обласної клінічної лікарні – Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, хірургічного та променевого корпусів Обласного центру онкології, корпусів обласних інфекційних лікарень, Обласного клінічного протитуберкульозного диспансеру, обласних дитячих лікарень, обласного клінічного перинатального центру тощо.

Крім того, ремонти було проведено на 30 об'єктах у центральних районних та міських лікарнях, зокрема, у Дергачівській, Дворічанській, Барвінківській, Вовчанській, Ізюмській, Кегичівській, Красноградській, Лозівській, Нововодолазькій, Шевченківській центральних районних лікарнях, Люботинській міській лікарні та інш.

На виконання першочергових заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 30 травня 2018 № 402 затверджено План спроможної мережі надання первинної медичної допомоги Харківської області.

На будівництво 30 нових амбулаторій загальної практики – сімейної медицини з вбудованим житлом для лікаря у сільській місцевості субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам становить 204 837,667 тис. грн. Обсяг співфінансування зазначених заходів з обласного бюджету визначено комплексною обласною програмою «Здоров'я Слобожанщини» на 2017-2018 роки» у сумі 20,0 млн грн. З місцевих бюджетів освоєно 10 200,00 тис. грн. (виготовлення проектно-кошторисної документації, оформлення земельних ділянок, технічні умови, тощо). Розпочаті роботи з будівництва 11-ти амбулаторій у 8 районах області.

Ураховуючи високу захворюваність та поширеність онкологічних захворювань у регіоні, незадовільний матеріально-технічний стан провідного онкологічного закладу, керівництвом області прийнято рішення щодо будівництва нового онкологічного центру з метою впровадження сучасних стандартів надання медичної допомоги профільним пацієнтам. За рахунок коштів обласного бюджету у 2018 році виділено 4,0 млн грн для розроблення проектно-кошторисної документації; 12 грудня був закладений «перший камінь» нової будівлі онкоцентру.

За дорученням керівництва обласної державної адміністрації, вжито низку організаційних заходів щодо реалізації у Харківській області національної кампанії «Лікар для кожної сім'ї».

Станом на кінець 2018 за даними офіційного сайту Національної електронної системи охорони здоров'я «e-Health» по Харківській області зареєстровано усього:

- 99 закладів різних форм власності та рівнів підпорядкування (5 рейтингове місце серед регіонів України);

- 1 806 лікарів (1 місце);

- 1 766078 декларацій між лікарем та пацієнтом (2 місце).

Усі центри та 328 амбулаторій (97,9%) підключені до системи «e-Health».

Моніторинг підписання декларацій запроваджено на рівні регіону у розрізі всіх адміністративно-територіальних одиниць області.

У рамках національної кампанії «Лікар для кожної сім'ї» з 1 квітня 2018 року розпочато відповідні інформаційно-комунікаційні заходи серед територіального населення.

Усього в області перетворено у комунальні неприбуткові підприємства 163 комунальні заклади охорони здоров'я (78,4%), з них 47 – заклади обласного підпорядкування (72,3%), 67 – заклади м. Харкова (94,4%), заклади районів області – 49 (68,1%).

У контексті підготовки до реформування закладів вторинної ланки, на підставі рішення сесії Харківської обласної ради від 30 серпня 2018 року № 792-VII «Про внесення змін до проекту формування госпітальних округів Харківської області, затвердженого рішенням обласної ради від 31 серпня 2017 року № 515-VII «Про формування госпітальних округів Харківської області» (зі змінами)», розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1059-р затверджено склад 1 госпітального округу Харківської області.

За підтримки обласної державної адміністрації продовжується робота щодо реалізації Урядової програми «Доступні ліки». Беруть участь у програмі 504 аптечних заклади та 801 пункт реалізації у закладах первинної медичної допомоги. Цільова субвенція для області на 2018 рік становить 69 610,2 тис. грн., використано 69 494,02 тис. грн (99,8%). У звітному році виписано 1 499 206 рецептів на відшкодування вартості лікарських засобів. Отримали лікарські засоби понад 770,0 тис. осіб.

На теперішній час згідно з Концепцією розвитку та регіоналізації перинатальної допомоги у Харківській області відпрацьовується питання щодо створення перинатальних центрів другого рівня на базі потужних закладів II рівня у районах області.

Базовими закладами для надання акушерсько-гінекологічної допомоги в області є три перинатальні центри з чітким розділенням потоків пацієнтів і урахуванням ускладнень перебігу вагітності, в яких отримують профільну допомогу понад 80% пацієнток з екстрагенітальною патологією. Для удосконалення медичної допомоги матері та дитині, зокрема, на базі перинатальних центрів, з обласного бюджету у 2018 році профінансовано 2,3 млн грн.

Освіта

На кінець 2018 року, за оперативними даними, в області налічується 746 **закладів дошкільної освіти** усіх типів і форм власності, з них 207 - у складі закладів загальної середньої освіти, у т.ч. 8 закладів обласного підпорядкування (станом на 01.01.2018 - 725 закладів, з них 201 - у складі навчально-виховних комплексів, у т.ч. 8 НВК обласного підпорядкування; станом на 01.01.2017 – 709).

Протягом останніх років у регіоні проводилась робота щодо впорядкування та розвитку мережі: у 2015 році – відкрито 11 закладів дошкільної освіти, у 2016 році – 8, у 2017 – 18, у 2018 - 21.

За попередніми даними, у 2018 році в області створено додатково 1676 місць шляхом відкриття 21-го закладу та 35-ти додаткових груп у діючих закладах дошкільної освіти; у 2017 році - 1891 місце шляхом відкриття 18 закладів дошкільної освіти усіх типів і форм власності, та 53 додаткових груп у діючих закладах. Станом на 01.01.2018 у закладах дошкільної освіти нараховувалось 77029 місць.

На кінець 2018 року заклади дошкільної освіти відвідували понад 79,8 тис. дітей віком від 1 до 6 років (станом на 01.01.2018 - 79,6 тис. дітей). Протягом останніх 3-х років кількість дітей у закладах збільшилась майже на 800 осіб.

У 2018/2019 навчальному році в області функціонують 747 закладів **загальної середньої освіти** усіх типів і форм власності (у 2017/2018 н.р. – 771), де навчаються 244,1 тис. осіб (у 2017/2018 н. р. - 239,1 тис. осіб), у тому числі 150 загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів з чисельністю до 100 учнів (у 2017/2018 н.р. – 156). Протягом останніх 3-х років проводилася оптимізація мережі: кількість загальноосвітніх навчальних закладів зменшилася на 43 одиниці (реорганізовано шляхом приєднання до іншого закладу загальної середньої освіти та створення філій опорних закладів - 39, ліквідовано – 8, відкрито - 4).

Відповідними рішеннями (розпорядженнями) районних рад (державних адміністрацій) створено 44 освітні округи, з них: у 2016 році – 12, у 2017 році – 14, у 2018 році – 18. У поточному навчальному році функціонують 44 опорні школи.

Особлива увага приділяється запровадженню якісної освіти й соціалізації дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища. У 2018/2019 н.р. інклюзивне навчання організоване: у 198 закладах загальної середньої освіти для 521 учня різних нозологій захворювання (у 2017/2018 н.р. – у 142 закладах для 298 учнів, у 2016/2017 н.р. – у 9 закладах для 37 учнів) та у 65 групах 46-ти закладів дошкільної освіти для 114 дітей з особливими освітніми потребами (у 2017 році – у 27 групах для 44 дітей 19-ти закладів дошкільної освіти, у 2016 році – у 2 групах для 5 дітей 2-х закладів дошкільної освіти).

Створено 28 інклюзивно-ресурсних центрів, 23 ресурсних кімнати, 25 медіатек. Працює ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти на базі Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти».

Учні Харківщини є безумовними лідерами в інтелектуальних змаганнях. Так, протягом останніх 3-х років, за результатами всеукраїнських етапів учнівських олімпіад із навчальних предметів та конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт Малої академії науки України Харківщина посідає I місце в загальному рейтингу регіонів України.

За підсумками участі у міжнародних олімпіадах у 2018 році учні Харківської області здобули 23 перемоги.

За високу результативність 43 учням та студентам Харківської області призначено стипендії Президента України.

За результатами зовнішнього незалежного оцінювання третій рік поспіль за кількістю «двохсотбальників» Харківська область - у трійці лідерів.

У 2018/2019 н.р. в області функціонують 109 закладів **позашкільної освіти** (із них 107 – комунальної форми власності), де у понад 7 тис. гуртках (секціях) навчається майже 145 тис. вихованців (у минулому році – 146471). У цілому різними формами позашкільної освіти охоплено дітей майже 243 тис. дітей регіону (99,5%, у минулому році – 235264 дитини, 99,2%).

За підсумками 2017/2018 навчального року Харківська область посідає 1 місце (99,2%) серед 24 регіонів України та м. Києва щодо охоплення дітей позашкільною освітою.

Підготовку кваліфікованих робітників забезпечують 42 державні **заклади професійної (професійно-технічної) освіти** для 18 галузей економіки регіону за 121 професією. Загальний контингент учнів та слухачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ТП)О) у 2018 році склав 13949 учнів (у 2017 році – 14286).

Здійснюється робота щодо оптимізації мережі професійно-технічних навчальних закладів. В області працюють 11 регіональних центрів професійної освіти (з них відкрито у 2018 році – 9) та 5 навчально-практичних центрів, 3 з яких відкрито у 2018 році.

У 80 **закладах вищої освіти**, що стабільно функціонують на території Харківської області, здобувають вищу освіту понад 176 тис. студентів.

19 вишів мають статус національного закладу, з них 3 отримали статус науково-дослідного навчального закладу; навчально-науково-методичний процес забезпечують 20 тис. науково-педагогічних та педагогічних працівників. У закладах вищої освіти реалізується понад 500 освітньо-наукових міжнародних програм, проектів міжнародної технічної допомоги та грантів міжнародних організацій.

За кількістю іноземних громадян, які навчаються в регіонах України, Харківська область є лідером (понад 20 тис. студентів із 117 країн світу).

У 2018 році 16 харківських вишів увійшли до ста закладів вищої освіти щорічного університетського рейтингу «Топ 200 – Україна».

Ефективно функціонують інноваційно-освітні кластери: аграрний «Агротехніка», аерокосмічний «Мехатроніка» та «Оборонний». Результативно працює «Харківський університетський консорціум».

На базі провідних закладів вищої освіти відкрито 9 сучасних інноваційних структур за кращими західними стандартами, де талановита наукова та студентська молодь має можливість реалізувати свої творчі ідеї.

У 2018 році Лауреатами щорічних премій Президента України стали 8 молодих вчених; 7-ми молодим науковцям призначено гранти Президента України для підтримки наукових досліджень.

У 2018 році для проведення **ремонтних робіт** з бюджетів усіх рівнів виділено кошти в сумі понад 445,58 млн. грн. (у 1,5 рази більше ніж у 2017 році). Проведено реконструкції та капітально відремонтовано 200 закладів освіти області.

Зокрема, за рахунок коштів обласного бюджету здійснено технічне переоснащення систем тепlopостачання у школі в с. Сугарівське

Сахновщинського району та в смт Краснопавлівка Лозівського району, продовжуються ремонтні роботи по реконструкції дошкільного навчального закладу в смт Близнюки, а також проведено капітальні ремонти та реконструкції у близько 40 навчальних закладах в районах Харківської області.

Завершено ремонт приміщення Лозівського навчально-виховного комплексу №10. За рахунок коштів Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) заклад забезпечено меблями для класних кімнат.

Масштабні капітальні ремонти та реконструкції проведено також в приміщеннях Зміївського ліцею № 1, Олексіївського НВК Первомайського району, Нововодолазькій гімназії, Кегичівському ліцеї, Покотилівському ліцеї «Промінь» та багатьох інших.

За рахунок коштів місцевих бюджетів розпочато «з нуля» будівництво початкової школи та ДНЗ на 240 учнівських та 95 місць у мікрорайоні «Надія» смт Пісочин. В закладі освіти будуть створені також умови для дітей з особливими потребами (встановлено спеціальний ліфт, меблі тощо).

За останні три роки значно покращено співпрацю з міжнародними та вітчизняними інвесторами (це Німецьке товариство GIZ, ЮНІСЕФ, Польський центр міжнародної допомоги, НЕФКО, ПРООН, USAID, «Українські рубежі», УФСІ). За рахунок спонсорської допомоги проведено реконструкцію, капітальні ремонти закладів освіти, підвищена енергоефективність будівель у 19 закладах освіти, придбано комп'ютерну техніку та мультимедійне обладнання, спортивне знаряддя та інвентар, меблі, іграшки.

Щороку збільшується кількість закладів, освіти переведених на альтернативні види палива (на сьогоднішній день кількість таких закладів становить 67).

Протягом 2018 року за рахунок усіх джерел фінансування придбано 24 шкільних автобуси.

Протягом 2018 року придбано 2553 персональних комп'ютери: 1234 - за рахунок державних коштів, 298 - за кошти обласного бюджету, 637 - за рахунок коштів районних (міських) бюджетів, 384 - за спонсорські кошти.

За останні роки у рамках реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», з метою наповнення кабінетів сучасним обладнанням значна увага стала приділятися забезпеченню навчальних кабінетів з природничо-математичних і технологічних дисциплін новим обладнанням, а саме - сучасними цифровими лабораторіями, інтерактивними комплексами. На сьогодні таким обладнанням за кошти бюджетів усіх рівнів та із залученням фінансової допомоги інвесторів укомплектовано 330 кабінетів (у 2015 році обладнання придбано для 41 кабінету, у 2016 - для 10 кабінетів, у 2017 – для 104 кабінетів, у 2018 році – для 175 кабінетів).

Щорічно збільшується відсоток закладів загальної середньої освіти, які мають сучасні інтерактивні або мультимедійні комплекси (у 2016 році – 62 %, у 2017 році – 84 %, у 2018 році - 87 %).

Захист дітей

В області забезпечені умови для соціально-правового захисту кожної дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Для цього існує розгалужена система державних закладів, які задовольняють потреби дітей як за

віком, так і за станом здоров'я. Попри це, перевага в області при влаштуванні дітей після отримання правового статусу дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, віддається сімейним формам виховання – передачі дитини на усиновлення, під опіку (піклування), до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей. Такий підхід дозволив практично вирішити питання щодо припинення існування на території області закладів інтернатного типу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Все більша увага приділяється роботі з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах, і які залишаються постійним джерелом і витоком соціального сирітства. Завдяки комплексному підходу у питаннях соціально-правового захисту дітей, підтримці сімей з дітьми кількість дітей, що залишилися без батьківського піклування, в області поступово зменшується.

На даний час на території області із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (4283 особи), 4271 дитина виховуються у сімейних формах виховання, що дорівнює 99,7%. З даного питання в області спостерігається постійна позитивна динаміка.

Протягом 2018 року до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей влаштовано 208 дітей. До закладів інтернатного типу протягом року не було влаштовано жодної дитини. Зокрема, на території області утворено і працює 105 дитячих будинків сімейного типу та 297 прийомних сімей, в яких разом виховується 1276 осіб (з урахуванням осіб віком від 18 до 23 років) з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

З початку 2018 року до сімейних форм виховання влаштовано 659 дітей, з них 117 дітей усиновлено (109, або 93% громадянами України та 8, або 7%, іноземними громадянами), 208 дітей влаштовано до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, 334 дитини влаштовано під опіку, піклування фізичних осіб.

Одним із головних напрямів соціально-правового захисту дітей є збереження для них сімейного оточення: протягом 2018 року правовий статус дитини, що залишилася без батьківського піклування, отримали на території області 602 особи.

З метою забезпечення захисту прав дитини, яка через складні життєві обставини тимчасово не може проживати разом з батьками/законними представниками, надання їй та її сім'ї послуг, спрямованих на повернення у сім'ю, відповідно до найкращих інтересів дитини, в регіоні розвивається послуга патронату. Так, у Борівському, Дергачівському, Зміївському, Первомайському та Чугуївському районі, м. Первомайський розпорядженнями голів районних державних адміністрацій та міського голови запроваджено послугу патронату над дитиною, укладено договори з патронатними вихователями. Всього протягом року послугу з патронату отримали 30 дітей.

У 2018 році за рахунок субвенції з Державного бюджету України в обсязі 21,85 млн. грн. придбано 26 квартир (у т.ч. 8 квартир як соціальне житло) для 27 дітей-сиріт та осіб з їх числа, та організовано функціонування 7 нових дитячих будинків сімейного типу.

В області практично вирішена проблема дитячої бездоглядності та безпритульності: кількість дітей, які потрапляють до закладів соціального

захисту із несприятливих умов вулиці, зменшилася протягом останніх років на 90%. За рішеннями сесії Харківської обласної ради обласні притулки для дітей перепрофільовані у центри соціально-психологічної реабілітації дітей з метою надання допомоги дітям, які виховуються в сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах. На даний час на території області працює 8 таких закладів, розрахованих на щоденне утримання 215 дітей, основним завданням яких залишається надання комплексної соціально-психологічної допомоги дітям та сім'ям, в яких вони виховуються, з метою збереження для кожної дитини сімейного оточення. У закладах протягом 2018 року отримали усі види допомоги 540 дітей.

Молодіжна політика

Загальна кількість заходів щодо реалізації молодіжної політики, проведених на території Харківській області у 2018 році, становила 9769 заходів, що на 11% більше кількості 2017 року та на 18% більше, ніж у 2016 році. Всього заходами було охоплено 962,6 тисяч осіб, з числа дітей та молоді, що майже на 14% більше кількості охоплених у 2017 році та на майже 18% - в 2016 році.

Сума витрачених з усіх джерел фінансування коштів на заходи з реалізації молодіжної політики в 2018 році становить 10,5 млн. грн., що майже на 14% більше, ніж в 2017 році та на 18% - ніж у 2016 році.

Із загальної кількості було проведено 2853 заходи з національно – патріотичного спрямування, з них 1 - всеукраїнського рівня - Всеукраїнська акція, спрямована на залучення молоді до суспільно значущої діяльності. В заході прийняли участь 120 осіб з 14 областей України.

Серед обласних заходів найбільш значущі: акція «Харківські маркери історії національно-визвольного руху на Україні!»; обласна акція «Молодь і закон. Прозорість. Толерантність. Захист»; семінар-тренінг «Пласт. Від істоків до сучасності», акція «Герої не вмирають» до Дня Українського козацтва; обласний семінар «Як це було. Невідомі сторінки історії» та інші.

Обсяг фінансування на заходи з національно-патріотичного виховання з усіх джерел фінансування склав у 2018 році — 1,6 млн. грн., що майже на 12% більше суми 2017 року, та на 14% - ніж у 2016 році.

Фізична культура і спорт

У Харківській області всіма видами фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи охоплено 304,9 тис. осіб, з них 60875 осіб охоплено спортивною роботою та займаються обраним видом спорту.

З метою створення необхідних умов для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву на території Харківської області функціонують 76 ДЮСШ усіх типів та форм власності, в яких займаються 44680 дітей та молоді, з них віком від 6 до 18 років – 43961 особа.

Для подальшого розвитку фізичних здібностей та досягнення максимального результату з обраного виду спорту в Харківській області працюють 2 школи вищої спортивної майстерності, 2 училища фізичної культури, Харківський республіканський ліцей-інтернат спортивного профілю,

Український східний центр олімпійської підготовки із зимових видів спорту, Харківський регіональний центр фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». Роботу з населенням всіх вікових груп проводять 15 центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Підготовка провідних спортсменів області відбувається на 4 спортивних базах олімпійської і паролімпійської підготовки, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 року № 871. Усі бази утримуються у належному стані, працюють відповідно до календарного плану міжнародних та Всеукраїнських змагань, здійснюють навчально-тренувальний процес з підготовки спортсменів на належному рівні.

Системна робота ведеться з будівництва фізкультурно-оздоровчих комплексів. Так, протягом 2016-2017 років збудовані ФОКи у містах Первомайський та Вовчанськ. У 2018 році відкрили новий фізкультурно-оздоровчий комплекс у мікрорайоні «Мобіль» у селищі Пісочин Харківського району. У ФОКу є тренажерний зал, працюють секції футболу, волейболу, бадмінтону, боксу, карате і самбо.

На кінець року було практично завершено будівництво фізкультурно-оздоровчих комплексів у смт Золочів та м. Красноград. Фізкультурно-оздоровчий комплекс у смт Золочів урочисто відкрито за участю Президента України П.О.Порошенка під час робочої поїздки до Харківської області 14 лютого поточного року.

В 2018 році після тривалої реконструкції, у м. Зміїв було відкрито відновлений стадіон «Авангард» на 2059 місць. Стадіон відповідає європейським стандартам якості.

Після реконструкції було відкрито стадіон з натуральним полем у Великому Бурлуку. Стадіон чекав на капітальний ремонт більше, ніж півстоліття.

Після капітального ремонту відкрився стадіон «Авангард» в м. Дергачі.

У 2018 році за кошти державного, обласного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування встановлено 38 спортивних майданчиків зі штучним покриттям. У м. Харкові побудовано 7 майданчиків. За кошти обласного бюджету встановлено 17 спортивних майданчиків з гімнастичним та 17 - з тренажерним обладнанням.

У Лозівській ДЮСШ відкрили реконструйований басейн на 500 квадратних метрів з площею водної поверхні 300 кв. м та шістьма доріжками. У басейні тепер мають змогу безоплатно займатися 120 юних вихованців. Також будівництво басейнів триває у м. Балаклія та Харківському обласному вищому училищі фізичної культури і спорту.

У Комунальному закладі «Школа вищої спортивної майстерності», за рахунок додатково виділених бюджетних коштів було проведено капітальний ремонт з утеплення фасаду учбово-спортивної будівлі, гаражів, покрівлі на загальну суму понад 1, 8 млн. грн.; для спортсменів було придбано спортивний інвентар на суму 1, 4 млн. грн.

Завершено ремонтні роботи у Комунальному закладі «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа «ХТЗ» Харківської обласної ради (відремонтовано легкоатлетичний манеж, зали боксу, штанги) на загальну суму понад 9,5 млн. грн; для забезпечення якісного учбово-тренувального процесу для

вихованців КДЮСШ «ХТЗ» було придбано спортивний інвентар за суму майже 2 млн.грн.

У 2018 році за рахунок обласного бюджету на території Харківської області проведено 2200 обласних змагань, навчально-тренувальних зборів, відряджень збірних команд області на всеукраїнські змагання.

Результатом системної роботи з оновлення спортивної інфраструктури є успішні виступи наших спортсменів на змаганнях усіх рівнів. З року у рік невинно збільшується кількість завойованих медалей спортсменами Харківської області на чемпіонатах, кубках світу та Європи, міжнародних змаганнях. У 2018 році завойовано 453 медалі різного гатунку, з них: 214 - з олімпійських видів спорту, 149 – з неолімпійських видів спорту, 90 – з видів спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату, вадами зору, слуху та розумового і фізичного розвитку. (У 2017 році – 425, у 2016 році – 403).

З метою вшанування та відзначення особистостей, які зробили вагомий внесок у розвиток Харківської області та піднесення її авторитету на державному й міжнародному рівнях, рішенням сесії обласної ради від 06 грудня 2018 року № 815-VII, Віталію Лук'яненку та Оксані Шишковій присвоєно звання «Почесний громадянин Харківської області».

Окрім того, спортсменам області, досягнення яких сприяють утвердженню авторитету регіону на міжнародній арені, з метою підвищення їх соціального захисту, заохочення до успішних виступів на Всеукраїнських та міжнародних змаганнях, за кошти обласного бюджету виплачуються грошові винагороди.

Також, з метою підтримки і стимулювання розвитку спорту вищих досягнень у Харківській області, морального і матеріального заохочення спортсменів для досягнення вищих результатів за кошти обласного бюджету 100 перспективним спортсменам області виплачуються стипендії у розмірі мінімального прожиткового мінімуму.

Протягом 2018 року спортсменам та тренерам Харківської області присвоєно почесні спортивні звання: «Майстер спорту України» – 249; «Майстер спорту України міжнародного класу» – 52; «Заслужений майстер спорту України» – 10; «Заслужений тренер України» – 8.

Протягом 2018 року у Харкові відбулися значні міжнародні спортивні події.

Вперше у Харкові пройшов міжнародний жіночий хокейний турнір, участь у якому приймали три українські команди: «Харківські пантери», «Дніпровські Білки», «СМК», а також гості з США ХК «Ягуари» зі штату Нью-Джерсі. У Харкові пройшли чемпіонати Європи та світу з Козацького Двобою.

Вперше Харків приймав матчі групового етапу жіночої Ліги чемпіонів, на якому господарем турніру був харківський ЖФК «Житлобуд-1». Завоювавши золоті медалі чемпіонату України, «Житлобуд-1» отримав право представляти Україну на європейській арені.

Також, у Харкові пройшов етап Кубка Європи з бадмінтону, міжнародний турнір «RSL Kharkiv International 2018» (участь в змаганнях приймали близько 200 спортсменів з 34 країн світу), матчі Ліги чемпіонів з футболу та гандболу.

У лютому 2018 року у Харкові пройшла гра плей-офф до чемпіонату Європи з водного поло серед чоловічих команд Україна-Туреччина, у березні -

гра плей-офф до фіналу чемпіонату Європи з водного поло серед жіночих команд Україна-Сербія.

Завдяки підписаному меморандуму про співпрацю між обласною державною адміністрацією та Федерацією футболу України 16 жовтня 2018 року відбувся футбольний матч Ліги націй УЄФА між національними збірними України та Чехії.

Оздоровлення та відпочинок дітей

За підсумками 2018 року оздоровленням та відпочинком охоплено 245,4 тисяч дітей, що склало 96,2% від загальної чисельності дітей 7 - 17 років (факт 2017 року - 234 тис. дітей, що склало 95%; 2016 року - 223,1 тис. дітей, що склало 92,3%). За три роки спостерігається фактичне збільшення кількості охоплених дітей на 10%.

У розрізі оздоровлення/відпочинку за рахунок усіх джерел фінансування у 2018 році охоплено 59,4/186 тис. дітей або 23,3/72,9% до загальної кількості дітей 7-17 років відповідно (факт 2017 року — 59,1/173,9 тис. дітей або 24,1/70,9% відповідно; 2016 року — 54,8/168,3 тис. дітей або 22,7/69,6% відповідно). За три роки спостерігається фактичне збільшення кількості дітей, охоплених оздоровленням не менше 21 дня, на 8,4%; збільшення кількості дітей, охоплених відпочинком - на 10,5%.

Із загальної кількості оздоровленням та відпочинком за соціально-незахищеними категоріями охоплено 162 тисячі дітей, що склало 95,2% від їх загальної кількості (факт 2017 року — 145,5 тис. дітей або 94,1%; 2016 року — 127,1 тис. дітей або 92,1%). Фактична кількість дітей пільгових категорій, охоплених оздоровчими та відпочинковими послугами, збільшилася протягом трьох років на 27,5%.

На фінансування оздоровчої кампанії витрачено 413,2 млн. грн., у т.ч. 108 млн. грн. з місцевих бюджетів різних рівнів, включаючи обласний (факт 2017 року — всього 330,7 млн. грн., у т.ч. 90,7 млн. грн. бюджетних коштів; 2016 року — всього 293,4 млн. грн., у т.ч. 72,3 млн. грн. бюджетних коштів). Фактичне фінансування оздоровчих кампаній збільшено за останні три роки на 40,8%, у т.ч. з бюджетів усіх рівнів - на 49,4%.

Слід зазначити, що незважаючи на фактичне збільшення бюджетних коштів (обласного, районного, міського рівнів), використаних на заходи з оздоровлення та відпочинку, кількість дітей, охоплених оздоровленням (не менше 21 дня) за рахунок таких коштів залишається майже незмінною порівняно із 2017 роком, хоча і є вищою за показник 2016 року.

Об'єктивними причинами для цього є: фактичне здороження вартості оздоровчих путівок та активізація роботи по спрямуванню на закупівлю путівок для дітей залучених спонсорських коштів.

Крім того, на зниження відсоткового показника впливає збільшення кількості дітей шкільного віку за три роки на 5,5%, у т.ч. дітей пільгових категорій, збільшення кількості яких становить 23,4% за останні 3 роки.

Культура і туризм

На виконання заходів Програми розвитку культури і туризму Харківської області у 2018 році з обласного бюджету профінансовано 99,6 млн. грн.

З метою подальшої підтримки та розвитку жанрів народної творчості області, професійного мистецтва проведено наступні заходи: фестиваль вертепів «Перлини Слобожанщини: Різдвяні свята» та фольклорний фестиваль зимового календаря «Святовид»; хореографічна феєрія «Від зими до зими»; різдвяний фестиваль творчості дітей та молоді «Зимовий Сонцеворот»; проект «Патріот. Громадянин Держави. Харків'янин», відкритий фестиваль – конкурс дитячої творчості «Харків – місто добрих надій»; XVII Відкритий фестиваль традиційної народної культури «Крокове коло» для дітей та молоді; обласний огляд – конкурс аматорів народного мистецтва Харківської області «Слобожанські передзвони»; міжнародний фестиваль – конкурс хореографічного мистецтва «Зелен Світ»; Міжнародний конкурс юних піаністів В. Крайнева; Міжнародний музичний фестиваль «KharkivMusicFest», учасниками якого були відомі музиканти, вокалісти, диригенти - випускники Харківських навчальних мистецьких закладів, які на даний час мешкають за кордоном; Міжнародний музичний фестиваль «Харківські асамблеї» та інші.

Обласними театрами було презентовано 14 прем'єрних вистав. Виконано концертних програм – 234; вистав – 657.

З метою налагодження співпраці, обміну досвідом та представлення творчості мистецьких колективів Харківщини не тільки на території України, а і за її межами театральні-концертні заклади виїжджали з гастрольними виступами та показом вистав у Республіці Польща, Китайській Народній Республіці, Республіці Болгарія, Федеративній Республіці Німеччина.

Обласними закладами культури було підготовлено та показано 1526 концертних програм.

Творчими колективами обласних закладів культури були показані вистави для тимчасово переміщених осіб з Донецької та Луганської областей, організовані концертні виступи для поранених воїнів в обласному шпиталі.

Обласними театрами було забезпечено право на безкоштовне відвідування заходів (репертуарні вистави та концерти) представникам громадських організацій воїнів АТО, членів сімей загиблих учасників АТО, внутрішньо переміщених осіб та інших представників пільгового контингенту у кількості 12198 осіб.

У музейних закладах області з початку 2018 року проводились різноманітні заходи.

24 листопада 2018 року у Харківській області відкрито Музей жертв Голодомору. Відкриття приурочено 85-им роковинам Голодомору 1932–1933 років в Україні.

В області проводиться робота, спрямована на охорону культурної спадщини.

Виготовлено 580 одиниць облікової документації; паспортизовано 189 пам'яток культурної спадщини; укладено охоронні договори на пам'ятки історії (323 од.); підготовлено для Харківського тому багатотомного енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України» 180 статей.

Продовжується робота щодо встановлення охоронних дощок на пам'ятках історії, монументального мистецтва та археології в м. Харків та Харківській області (встановлено у 2018 році 23 охоронних дошки).

З обласного бюджету виділено 812,4 тис.грн. на проектні та вишукувальні роботи для реставрації Шляхового палацу - пам'ятки історії та архітектури місцевого значення, об'єкту КЗ "Художньо-меморіальний музей І.Ю. Репіна».

Проведено роботи по будівлі-пам'ятці архітектури по вул. Римарській, 21 у м. Харкові (КП «Харківська обласна філармонія»), (реконструкція), (коригування у зв'язку з виділенням пускових комплексів).

Проведено роботи з реконструкції будівлі обласного комунального закладу Харківського історичного музею – пам'ятки архітектури місцевого значення.

Розпочата підготовка відзначення 2022 року 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди. З обласного бюджету виділено 880 тис. грн. на проектно-кошторисну документацію на відновлення пам'ятки архітектури XIX століття - комори з пристосуванням під виставкові та конференційну зали, що розташована на території національного літературно-меморіального музею Г.С. Сковороди, та нежитлової будівлі, яка знаходиться в сел. Бабаї Харківського району – будинку, у якому в 70-х роках XVIII століття жив Г.С. Сковорода.

Згідно із запланованими заходами з підготовки закладів культури до роботи в осінньо-зимовий період на 2018/2019 рр., за рахунок різних джерел фінансування, не заборонених законодавством, станом на 01.01.2019 проведено 90 капітальних ремонтів на суму 205,136 млн. грн., 327 поточних ремонтів на суму 21,392 млн грн., відремонтовано та відновлено 73 опалювальних систем на суму 7,728 млн грн.

Зокрема, проведено ремонтні роботи в Богодухівському, Барвінківському, Великобурлуцькому, Сахновщинському, Зміївському, Кегичівському, Куп'янському, Шевченківському районних, Люботинському та Лозівському міських будинках культури, сільських клубах в Зачепилівському, Золочівському, Ізюмському, Коломацькому та інших районах.

Виконано значний обсяг робіт з реконструкції приміщення Золочівської музичної школи.

Голова обласної державної адміністрації Ю.О.Світлична в листопаді- грудні 2018 року зустрічалась з колективами театрів ім.О.С.Пушкіна, ім.Т.Г.Шевченка та музичної комедії. Підчас зустрічей були обговорені плани підтримки театрів, вручені почесні відзнаки Харківської обласної державної адміністрації та державні нагороди.

Ю.О.Світличною було ініційовано надання всім колективам, які фінансуються з обласного бюджету і мають статус академічних, 30% надбавки до заробітної плати. Відповідну пропозицію голови облдержадміністрації підтримали депутати обласної ради. Необхідне фінансування закладено в обласному бюджеті на 2019 рік.

Серед колективів, які потрапили до цього списку, - колективи театрів ім. Т.Г. Шевченка, ім. О.С. Пушкіна, ляльок ім. В.А. Афанасьєва, для дітей та юнацтва, музичної комедії, молодіжний симфонічний оркестр «Слобожанський», Великий Слобожанський ансамбль пісні і танцю та Харківська обласна філармонія.

Крім того, з 1 липня підвищено тарифні ставки для артистів ХНАТОБу. Голова облдержадміністрації за підтримки Адміністрації Президента України та

Міністерства культури домоглась того, щоб співробітники театру, який має статус національного вже 8 років, нарешті почали отримувати відповідні надбавки.

У сфері туризму з початку 2018 року проведено промо-виїзди для представників туристичного бізнесу до районів Харківської області з метою включення маловідомих туристичних об'єктів до нових екскурсій і маршрутів.

Туристичний потенціал Харківщини було представлено на XXIV виставці UITT: «УКРАЇНА – Подорожі і туризм», міжрегіональній туристичній виставці «Кіровоградщина запрошує», на запорізькому туристичному фестивалі-ярмарку «Запоріжжя – місце щастя», XIX Міжнародній виставці «Весна в Гомелі», на XVII Міжнародній туристичній виставці-ярмарку «Тур'євроцентр – Закарпаття 2018» та на XIX Міжнародній виставці-ярмарку «ТурЕКСПО 2018», з 22 по 24 листопада у Варшаві відбулась найбільша в Польщі туристична виставка TT Warsaw. Кращі туристичні маршрути тут представили 10 українських міст і регіонів, зокрема й Харківська область.

У липні 2018 року презентовано «Сайт Дискавер» - один з проектів кампанії з цифрового перевтілення Харківщини, яку реалізують Google-Україна та обласна державна адміністрація.

У травні створено пересувну туристичну виставку «Харківщина: туристичні відкриття», яка покликана популяризувати серед місцевого населення і гостей регіону внутрішній туризм, привертає увагу до туристичних атракцій та просування нових пропозицій організації відпочинку на Харківщині.

Знято цикл відеороликів «Харківщина: туристичні відкриття», які популяризують туристичний потенціал Харківського регіону серед широких верств населення через основні канали комунікації. Проект створено в рамках реалізації «Програми розвитку культури і туризму Харківської області на 2014-2018 роки».

На сьогодні відпрацьовується питання встановлення табло з інформацією про основні туристичні об'єкти на локаціях: Держпром, стадіон «Металіст» та біля Палацу юнацтва.

Розроблена нова концепція поліграфічних видань туристичного спрямування. Промоцію туристичного потенціалу Харківського регіону було забезпечено шляхом розповсюдження друкованої продукції кількома мовами в нофовому форматі та дизайні.

Забезпечення законності, прав, свобод та інтересів громадян

Керівництвом обласної державної адміністрації постійно вживаються заходи щодо сприяння територіальним правоохоронним органам в ефективному виконанні завдань з охорони публічної безпеки і порядку в області, протидії терористичній діяльності тощо.

Обласною державною адміністрацією належним чином забезпечено координацію заходів щодо виконання в регіоні загальнодержавних та регіональних програм у правоохоронній сфері.

Зокрема, з метою забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом шляхом розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що можуть

призвести до проявів тероризму, захисту людини і громадянина, суспільства і держави від тероризму, зосередження основних зусиль на протидії терористичній діяльності, мінімізації її наслідків 07 грудня 2017 року Харківською обласною радою було затверджено **регіональну Програму протидії терористичній діяльності на території Харківської області на 2018 рік**, яка була розроблена обласною державною адміністрацією спільно з Управлінням Служби безпеки України у Харківській області.

В рамках зазначеної Програми протягом 2018 року виділено 7 млн. грн. на виготовлення, придбання, встановлення та введення в експлуатацію для Управління СБУ в Харківській області та координаційної групи Антитерористичного центру при Управлінні СБУ в Харківській області спеціалізованого та спеціального обладнання, засобів, техніки та спорядження, спецавтотранспорту для використання під час виконання заходів щодо виявлення, попередження та запобігання вчиненню терористичних актів щодо уразливих об'єктів та публічних місць перебування людей на території регіону, що дозволило підвищити рівень матеріально-технічного забезпечення підрозділів боротьби з тероризмом, з яких освоєно 6 941,986 тис.грн. (що складає 99,2 % виділених коштів), повернено до обласного бюджету 58,013 тис.грн.

06 грудня 2018 року рішенням XVIII сесії VII скликання Харківської обласної ради затверджено **регіональну Програму протидії терористичній діяльності на території Харківської області на 2019-2020 роки**, яка розроблена обласною державною адміністрацією спільно з Управлінням Служби безпеки України у Харківській області. Орієнтовний обсяг фінансування заходів Програми передбачено у розмірі 14 млн. грн., а саме: у 2019 році – 7 млн. грн.; у 2020 році - 7 млн. грн.

01 березня 2018 року рішенням Харківської обласної ради затверджено **регіональну Програму забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області на 2018-2019 роки**, яка була розроблена обласною державною адміністрацією спільно з територіальними правоохоронними органами та вищими навчальними закладами правоохоронного спрямування.

Основною метою Програми є удосконалення системи забезпечення публічної безпеки та порядку в Харківській області, превенції правопорушень, координація у цьому напрямі дій органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних правоохоронних та контролюючих органів, громадських інститутів та населення з метою захисту конституційних прав і свобод громадян, дітей, інших малозахищених верств населення, зниження тиску злочинного середовища на громадян, недопущення загострення криміногенної ситуації в регіоні, підвищення захищеності інфраструктури області, проведення інформаційно-просвітницьких заходів серед населення регіону, підвищення його правової свідомості та заохочення щодо практичної участі у заходах із забезпечення публічної безпеки і порядку, створення умов для продуктивного та ефективного розвитку економічного, промислового, культурного, науково-технічного потенціалу Харківщини.

Обсяги фінансування на 2018 рік, передбачені Програмою, складають 20055,0 тис. грн. Фактично протягом 2018 року виконання заходів Програми

профінансовано у сумі 11500,0 тис. грн. (57,3% від загальних обсягів), з яких освоєно 6542,132 тис. грн. (що складає 56,9% виділених коштів) та повернено до обласного бюджету 4957,868 тис. грн.

07 червня 2018 року рішенням Харківської обласної ради № 723-VII затверджено **комплексну регіональну Програму забезпечення безпеки дорожнього руху на території Харківської області на 2018-2020 роки.**

Основною метою Програми є зниження рівня смертності внаслідок дорожньо-транспортних пригод на території Харківської області, ступеня тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод для учасників дорожнього руху та зменшення соціально-економічних втрат від дорожньо-транспортного травматизму, а також запровадження ефективної системи управління безпекою дорожнього руху на території регіону для забезпечення захисту життя та здоров'я населення.

Орієнтовний обсяг фінансування заходів Програми на 2018-2020 роки становить 119020,427 тис. грн., у тому числі із державного бюджету – 22869,0 тис. грн., із обласного бюджету – 89851,427 тис. грн., із місцевих бюджетів – 6300,0 тис. грн.

У 2018 році фінансування заходів Програми здійснено у сумі 700,0 тис. грн., які освоєні на 100%.

З метою здійснення додаткового фінансування з обласного бюджету для створення сприятливих умов із належної підготовки у мирний час особового складу підрозділів територіальної оборони до виконання ними завдань за призначенням в умовах особливого періоду (проведення теоретичних і практичних занять та тренувань з тактичної, тактико-спеціальної, інженерної, вогневої та медичної підготовки), а також підготовки у мирний час до охорони та оборони в регіоні важливих об'єктів і комунікацій, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів військового управління, охорони та оборони ділянки державного кордону в межах області, підтримки техніки та озброєння у боєдатному стані, обласною державною адміністрацією розроблено **Програму територіальної оборони Харківської області на період 2018-2019 років**, яка затверджена рішенням обласної ради від 07 грудня 2018 року № 554-VII. Передбачений обсяг фінансування Програми складає 5 млн. 755 тис. 210 грн., у тому числі: 2018 рік – 2 млн. 998 тис. 310 грн., 2019 рік – 2 млн. 756 тис. 900 грн.

На реалізацію заходів зазначеної Програми Харківському обласному військовому комісаріату, наприкінці березня 2018 року, в повному обсязі перераховано кошти в розмірі 2 млн. 998 тис. 310 грн. Зазначені кошти направлені на продовження здійснення заходів щодо удосконалення системи територіальної оборони у Харківській області.

В рамках Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2018 рік, розділом 4.2 передбачалося фінансування заходів з **допризовної підготовки та призову громадян України на строкову військову службу** в Харківській області на загальну суму **1 млн. 621 тис. грн.**

Протягом звітнього періоду Харківським обласним військовим комісаріатом було використано коштів на суму 1 млн. 620 тис. 975 грн. на наступні заходи: виготовлення та придбання статистичної та облікової документації –

523,0 тис. грн.; придбання канцелярського та письмового приладдя, постільної білизни – 449 тис. 994 грн.; придбання продукції та матеріалів для господарських цілей – 275 тис. грн.; транспортні витрати, пов'язані з призовом молоді до Внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України – 197 тис. 998 грн.; витрати на медичне та санітарно-гігієнічне обслуговування призовників (вивіз твердих побутових відходів, прання білизни) – 174 тис. 983 грн.

Реалізація зазначених заходів сприяла виконанню завдань з організованого та вчасного призову громадян на строкову військову службу.

У 2018 році Департаменту цивільного захисту були виділені кошти з обласного бюджету на експлуатаційно-технічне обслуговування **територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення населення Харківської області** у сумі 509000,00 грн., витрачено – 508975,98 грн.

Згідно з **Програмою розвитку архівної справи в Харківській області на 2017 – 2021 роки**, затвердженої рішенням обласної ради від 23 лютого 2017 року № 386-VII» (зі змінами), у 2018 були профінансовані такі заходи:

– створення безпечних сприятливих умов для забезпечення якісного надання архівних послуг громадянам, які звертаються до архіву, згідно якого був проведений невідкладний ремонт приміщень будівель по просп. Московському, 7 і вул.Мироносицькій, 41, та заміни в них комунікацій (труб водо- та тепlopостачання) на загальну сумму 5 295 082,60 грн.;

– забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду України відповідно до вимог законодавства з архівної справи, згідно з яким відбувалося забезпечення охорони приміщень Державного архіву постами Управління поліції охорони у Харківській області, на загальну сумму 1198368,00 грн.

Використання коштів Державного бюджету України

за програмою 7901010 «Здійснення виконавчої влади у Харківській області» Харківською обласною державною адміністрацією за 2018 рік

На утримання місцевих державних адміністрацій Харківської області по КПКВК 7901010 «Здійснення виконавчої влади у Харківській області» затверджені видатки на 2018 рік, з урахуванням змін, склали 557483,4 тис. грн. (у тому числі за загальним фондом – 535064,7 тис. грн., за спеціальним фондом – 22418,7 тис. грн.), що в цілому на 168234,7 тис. грн. більше ніж за 2017 рік.

Затверджені видатки на 2018 рік зросли на 169980,4 тис. грн. у порівнянні з фактичними видатками за 2017 рік (387503,0 тис. грн.).

За результатами фінансової звітності Харківської обласної державної адміністрації, фактичні видатки за 2018 рік склали 552588,8 тис. грн. (у тому числі за загальним фондом - 534597,8 тис. грн., за спеціальним фондом – 17991,0 тис. грн.), що більше на 165085,8 тис. грн. проти фактичних видатків 2017 року.

Протягом звітнього року забезпечено ефективне використання бюджетних коштів (99,9%) та функціонування місцевих державних адміністрацій області.

Станом на 1 січня 2018 року до структури Харківської обласної державної адміністрації входили апарат та 23 самостійні структурні підрозділи. Протягом 2018 року до структури обласної державної адміністрації вносилися необхідні зміни.

Станом на 1 січня 2019 року апарат Харківської обласної державної адміністрації включає 12 самостійних структурних підрозділів (патронатна служба голови обласної державної адміністрації, 8 відділів та 3 сектори). Серед структурних підрозділів Харківської обласної державної адміністрації функціонують 14 Департаментів, 5 Управлінь, 1 відділ, 1 сектор, 1 служба та Державний архів Харківської області.

До сфери управління Харківської обласної державної адміністрації належать 5 підприємств: Державне підприємство «Харківський будинок грамплатівок», Державне підприємство «Слобожанське», Державне підприємство «Харківвибухпром», ВАТ «Ізюмський тепловозремонтний завод», Державне підприємство «Дороги Харківщини» та Державний заклад охорони здоров'я «Обласна туберкульозна лікарня №3».

Державне підприємство «Харківський будинок грамплатівок» передане зі сфери управління Міністерства культури України розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.11.2000 № 432-р. Основний вид діяльності, згідно зі статутом – торгівля. Доходи отримує від здачі в оренду приміщень.

Державне підприємство «Слобожанське» передане зі сфери управління Академії аграрних наук України постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2002 № 815. Основний вид діяльності - вирощування зернових і технічних культур. За 2018 рік основним напрямком діяльності ДП «Слобожанське» є надання послуг з вирощування сільськогосподарської продукції та лісовпорядні роботи на території Харківського району.

Державне підприємство «Дороги Харківщини» створено відповідно до розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації від 28.03.2018 № 211. Підприємство зареєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб 30.05.2018, відповідно до Статуту, є неприбутковим. Основний вид діяльності по коду КВЕД - 70.10 Діяльність головних управлінь (хед-офісів).

У 2018 році державними підприємствами, що знаходяться у сфері управління Харківської облдержадміністрації, отримано 6806,1 тис. грн. доходів, у тому числі державним підприємством «Харківський будинок грамплатівок» – 316,9 тис. грн. доходу, державним підприємством «Слобожанське» - 6489,2 тис. грн.

У 2018 році середньооблікова чисельність працівників ДП «Слобожанське» налічувала 12 осіб, ДП «Харківський будинок грамплатівок» - 2 особи. ДП «Дороги Харківщини» - 19 осіб. Фонд оплати праці та витрати на оплату праці державних підприємств, що знаходяться у сфері управління Харківської облдержадміністрації, становить 2816,7 тис. грн., зокрема, ДП «Харківський будинок грамплатівок» - 100,6 тис. грн., ДП «Слобожанське» - 1152,9 тис. грн., ДП «Дороги Харківщини» - 1563,2 тис. грн.

Державний заклад охорони здоров'я «Обласна туберкульозна лікарня №3» виконує функції туберкульозної лікарні, яка надає медичну допомогу хворим на відкриті і полірезистентні форми туберкульозу.

У закладі два відділення по 40 ліжок у кожному. В лікарні працює 7 лікарів, 21 середній медпрацівник, 22 молодших та 32 іншого персоналу.

За 2018 рік пройшли лікування 150 хворих.

Загальний фонд кошторису склав 14 344,7 тис. грн., у тому числі: 8033,0 тис. грн. – на оплату праці; 381,8 тис. грн. – на медикаменти; 632,1 тис. грн. – на харчування хворих.

Державне підприємство «Харківвибухпром» - не здійснює господарську діяльність. Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.09.2013 по справі № 922/3380/13 порушено провадження у справі про банкрутство ДП «Харківвибухпром». Відповідно до вимог чинного законодавства, остаточне рішення по суті справи не може бути прийняте у зв'язку з перебуванням підприємства у Переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

ВАТ «Ізюмський тепловозремонтний завод» - відповідно до судового рішення Господарського суду Харківської області від 03.12.2014 у справі № Б-39/02-09, підприємство визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Директор Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації

А. КОЛОС